

το δόντι

ΤΕΥΧΟΣ 21 • € 0,01

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

9.2002

Εκπαίδευση

Όλα όσα θα θέλατε να ξέρετε γι' αυτή

Ο Θεοφάνης Κακριδής
είναι υποχρεωμένος
να γκρινιάξει

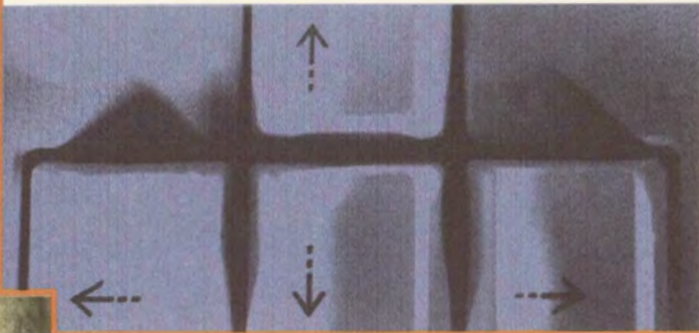
Ποιο είναι
το τέλειο ποίημα;

Συνηθίζοντας
τους Κούρδους

Επιστρέφοντας από Δελφούς:
τι είδαμε, με ποιους μλήσαμε

MONEY SHOW 2002

ΠΑΤΡΑΣ

23 και 24 Νοεμβρίου 2002
Ξενοδοχείο "ΑΣΤΗΡ", Πάτρα

Θεματική ενότητα:
"ΣΥΜΜΕΤΟΧΟΙ!
Επιχειρήσεις & κοινωνία
Κοινωνία & εθελοντισμός"

Πληροφορίες:
Παναγιώτης Γιαλένιος
Μαιζώνος 94, Πάτρα
Τηλ.: 0610 240.720
Fax: 0610 240.724
e-mail: symboulo@otenet.gr
www.symboulos.gr/moneyshowpatras

Είναι έρωτας.

Δείτε το στην **Achaia Motors ΕΠΕ**
Εθν. Οδού Πατρών-Αθηνών 105,
Τ.Κ. 264 42 Πάτρα, Τηλ. 0610 436825

MINI COOPER-Κατανάλωση (l/100km): Κύκλος πόλης 8,7- Κύκλος εκτός πόλης 5,2- Μεικτός κύκλος 6,5- Εκπομπές CO₂ (gram/km): 158,0

Εκδότης - Διευθυντής
Ανδρέας Γ. Τσιλίρας
Τ.Θ. 3008, 26222 Πάτρα
τηλ. 0610 623669
fax 0610 240250
info@todonti.gr

Αρχισυντάκτης
Γιάννης Μουγγολιάς

Νομικός Σύμβουλος
Βασίλης Λαδάς

Δημόσιες Σχέσεις
Γιάννης Δοντάς

Γραμματεία
Ιωάννα Αναγνωστοπούλου

Σε αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν:

Παναγιώτης Ανδριόπουλος
Γιώργος Βορβυλάς
Δημήτρης Κάβουρας
Θανάσης Καραλής
Γιάννης Κουτσονίκος
Βασίλης Λαδάς
Στέλιος Μαφρέδας
Ανδρέας Μουγγολιάς
Χρύσα Παπαδημητρίου
Ξενοφών Παπαευθυμίου
Άνω Ρεσβάνη
Μαρία Ριχάνη
Δημήτρης Σιούπης
Βίκυ Σπυριδωνος
Παναγιώτης Σταθόπουλος
Βασίλης Τσιγάρας
Παναγιώτης Φωτίου
Βασίλης Ψαλλιδάς

Υπεύθυνος συνδρομών
Βαγγέλης Στουρνάρας

Καλλιτεχνική επιμέλεια
Τυπόγραμμα
Αθηνά Καρούζου
www.typosrama.gr

Εκτύπωση
Ταχύτυπο,
Μποζαίτικα Πατρών
Τηλ. 0610 461780, 461790

Σελ. 14

Σελ. 30

Σελ. 32

Editorial	5
Οδόντα αντί Οδόντος	8
Σχόλια	12
Κούρδοι ή Κούδροι	14
Αρχαίο Δράμα στους Δελφούς	16
Εκπαίδευση Περβάλλον και Εκπαίδευση	26
Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση	28
Με τα μάτια του ειδικού ή του αγνού θεατή	30
Με αφορμή την ποίηση	32
Ο Θεοφάνης Κακριδής μιλά έξω από τα δόντιο	34
Τηλεκατάρτιση	38
Χρονικό της Ιδιωτικής Εκπαίδευσης στην Πάτρα	40
Πολιτισμός και Απασχόληση	43
Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο	45
Ανοιχτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση	46
Το Εκπαιδευτικό Βιβλίο	48
Πολιτισμός και Επαγγελματική Κατάρτιση	50
Θεατρική Αγωγή στα Σχολεία	52
Βιβλίο	56
Ο ορισμός του τέλειου ποιήματος	59
Ωδείο Πατρών - Φιλαρμονική Εταιρία: από το 1892 μαζί μας	62
Μουσική Ο Τοπ τραγουδά την Αλική, η τζαζ γίνεται πνεύμα, οι μετανάστες ροκάρουν αλά Γαλλικά και οι γυναίκες Ξανασσαντώνται εκτός κελιών	64
Προσεχώς Η Ατζέντα σε Πάτρα, Ρίο, Ζάκυνθο	70
Υστερόγραφο	70

editorial

Κρίση αισιοδοξίας

Υποβληθήκαμε εξ ανάγκης τον τελευταίο καιρό σε ένα πείραμα, ακούσιο μεν αλλά πολύ ενδιαφέρον. Επί ένα και πλέον μήνα ενημερωνόμασταν για τις εξελίξεις περί την τρομοκρατία και όχι μόνο, αποκλειστικά μέσα από τις τηλεοπτικές οθόνες. Ελάχιστο ραδιόφωνο και καθόλου εφημερίδες. Και μάλιστα όχι μόνοι μας, αλλά παρέα με μερικούς ακόμα εκατοντάδες νέους ανθρώπους, διαφορετικών καταβολών και αντιλήψεων.

Εντυφθήσαμε δε ιδιαίτερα σε προγράμματα και εκπομπές που γίνονται συχνά αντικείμενο χλεύης. «Πρωινάδικα» δηλαδή (σε επανάληψη μάλιστα από τον περασμένο χειμώνα!), «ειδήσεις» και «ενημερωτικές» εκπομπές γεμάτες από παράθυρα και φωτογραφίες που... μιλούσαν.

Με λίγα λόγια κάναμε ό,τι τον υπόλοιπο χρόνο λοιδορούσαμε. Μπήκαμε για τα καλά στο «βούρκο», εκεί που όπως διαβάζουμε διαβρώνονται συνειδήσεις και οδηγείται η νέα γενιά σε λάθος πρότυπα. Έτσι δε λένε για τα δεκάδες τηλεοπτικά προγράμματα, που μάθαμε να αποκαλούμε, μαζί με άλλα βέβαια, «τηλε-σκουπίδια»;

Οι αντιδράσεις των τηλεθεατών που συμμετείχαν στο «πείραμα», επιβεβαίωσαν την αισιοδοξία που είχαμε αλλά δεν μπορούσαμε να δικαιολογήσουμε. Όλοι τους σατίριζαν με περισσή φαντασία αυτό που έβλεπαν και δεν έπαιρναν τους τηλεπαρουσιαστές και τους θαμώνες - προσκεκλημένους τους ούτε κατ'ελάχιστο στα σοβαρά.

Αντίθετα. Ένιωθαν να προσβάλλονται και γνώριζαν ότι εκείνη τη στιγμή παρακολουθούσαν την ψυχαγωγική κι όχι την (ανύπαρκτη συνήθως) ενημερωτική ζώνη των καναλιών. Είχαν μάθει να μην πιστεύουν παρά ελάχιστα από όσα άκουγαν, να γελούν με το δραματικό τόνο των ειδήσεων και την υποβλητική

μουσική που τις συνόδευε και να καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η αλήθεια είναι κάπου αλλού.

Συμπέρασμα: Ούτε εξουσία έχουν οι απίθανοι τύποι που εμφανίζονται κάθε βράδυ στις οθόνες μας, ούτε επικίνδυνοι είναι για τη νέα γενιά. Ή τουλάχιστον δεν είναι πιο επικίνδυνοι από τους πολιτικούς που συλλαμβάνονται να εγκληματούν και αφήνονται ελεύθεροι χάριν ασύλου, ή από τους δεκάδες ανθρώπους που συναντάμε καθημερινά γύρω μας σε θέσεις - κλειδιά και μας κάνουν δύσκολη τη ζωή.

Ίσως μάλιστα να είναι και άκρως ευεργετική η παρουσία τους. Μας ψυχαγωγούν, μας βοηθούν να εκτονωνόμαστε επιδιδόμενοι σε αποδοκιμασίες εναντίον τους (κάτι σαν ένα ποδοσφαιρικό γήπεδο...) και πάνω απ' όλα οδηγούν (μακροπρόθεσμα, έστω) κάποιους από μας στην αναζήτηση της πραγματικής ενημέρωσης μέσα από πηγές που διατίθενται γύρω μας, αν έχουμε τη διάθεση να τις δούμε.

Η μόνη διαφορά που ξεχωρίζει κάποιους από τους ανθρώπους που φιλοξενούμε (εθελοντική είναι άλλωστε η τηλεθέαση, μην ξεχνιόμαστε...) κάθε βράδυ στα σπίτια μας μέσα από τις τηλεοράσεις, είναι πως μια μερίδα από αυτούς έχει πλήρη συναίσθηση του παιχνιδιού που παίζει, ενώ κάποιοι άλλοι είναι απλώς κακής ποιότητας αναλώσιμα προϊόντα.

Ας σταματήσει, λοιπόν, το παραμύθι για τις συνειδήσεις που διαβρώνονται μέσα από τα κανάλια κι ας ασχοληθούμε με τις πραγματικές αιτίες της διάβρωσης. Το σχολείο, ας πούμε, ή την καθημερινότητα που πολλές φορές είναι πιο παράλογη από όσα λοιδορούμε στις μικρές μας οθόνες.

Ανδρέας Γ. Τσιλίρας

BCM

Πρόγραμμα Διατροφής & Δίαιτας

Η PreCon σας προσφέρει και στην Ελλάδα το πρόγραμμα Διατροφής και Δίαιτας BCM (από τα αρχικά των λέξεων Body Cell Mass= Κυτταρική μάζα σώματος). Το πρόγραμμα είναι επιστημονικό τεκμηριωμένο και εφαρμόζεται με επιτυχία σε εκατομμύρια συμμετέχοντες σε 8 Ευρωπαϊκές χώρες. Με βάση το τρίπτυχο Ιατρός - μέτρηση - προϊόν σας οδηγεί στην απώλεια περιττού λίπους.

Χρειάζεται ιατρική παρακολούθηση για να ακολουθήσω ένα πρόγραμμα δίαιτας;

Η ιατρική παρακολούθηση από την αρχή και καθ'όλη την διάρκεια είναι ακρογωνιαίος λίθος ενός διαιτητικού προγράμματος. Για τον λόγο αυτόν οι γιατροί που επέλεξαν να εφαρμόσουν το πρόγραμμα της PreCon αρχικά μετρούν την σύνθεση του σώματος χρησιμοποιώντας την βιοηλεκτρική ανάλυση. Με βάση αυτή την μέτρηση καθορίζουν εξατομικευμένο πρόγραμμα για τον καθένα ανάλογα με τις ανάγκες του οργανισμού του. Οι γιατροί καθ'όλη την διάρκεια του προγράμματος παρακολουθούν την εξέλιξη και την πρόοδό σας με τακτικές μετρήσεις και σας δίνουν τις ανάλογες οδηγίες. Στο πρόγραμμα συμμετέχουν 3.000 γιατροί σε 8 Ευρωπαϊκές χώρες και περίπου 300 στην Ελλάδα.

Θα αισθάνομαι ότι πεινώ;

Έχει αποδειχθεί ότι το αίσθημα της πείνας στους παχύσαρκους οφείλεται στην υψηλή ινσουλινική απάντηση καθώς επίσης στην έλλειψη θρεπτικών συστατικών και όχι στο θερμιδικό ελλείμμα των γευμάτων. Κατά συνέπεια η απώλεια βάρους δεν ταυτίζεται υποχρεωτικά με την πείνα. Τα προϊόντα της PreCon προκαλούν χαμηλή ινσουλινική απάντηση, παρέχουν όλα εκείνα τα θρεπτικά συστατικά (πρωτεΐνες - υδατάνθρακες - λίπος και βιταμίνες - μέταλλα - ιχνοστοιχεία) που χρειάζεται ο οργανισμός για να μπορέσει να συντηρηθεί (διατηρώντας την μύκη του σώματος) και να χάσει μόνο το περιττό λίπος. Το πρόγραμμα που σας προτείνει ο γιατρός είναι εξατομικευμένο και προσαρμοσμένο στις θερμιδικές ανάγκες και στις διατροφικές συνήθειες του καθένα. Περιλαμβάνει αποκλειστικά τρία γεύματα ημερησίως εκ των οποίων 1 έως 2 είναι υποκατάστατα γεύματος BCM Basic.

Πού οφείλεται η επιτυχία του προγράμματος της PreCon;

Το πρόγραμμα της PreCon λειτουργεί πολύ απλά. Σκοπός έχει την απώλεια περιττού λίπους και την διατήρηση της μυϊκής μάζας. Αυτό επιτυγχάνεται με την επιμήκυνση του χρόνου κατά τον οποίο ο οργανισμός (εντελώς φυσικά) καίει το περιττό λίπος.

Αίψη τροφής

Χαμηλή ινσουλινική απάντηση

Κύηση Λίπους (για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα)

Βελτίωση της σωματικής σύνθεσης

Τι είναι η διατροφική πυραμίδα;

Η διατροφική πυραμίδα είναι ο διαχωρισμός των τροφών ανάλογα με τις ανάγκες του οργανισμού σε θρεπτικά στοιχεία.

Στην βάση βρίσκονται υδατάνθρακες όπως πατάτες, ψωμί ολικής αλέσεως, ρυζί, δημητριακά, φρούτα, λαχανικά κ.α. που αποδίδουν ενέργεια, είναι πλούσιοι σε φυτικές ίνες και πρέπει να λαμβάνονται καθημερινά σε αφθονία ποσότητες, γιατί δημιουργούν το αίσθημα του κορεσμού. Στο μεσαία ταμεία κατατάσσονται τρόφιμα που προσφέρουν απαλαση όπως τα γαλακτοκομικά, το κρέας, τα ψάρια και τα αυγά τα οποία περιέχουν ζωικό λεύκωμα υψηλής βιολογικής αξίας και άλλα θρεπτικά συστατικά που συμπληρώνουν τα τρόφιμα της βάσης.

Στην κορυφή της πυραμίδας κατατάσσονται τροφές που προσφέρουν γέυση όπως φυτικά έλαια, μαγειρικά λίπη, ξηροί καρποί, κ.α. τρόφιμα πολύ σημαντικά αλλά που πρέπει να καταναλώνονται σε μικρές ποσότητες.

Ποια είναι τα προϊόντα της PreCon;

Τα προϊόντα της PreCon είναι εγκεκριμένα από τον Ε.Ο.Φ. 100% φυσικά χωρίς χρώματα και συντηρητικά, πλούσια σε όλα τα απαραίτητα θρεπτικά συστατικά. Είναι υποκατάστατα γεύματος για τον έλεγχο του σωματικού βάρους. Είναι ιδιαίτερα προσιτά και συμπληρώνουν την σωστή διατροφή σας.

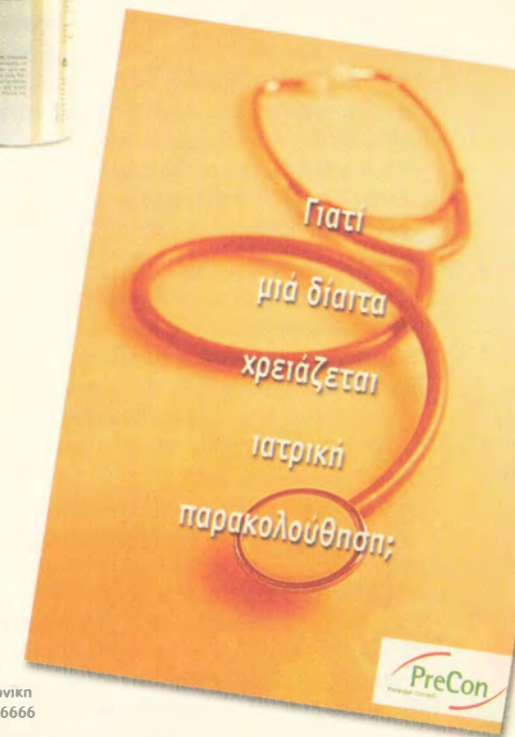
Για οποιαδήποτε πληροφορία

Τηλεφωνική γραμμή χωρίς χρέωση

0800 11 323232

PreCon
Prevention Concepts

Βουλγαρη 46-50, 54248 Θεσσαλονίκη
Τηλ. 0310 321830, fax 0310 316666
Λ. Βασ. Σοφίας 79, 11521 Αθήνα
Τηλ. 0107297722 fax 0107297723
email: precon@the.forthnet.gr
www.precon.gr

οδόντα αντίοδόντος

Θέση-κλειδί Σε μια θέση κλειδί, όπως αυτές που στο παρελθόν είχε αναλάβει, βρίσκεται εδώ και λίγες μέρες ο Θάνος Μικρούτσικος μετά την απόφαση της προέδρου του «Αθήνα 2004» να του αναθέσει την κατάρτιση και υλοποίηση των πολιτιστικών εκδηλώσεων της Ολυμπιάδας αλλά και τις τελετές έναρξης στις τέσσερις ολυμπιακές πόλεις (Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Ηράκλειο, Βόλος). Θέση βεβαίως καίρια και νευραλγική αφού καλείται να συνταιριάξει την πολιτιστική διάσταση που μπορεί να δώσει η Ελλάδα στους Αγώνες αναδεικνύοντας τη φυσιογνωμία και την ταυτότητα της χώρας με τη μεγάλη επικοινωνιακή ανταπόκριση σε παγκόσμιο επίπεδο μιας τέτοιας διοργάνωσης. Η εμπειρία, οι ικανότητες, το πάθος, η ευελιξία σε δύσκολες περιπτώσεις και η οργανωτικότητα είναι δεδομένες από τα πλείστα οργανωτικά πόστα που στο παρελθόν έχει αναλάβει και τα δείγματα γραφής του βεβαίως συνηγορούν σε αισιόδοξες προβλέψεις. Το θέμα είναι αν η αποδοχή της θέσης αυτής από τον συνθέτη σημαίνει ένα προσωρινό διάλειμμα από την αμιγώς καλλιτεχνική του δημιουργία ή αν η εμπλοκή του στα παλιά γνώριμα λημέρια του, αυτά που σχετίζονται με τον σχεδιασμό και την εμπύχωση μεγάλων πολιτιστικών γεγονότων, μπορεί να φτάσει μέχρι το 2006 στα μέρη μας.

Ποιους θα δείχνουμε; Προ των πυλών της έγκρισης της υποψηφιότητάς της η πόλη μας οδεύει κατά πάσα πιθανότητα στη διοργάνωση της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας για το 2006. Έτσι η χρονική συγκυρία της ουσιαστικής έγκρισης (3 Σεπτεμβρίου) έρχεται για μια ακόμα φορά να υπενθυμίσει το μέγεθος της μεγάλης πρόκλησης για την τρίτη ελληνική πόλη, μια πόλη με όλα τα δεδομένα και συσσωρευμένα προβλήματα (ανεργία, κυκλοφοριακό, κ.λ.π.). Η επιτυχία μιας τόσο μεγάλης διοργάνωσης αποτελεί άμεση συνάρτηση των προσδοκιών μας για το τι θέλουμε να γίνει η πόλη μας σε τριετήσια χρόνια. Χρόνος διόλου ευκαταφρόνητος. Αν ο πήχης φτάνει μέχρι τη δημιουργία κάποιων σύγχρονων χώρων – αιθουσών για τη φιλοξενία εκθέσεων, συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων και η εισροή των χρημάτων από τα διάφορα πακέτα είναι ομαλή,

σίγουρα η επισταμένη δουλειά των μελετητικών γραφείων των αρμόδιων μηχανικών θα δώσει ικανοποιητικές λύσεις. Αν η επάνδρωση της πόλης με μια αξιόλογη μουσειακή υποδομή επιτευχθεί, το όφελος επίσης θα είναι σημαντικό. Αν όμως εκτός από τους χώρους και τις όποιες εκδηλώσεις πολιτιστικού χαρακτήρα, επιχειρήσουμε να κάνουμε τη τομή, δηλαδή να αλλάξουμε την πορεία της πόλης, να της προσδώσουμε φυσιογνωμία και διακριτό άξονα γύρω από τον οποίο θα κινηθούν οι όποιες πρωτοβουλίες, ο πήχης αυτόματα ανεβαίνει ψηλότερα. Και θα απαιτήσει πολύ δουλειά, αλλαγή των καθιερωμένων αντιλήψεων, αλλαγή νοοτροπίας και κυρίως λιγότερες διεκδικήσεις από τη χρηματική πίτα. Κάτι που αναπόφευκτα μπορεί να ελαττώσει το ιδιοτελές ενδιαφέρον των περισσότερων που βλέπουν την Πολιτιστική ως μια καλή ευκαιρία με βραχυπρόθεσμα οφέλη. Από το πώς λοιπόν βλέπουμε και τι περιμένουμε από την Πολιτιστική, ανάλογα θα απογοητευτούμε. Και καλύτερα να απογοητευτούν και να αποθαρρυνθούν όσο πιο γρήγορα γίνεται όσο ευκαιριακά κινητοποιήσουν τις τεχνικές πολιτιστικές ευαισθησίες τους για να επωφεληθούν από τα οφέλη της διοργάνωσης.

Όσο για τους χώρους για τους οποίους πολλές λόγος γίνεται, σίγουρα η Πάτρα τους έχει ανάγκη. Αλλά ως σκεφτούμε και ποιοι θα τους γεμίζουν το 2007 και έκτοτε ως θεατές και ως καλλιτέχνες. Μάλλον η διαμόρφωση ενός καταρτισμένου κοινού και η δημιουργία ζωντανών θεσμών που θα επιβιώσουν μακροπρόθεσμα είναι μια πολύ πιο σημαντική υπόθεση από ένα λαμπρό φεστιβάλ εν έτει 2006 που μπορεί να μας «έχει βάλει μέσα» και να μας έχει κάνει να τσακωνόμαστε επειδή δε φάγαμε τόσο όσα αυτοί που θα δείχνουμε το 2007.

Θερινό σχολείο Ένας θεσμός πολύ δημοφιλής στους πανεπιστημιακούς κύκλους, το «θερινό σχολείο», φαίνεται πως αρχίζει σιγά σιγά να έρχεται και στη Δυτική Ελλάδα, που μέχρι τώρα, για άγνωστους λόγους δε φιλοξενεί ή δε διοργανώνει τέτοιου είδους δραστηριότητες, αν και διαθέτει (κυρίως λόγω του Πανεπιστημίου Παιρών) και την υποδομή και την τεχνογνωσία.

Φυσιολογικά, λοιπόν, το πρώτο βήμα ήρθε μέσα από το Πανεπιστήμιο που μαζί με το αμερικανικό Harvard, ετοιμάζουν έναν τέτοιο θεσμό στην Αρχαία Ολυμπία σε συνεργασία με τον ομώνυμο Δήμο.

Το φετινό καλοκαίρι η διοργάνωση του θερινού σχολείου συνδυάστηκε και με τη διοργάνωση του Συμποσίου για την επίδραση του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού στη σημερινή επιστήμη. Τόσο το Πανεπιστήμιο όσο και ο Δήμος Αρχαίας Ολυμπίας φιλοξένησαν επιστήμονες, καθηγητές και φοιτητές από όλο τον κόσμο, ωθώντας τους στο διάλογο γύρω από τις διαδρομές και τους τρόπους με τους οποίους ο ελληνικός πολιτισμός συναντά τη σύγχρονη έρευνα, σε όλους τους τομείς.

Το πρώτο δείγμα ήταν θετικό και οι προοπτικές για τη δημιουργική «επέκταση» του πανεπιστημιακού ιδρύματος στην Ολυμπία με τους πολλαπλούς συμβολισμούς, επιτρέπουν αρκετή αισιοδοξία.

Λυσιστράτη Η ευημερία των αριθμών και το άρτιο καλλιτεχνικό αποτέλεσμα σε πλείστες περιπτώσεις ακολούθησαν αντίθετους δρόμους. Χαρακτηριστική τέτοια περίπτωση αποτελεί η φετινή θερινή παραγωγή του ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας «Λυσιστράτη» που, με την καθοδήγηση του καλλιτεχνικού διευθυντή του φορέα Θέμη Μουμουλίδη, κατάφερε να συγκεντρώσει έναν πολυπληθή θίασο με πρωτοκλασάτα ονόματα του θεατρικού, αλλά κυρίως τηλεοπτικού κόσμου μας να φιγουράρουν στους πρωταγωνιστικούς ρόλους. Έτσι αναπόφευκτα η εν Πάτραις εκδοχή της Λυσιστράτης βρήκε πρόσφορο έδαφος στο καλοκαιρινό της ταξίδι από άκρου εις άκρον της επικράτειας, αφού το κοινό ανταποκρίθηκε στην επί σκηνής λάμψη των τηλεοπτικών αστέρων. Το κατά πόσο όμως τα υψηλά νούμερα των ακροατηρίων μπορούν να προσδώσουν κύρος σε ένα μετριότατο αισθητικά τελικό σύνολο και το κατά πόσο μια επιτυχημένη εισπρακτικά πορεία μπορεί να υποκαταστήσει την αξία της ίδιας της θεατρικής παράστασης, είναι αναμφίβολα επικίνδυνες παγίδες και κακοί σύμβουλοι για το μέλλον και πιθανόν να υπαγορεύσουν το κινήγι της δημοσιότητας και της ευρείας αποδοχής

σε βάρος της αυθεντικής και ουσιαστικής συγκίνησης, η οποία πηγάζει από την θεατρική πράξη.

Γιατί η δημοσιότητα που μπορεί να κερδηθεί από τις σελίδες των εφημερίδων του κέντρου ή τις δημόσιες σχέσεις του φορέα πρέπει να λειτουργεί προσθετικά και ενισχυτικά της ουσίας, δηλαδή του καλού θεάτρου και όχι να πνίγει στη μέθη της τις όποιες θετικές πρωτοβουλίες βαλτώνοντάς τις σε μίζερες επαναλήψεις.

Εμμονή στη βιτρίνα. Έργα και ημέρες βιτρίνας και φέτος στα δύο θερινά φεστιβάλ της πόλης με ελάχιστες τις προτάσεις ουσίας που ξεφεύγουν από τη ραστώνη της γενικότερης περιόδου. Τόσο το Διεθνές Φεστιβάλ, που βρισκόταν στη δέκατη έβδομη χρονιά, όσο και το κατά κάτι γηραιότερό του 21ο Φεστιβάλ συνέχισαν στους γνωστούς νωχελικούς ρυθμούς τους ποντάροντας στις δοκιμασμένες λύσεις που γεμίζουν τα στάδια. Κύριο μέλημα η προσέλκυση των πλατιών μαζών μια και το καλοκαίρι που ακόμα διανύουμε είναι προεκλογικό. Εμφανείς και οι ταυτίσεις των δύο φορέων με τους δύο μονομάχους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με την πολιτική να εμπλέκεται στον πολιτισμό και αντίστροφα. Αυτή τη φορά βέβαια με διαφορετικούς όρους και συμμάχους από ότι στο παρελθόν.

Και τα χρόνια προχωρούν και ζυγιάζουμε στην Πολιτιστική, αλλά παρόλα αυτά ουδείς δείχνει να συγκινείται να αρθρώσει δημιουργικό λόγο με ταυτότητα επενδύοντας στην ουσία και όχι στη βιτρίνα. Έτσι και η Πάτρα, μέρος του γενικότερου αχταρμά του πολιτιστικού θέρους της επικράτειας, αθροίζει νούμερα, κάνει πολλαπλασιασμούς και προσθαφαιρέσεις, μετρώντας κεφάλια, ψήφους και ευρωβαλάντια αμελώντας την πρόκληση του μέλλοντος προς χάριν της κοντόφθαλμης επικοινωνιακής θεραπείας.

Ουσία και λάμψη Περί Ορχήστρας Πατρών ο λόγος εδώ, αφού το τοπικό σύνολο κατέχει περίοπτη θέση στην καρδιά μας δικαιωματικά με τις τόσες συγκινήσεις που κατά καιρούς μας προσφέρει. Στη φετινή θερινή παρουσία τους οι θαυμάσιοι μουσικοί συνεχίζουν ακάθεκτοι αφού εκτός των εμφανίσεων στην Πάτρα

οδόντααντίοδόντος

προσθέτουν στο βιογραφικό τους δύο ευρωπαϊκές περιοδείες σε Γερμανία και Αυστρία με την καθοδήγηση του λαμπερού ονόματος του μάεστρου τους, του Saulius Sondeckis. Μια ακόμα μεγάλη διάκριση στο στίβο της καλλιτεχνικής και κοσμικής ζωής εκτός πατριών συνόρων αποτελεί και η αναμενόμενη συμμετοχή στη φιλανθρωπική εκδήλωση στο Ηρώδειο υπό την αιγίδα του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ Κόφι Ανάν και τη σύμπραξη του διάσημου Τζέρεμι Άιρονς σε ρόλο αφηγητή. Λάμψη αναμφίβολα και δημοσιότητα για την Ορχήστρα, απαραίτητα στοιχεία για την πορεία ενός σοβαρού επαγγελματικού σχήματος και τη διεκδικητική εισχώρηση στους κόλπους των μεγάλων μουσικών σαλονιών του κέντρου.

Στη ζωντανή πάντως συμμετοχή της Ορχήστρας Πατρών στο Διεθνές Φεστιβάλ και τη σύμπραξη με το Imperial Russian Ballet, την παράσταση έκλεψε ο τρίτος εταίρος, το σχήμα κρουστών του Δημοτικού Ωδείου «Κρούσις» αποδεικνύοντας τη σοβαρή δουλειά που γίνεται στον τομέα αυτό από τον Maxim Markowsky και τους νεαρούς μαθητές του. Όσο για την «Κάρμεν» μπορεί να προσέλκυσε όλη την καλή κοινωνία της Πάτρας, αλλά μας άφησε μια σπιτάδα στο στόμα και έναν κόμπο στο στομάχι. Κατεβαίνοντας τα σκαλιά του Ρωμαϊκού Ωδείου κάναμε την ευχή κάποιους από όλους αυτούς να τους ξαναδούμε το χειμώνα στις συναυλίες της ορχήστρας. Ας ελπίσουμε να εισακουστούμε...

Χωρίς εξάρσεις Πρωτίες που μας γέμισαν περηφάνια ήταν αυτές που, μέσω ελληνικού θέρους και γερμανικού χειμώνα, μας χάρισαν οι πρωταθλητές του στίβου αποδεικνύοντας το υψηλό επίπεδο που μπορούν να φτάσουν σε μεγάλες αθλητικές διοργανώσεις. Οι μοναχικές διαδρομές σπουδαίων αθλητών που με επιμονή, δουλειά και όραμα οδηγούν στα βάρθρα της διεθνούς καταξίωσης, είναι το ιδανικό διαβατήριο για τη χώρα μας και είναι αυτές που μας δίνουν το δικαίωμα να μειδιούμε με την ασφάλεια των πρώτων τους οποίους ζηλεύουν οι ευρωπαίοι και προκαλούν το φθόνο και τις συντονισμένες επιθέσεις των μεγαλοπαραγόντων της παγκόσμιας αθλητικής τάξης πραγμάτων. Αυτή άλλωστε είναι η ειλικρινής και ουσιαστική υπέρβαση του Κεντέρη, της Θάνου και των άλλων που από το πουθενά χαλούν τα συμπεθεριά των χρυσών βραβείων με τους κατασκευασμένους νικητές των ομοσπονδιών. Δεν είναι η εθνική έξαρση που πρέπει να πυροδοτείται από τέτοιες πρωτιές. Είναι η επι-

κύρωση της πανάρχαιας αξίας του ότι ο καλύτερος κερδίζει και πρέπει όλοι να τον χειροκροτήσουμε.

Πρωτιά Πρωτιά ελληνική και στο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου του Λοκάρνο από τον δεκάχρονο Γιώργο Καραγιάννη που απέσπασε το βραβείο του Α' ανδρικού ρόλου για το... δύσκολο αποχαιρετισμό στον μπαμπά του, με κινηματογραφική μαμά του την Πέννυ Παναγιωτοπούλου, η οποία με την πρώτη της ταινία μεγάλου μήκους προκρίθηκε στο διαγωνιστικό τμήμα του τέταρτου μεγαλύτερου ευρωπαϊκού φεστιβάλ και απέσπασε τη μνεία της επιτροπής.

Οι σινέ μπόμπιρες τα τελευταία χρόνια συγκινούν τις επιτροπές της 7ης Τέχνης με την αμεσότητα, την αθωότητα και τη διαύγεια του παιδικού βλέμματος, κάτι που όλο και περισσότερο εκλείπει στη σύγχρονη ζωή μας. Στο εν λόγω φιλμ η άρνηση του μικρού ήρωα να συμφιλιωθεί με το χαμό του πατέρα του φέρνει στο νου τη συγκλονιστική γαλλική «Μικρή Πονέτ» ή το «Δωμάτιο του γιού μου» του Νάνι Μορέτι από την αντίστροφη, αλλά δεν παύει να αποτελεί μια άκρως ενδιαφέρουσα θεματική που μας κάνει να αδημονούμε για την προβολή της ταινίας στις αίθουσες. Έως τότε ευχόμαστε στη σκηνοθέτρια να χαρεί τους καρπούς της επιτυχίας της προετοιμάζοντας με συνέπεια το επόμενο βήμα της και στο μικρό Γιώργο να σηκώσει κι άλλα βραβεία ξεπερνώντας πολλούς Ζεράρ Ντεπαρτιέ και Ρόμπιν Ουίλιαμς, αλλά ξεφεύγοντας από τους τηλεσκηνοθέτες που θα προσελκυσθούν από το αγνό επικοινωνιακό μουτράκι του.

Και πάλι παρών Δράμα και Σεπτέμβριος πάνε μαζί με τους μικρομηκάδες να συγκεντρώνονται και να καταθέτουν τις δικές τους μικρές και μεγάλες αγωνίες. Φέτος ένας δικός μας, ο Πατρινός Παναγιώτης Φαφούτης, για τρίτη συνεχή χρονιά δίνει «παρών» με ένα ακόμα εγχείρημά του. Μετά τα βραβευμένα «Η ζωή είναι βραδεία» και «Ο Γκόγκος», ο καταξιωμένος πλέον μικρομηκάς βάζει πλήρη με το «Μετά τις έντεκα» που, εκτός από το ελληνικό τμήμα συμμετέχει με άλλες δύο ταινίες και στο διεθνές. Λόγω εντοπιότητας αλλά και λόγω φιλικής εμπιστοσύνης θα είμαστε κοντά του. Ευχές, λοιπόν, στον «Τότη» να τα τριτώσει, αλλά και στο Μωραϊτή Αντώνη Παπαδόπουλο που από το τιμόνι της διοργάνωσης κάνει το δικό του αγώνα— φέτος μάλιστα αγγίζοντας το μαγικό αριθμό των 100 ταινιών.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ

ΑΝΟΙΧΤΩΝ ΟΡΙΖΟΝΤΩΝ!

Η **επιτυχία** είναι αποτέλεσμα θέλησης, γνώσης, υποστήριξης.

Οι βαθμοί των μαθητών μας αποδεικνύουν ότι η πρόταση του φροντιστηρίου

είναι αυτή που ανοίγει νέους ορίζοντες

• ΤΜΗΜΑΤΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ - ΛΥΚΕΙΟΥ
• ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ
• Τ.Ε.Ε.

• ΕΡΓΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΛΙΜΑΤΙΖΟΜΕΝΕΣ ΔΙΘΥΣΕΣ
• ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

• ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ
• ΟΛΙΓΟΜΕΛΗ ΤΜΗΜΑΤΑ

Ν. ΑΚΟΥΡΟΣ - Σ. ΚΑΛΥΒΑΣ - Δ. ΚΑΡΑΝΑΣΙΟΣ

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ: Κ. ΛΟΓΑΡΑΣ

Η επιτυχία δεν έχει μυσικά από εμάς!

ΓΟΥΝΑΡΗ 57, ΠΑΤΡΑ, ΤΗΛ./FAX: 277838 • <http://move.to/anodos>

σχόλια

του Βασίλη Λαδά

ΣΤΑ ΛΙΜΑΝΙΑ

Σφυρίζουν τα καράβια τώρα που βραδιάζει στον Πειραιά,
σφυρίζουν. Μα δεν κουνιέται κανένας εργάτης.

Ο καπετάνιος μαρμαρωμένος στα κίτρινα και στα χρυσά.

Οι στίχοι του Σεφέρη ανήκουν στο ίδιο ποίημα όπου και ο πολύπαθος στίχος «Όπου και να ταξιδέψω η Ελλάδα με πληγώνει». Με τον καταληλατημένο αυτόν στίχο αρχίζει το ποίημα του Σεφέρη. Οι επόμενοι στίχοι μας πάνε στο Πήλιο, στον Πόρο, στη Μύκονο, στις Μυκίνες, εκεί όπου ο Σεφέρης πληγώνεται από την ομορφιά της Ελλάδας. Πηγαίνει μετά στο κομπούζιο της Αθήνας και καταλήγει στα ακίνητα πλοία του λιμανιού του Πειραιά. Τα πλοία δεν ταξιδεύουν. Ακίνητα με τους μαρμαρωμένους βασιλιάδες στο τιμόνι τους. Η εικόνα είναι συγκλονιστική, πηγαίνει επέκεινα, δείχνει την ψυχή του λιμανιού σε άλλη ζωή του. Στη ζωή που ανήκει μόνο στα καράβια του. Όχι στους ταξιδιώτες, στους εμπόρους, στους εφοπλιστές, στους λιμενικούς, στην ακτοπλοία. Την εικόνα αυτή την είδα στο λιμάνι της Πάτρας το βράδυ 20/6/2002, ημέρα απεργίας των ναυτεργατών. Τα μεγάλα καράβια ήταν δεμένα στο λιμάνι δεκάδες. Σα να είχαν γυρίσει τα ξενιτεμένα παιδιά πατριαρχικής οικογένειας και να ηρεμούσαν ήσυχα στη θαλπωρή του σπιτιού τους. Ακουγόταν μόνο το μουγκανητό της ευχαρίστησης κι ένα σφύριγμα πότε πότε. Δούλευε

ο ηλεκτρισμός τους, το αίμα τους κυκλοφορούσε. Όμως ήταν μόνα, χωρίς φορτία, χωρίς εμπορικούς ανταγωνισμούς. Το λιμάνι ήταν δικό τους. Ήταν επιτέλους λιμάνι, δηλαδή καταφύγιο, τόπος αναπαύσεως, αγκαλιά μητέρας, μήτρα. Το βράδυ λοιπόν της 20/6/2002, η θηλυκή αυτή σημασία του λιμανιού έδινε στα καράβια λάμψη αρρενωπότητας και αισιοδοξίας. Η εικόνα ενέπνεε σεβασμό, σοβαρότητα και αυτοπεποίθηση πως θα νικήσει η απεργία. Αλλά και φόβο μήπως χρειαστεί η θυσία μιας μικρής Ιφιγένειας για να αποπλεύσουν τα καράβια. Τόσο ανασφαλείς είμαστε ακόμη και μέσα στην οικογενειακή γιορτή των караβιών. Φαντάζομαι πως νιώθουμε πάντα ανασφαλείς όταν χάνουμε την καθημερινότητά μας, τη συνήθειά μας. Δεν αντέχουμε «το άλλο». Μας γεμίζει φόβο και ένταση. Π.χ, πόσο μπορούμε να αντέχουμε τους δρόμους όταν καταλαμβάνονται από διαδηλώσεις ή από τους Επιταφίους της Μεγάλης Παρασκευής. Όταν δεν ανήκουν σε αυτοκίνητα, στο εμπόριο, στις φωνές των μικροπωλητών, στον ανταγωνισμό, στα λούσα της βιτρίνας;

Γ. Σεφέρης

ΣΤΙΣ ΣΤΕΡΝΕΣ

«Στο χώμα τούτο ρίζωσε μια στέρνα
κρυφή μονιά νερού που θησαυρίζει»

Σεφέρης, Στέρνα

Δεν έχουμε πηγάδια δεν έχουμε ποτάμια δεν έχουμε πηγές
μονάχα λίγες στέρνες άδειες κι αυτές
που ηχούν και που τις προσκυνούμε
ήχος στεκάμενος κούφιος ίδιος με την μοναξιά μας
ίδιος με τα σώματά μας

Σεφέρης, Μυθιστόρημα

Και πάλι ο Σεφέρης όπως τον θυμάμαι, που λάτρεψε τις στέρνες, που μάζευαν λιγοστό νερό για να ποτιστούν τα οπωρικά του καλοκαιριού. Οι μελιτζάνες, οι ντομάτες, το κολοκύθια. Οι φτωχές πέτρινες στέρνες μα και οιτσιμεντένιες αργότερα όταν μπήκε το σκυρόδεμα στη ζωή μας, που γέμιζαν με νερό και πεσμένα φύλλα και όταν πύρωνε πολύ το καλοκαίρι βουτούσαν τα παιδιά γυμνά στο νερό τους. Αφανίστηκαν πια οι στέρνες από τις γεωτρήσεις πρώτα, από την αδιαφορία μετά αλλά και από την απώλεια του εαυτού μας και της μνήμης μας.

Ακούστε μια θλιβερή ιστορία για το θάνατο μιας στέρ-

νας. Φίλος επρόκειτο να αγοράσει στο Παναχαϊκό, ένα πρώην μποστάνι που λόγγωσε από την εγκατάλειψη. Υπήρχε ακόμη μια στέρνα πέτρινη στο ψηλότερο σημείο του παρατημένη, που μαρτυρούσε πως κάποτε θησαύρισε νερό για τα λαχανικά και τη ζωή. Μόλις έμαθε μεγαλογιατρός χειρουργός, κοινός γνωστός, την ύπαρξη της γερασμένης αυτής στέρνας, συνέστησε στον αγοραστή να την αναφέρει στο συμβόλαιο αγοράς ώστε να την μετεμψυχώσει σε πισίνα χωρίς να βγάλει άδεια οικοδομική και να πληρώσει φόρους, όπως γίνεται με τις πισίνες. Από στέρνα, πισίνα λοιπόν. Τόσος άδικος θάνατος και μάλιστα από χειρουργό.

ΣΤΑ ΠΑΛΙΑ ΡΗΤΑ

« Τρώγε το φαί σου,

διάβαζε πολύ,

κράτα το κελί σου καθαρό.»

Αυτό έπρεπε να κάνουν οι πολιτικοί κρατούμενοι στα παλαιότερα δαιμονισμένα χρόνια των εμφυλίων, των παθών και των δικτατοριών. Οι οδηγίες αυτές στις φυλακές ήταν σαν τα ρητά των Δημοτικών σχολείων στις πινακίδες «Πάν μέτρον άριστον», «μηδέν άγαν», «Νους υγιής εν σώματι υγιή». Οι οδηγίες όμως στους πολιτικούς κρατούμενους μπορούν να γίνουν στίχοι σε ποίημα. Έχουν δύναμη ακατέρραστη. Για την μοναξιά, για τη μοίρα, για την πληρωμή των πράξεων που στέλνουν κάποιον φυλακή. Όποια φυλακή.

Ας μεταφέρουμε το ρητό στον πληθυντικό.

«Τρώτε το φαί σας

διαβάζετε πολύ,

κρατάτε το κελί σας καθαρό.»

Ας κάνουμε μια παραλλαγή:

«Τρώμε το φαί μας

διαβάζουμε πολύ

κρατάμε το κελί μας καθαρό.»

Και μια τελευταία:

«Το σπίτι μας είναι καθαρό

τρώμε το φαί μας, κυρίως λαχανικά

βλέπουμε τηλεόραση πολύ.»

κ.λ.π.

Κούρδοι ή Κούδροι

Του Στέλιου Θ. Μαφρέδα
Φωτογραφία: Βίκυ Σπυριδωνός

*...Να κλωτσάνε άδεια μπουκάλια στα πεζοδρόμια
με τα χέρια στις τσέπες κι έναν απαγχονισμένο λυγμό
να αιωρείται στο βλέμμα τους*

Τάσος Πορφύρης: Οι επιζήσαντες

Πάει πιά, τους συνηθίσαμε ανάμεσά μας. Η παρουσία τους δεν μας δημιουργεί πλέον ούτε ερωτηματικά ούτε απορίες, αμηχανία ή ενοχές. Σχεδόν θεωρούμε δικαίωμά τους την παραμονή τους στην πόλη μας, και λογικές τις προσπάθειές τους να ταξιδέψουν, μ' όποιον τρόπο μπορούν, στην Εσπερία. Μιλώ για τούς Κούρδους πρόσφυγες, που εδώ και χρόνια κατοικοεδρεύουν στην πόλη μας και πλέον αποτελούν στοιχείο της προσωπικότητάς της.

Για μας τους Πατρινοίς, όλα ξεκίνησαν με μια δικαστική απόφαση του Πρωτοδικείου Πατρών, πού ένας άξιος δικαστής, με ευρύτητα πνεύματος και άκρως δημοκρατικές και ανθρώπινες πεποιθήσεις, ο Γώργιος Ευσταθίου, είχε το σθένος να πάρει. Με την απόφασή του αυτή, οι Κούρδοι πρόσφυγες, (που γι' αυτούς οι διωγμοί και οι κατατρεγμοί από το φασιστικό και απάνθρωπο τουρκικό καθεστώς, πού βάλθηκε να τούς εξαφανίσει από προσώπου γης, είχαν ξεκινήσει πολύ πριν), χαρακτηρίστηκαν σαν οικονομικοί και πολιτικοί πρόσφυγες, κι έτσι δεν μπορούν να απελαθούν από την χώρα στην οποία ευρίσκονται, ανεξάρτητα από τον τρόπο με τον οποίον έφτασαν σ' αυτήν. Η γενναία αυτή δικαστική απόφαση, που αποτελεί πλέον νομολογία του Διεθνούς Δικαίου και πάνω της στηρίχτηκε η καταδίκη της Τουρκίας από το Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μπορεί να δημιούργησε κάποια προβλήματα στην πόλη μας, περιφρούρησε όμως την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και έσωσε από τον θάνατο και τα κάτεργα πολλούς αθώους ανθρώπους, πού δεν ζητούν τίποτε άλλο, παρά μόνο μια θέση στον ήλιο.

Αλλά τώρα δεν είναι μόνοι τους. Κι άλλοι κυνηγημένοι αλλοεθνείς μας έχουν επισκεφτεί και ζουν ανάμεσά μας, μα εμείς όλους τούς έχουμε πολιτογραφήσει το ίδιο. Κούρδους. Όπως τούς ονομάζαμε αρχικά, έτσι τούς αποκαλούμε και τώρα. Σχεδόν κάθε πρόσφυγας, ιδίως αν είναι μελαψός, ταυτίζεται με Κούρδο. Θυμάμαι τον πρώτο καιρό της άφιξής τους, που είχαν κατασκηνώσει στα παλιά βαγόνια, στο μηχανοστάσιο του ΟΣΕ στον Άγιο Διονύσιο. Το όλο σκηνικό θύμιζε έντονα το «Μετέωρο βήμα του πελαργού» του Θ. Αγγελόπουλου. Μόνο που εδώ οι πρωταγωνιστές, την είχαν πάρει χωρίς δισταγμό την απόφαση τους: Θα την δρασκελίζαν οπωσδήποτε την διαχωριστική γραμμή, για να βρεθούν στην αντίπερα τού Ιονίου όχθη! Θυμάμαι ακόμη τον κόσμο της Πάτρας, που έτρεχε να τούς συνδράμει στη δύσκολη φάση της ζωής τους. Ένας οίστρος είχε καταλάβει τούς απλούς πολίτες και τούς άρχοντες του τόπου, για να επιλυθεί το πρόβλημά τους. Έγιναν πολλές προσπάθειες, υπήρξαν αρκετές προτάσεις για τη λύση του, όμως χωρίς αποτέλεσμα. Άλλωστε, για να λυθεί σωστά το πρόβλημα, δεν αρκεί μόνον η φροντίδα των απλών πολιτών και η πρόθεση των τοπικών αρχόντων. Χρειάζεται η απόφαση να εκπορεύεται από πολύ ψηλά, από εκείνα τα κέντρα που καθορίζουν σήμερα τις τύχες του πλανήτη και που γι' αυτά το Κουρδιστάν δεν είναι τίποτε άλλο, παρά μια κουκίδα στον

παγκόσμιο χάρτη, που ο λόγος ύπαρξης της υπακούει σε λογικές πέραν του δικού μας νου. Δεν γνοιάζονται οι ισχυροί, αν εκεί υπάρχουν άνθρωποι που πονάνε, και κλαίνε, που ερωτεύονται και τραγουδούν, που έχουν καρδιά και αισθήματα. Αλλά έτσι δεν γίνονταν πάντοτε;

Τώρα όμως, που τους συνηθίσαμε τους Κούρδους, και δεν μας κάνει εντύπωση η παρουσία τους, το ενδιαφέρον μας γι' αυτούς έχει αμβλυνθεί. Άλλωστε τα δικά μας οξυμένα προβλήματα, αλλά και η γενικότερη έλλειψη αλληλεγγύης που καλλιεργεί η εποχή μας, μας κάνουν να κουραζόμαστε εύκολα από τα βάσανα των άλλων. Έτσι, ησυχία έχει απλωθεί επάνω στην πόλη για το ζήτημα τους. Μια ησυχία που διακόπτεται από τις ειδήσεις για κάποια φιλονικία μεταξύ τους, άλλοτε σοβαρή και άλλοτε αστεία, ή για κάποια ανεπιτυχή απόπειρα διαφυγής τους στο εξωτερικό.

Ωστόσο εγώ την εισπράττω θετικά αυτή την ησυχία. Την νοιώθω σαν προάγγελο μιας ευρύτερης αποδοχής των προσφύγων από την ελληνική κοινωνία και σαν αρχή της ενσωμάτωσής τους σ' αυτήν. Τι προβλήματα μπορεί να δημιουργήσει αυτή η διαδικασία, δεν μπορώ να ξέρω. Πιστεύω, πώς όσα και να 'ναι αυτά, θα βρουν την λύση τους γιατί ο Ελληνικός λαός είναι μεγαλόψυχος και χωρίς ρατσιστικές ή άλλου είδους προκαταλήψεις. Βλέπω να προκύπτουν, μόνον θετικά αποτελέσματα από την πρόσμειξη των διαφόρων πολιτισμών, γιατί μόνον έτσι θα μπορέσει ο δικός μας να ορθοποδήσει και να προχωρήσει. Μάρτυς μου ο ποιητής:

*Κούρδοι ή Κούδροι,
μερικές φορές τα χείλη μου μπερδεύονται
όμως τα βράδια,
όταν στην πολιτεία απλώνεται η σιγαλιά
και τα τριζόνια του κήπου μου
μετασταθμεύουν στο μυαλό μου,
η ψυχή μου ένοπλη
ανηφορίζει στα βουνά σας
και ντουφεκάει
για τη λεφτεριά σας που ανατέλλει
και τη σκυλίσια μου ζωή
που ξημερώνει πάλι αύριο.*

Σημ. Το ποίημα είναι του Χρίστου Ρουμελιωτάκη και δημοσιεύτηκε στο «Πλανόδιον» (τεύχος 25/1997)

Νέες ματιές με αρκετό... ρίσκο

Κείμενο: Μαρία Ριχάνη

Η Διεθνής Συνάντηση Αρχαίου Ελληνικού Δράματος έγινε και φέτος στους Δελφούς. Το «δ» ήταν εκεί και σας μεταφέρει τις εντυπώσεις του...

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Δελφών, πραγματοποίησε φέτος από 5 – 12 Ιουλίου την 11η Διεθνή Συνάντηση Αρχαίου Ελληνικού Δράματος, με την επιχορήγηση του Υπουργείου Πολιτισμού στο πλαίσιο της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας. Ο θεσμός που έχει καθιερωθεί πια σαν την πιο αντιπροσωπευτική εκδήλωση του Ε.Π.Κε.Δ., πραγματοποιείται ανά διετία. Πρόκειται για πολυσύνθετες εκδηλώσεις, θεατρικά εργαστήρια, θεατρικές παραστάσεις, συμπόσια, κι άλλα παράλληλα καλλιτεχνικά γεγονότα.

Βρεθήκαμε στους Δελφούς για να παρακολουθήσουμε τις εκδηλώσεις αλλά και για να μιλήσουμε με μερικούς από τους βασικούς συντελεστές τους. Ο λόγος κατ' αρχήν στον κ. Βασίλη Καρασμάνη, καθηγητή φιλοσοφίας στο Ε.Μ.Π, και Διευθυντή στο Ε.Π.Κε.Δ., που ανέλαβε να μας ξεναγήσει στην ιστορία του Ε.Π.Κε.Δ.:

«Το Ε.Π.Κε.Δ, ξεκίνησε να λειτουργεί απ' το 1977. Ήταν μια ιδέα του αείμνηστου Κων/ντίνου Καραμανλή, για ένα μεγάλο Πολιτιστικό Κέντρο στους Δελφούς, το οποίο θα είχε και πολιτικές προεκτάσεις. Θα ανήκε στο Συμβούλιο της Ευρώπης, ενώ το ονειρευόταν επίσης σαν ένα χώρο συγκέντρωσης αρχηγών κρατών. Βέβαια κάτι τέτοιο δεν έγινε ποτέ. Αλλά σιγά – σιγά, άρχισε να λειτουργεί σαν ένα πολιτιστικό κέντρο για θέματα που έχουν σχέση με τον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό.

Απ' το '93 – '94' οπότε και ανέλαβα τη Διεύθυνση του Κέντρου, (1994), πήραμε την απόφαση ώστε η κύρια εκδήλωση να είναι το αρχαίο δράμα και να γίνεται κά-

θε δύο χρόνια. Συγχρόνως προσπαθήσαμε να αναπτύξουμε το Κέντρο και σε άλλες κατευθύνσεις, όπως τα εικαστικά, χωρίς όμως να γίνουμε ένας αμιγώς εκθεσιακός χώρος. Επίσης, θέλοντας να ενισχύσουμε την ελληνική γλώσσα όπως αυτή διδάσκεται στα σχολεία της Ευρώπης, ξεκινήσαμε ένα πρόγραμμα, όπου καλούμε κάθε χρόνο, από μία χώρα της Ευρώπης όλους τους καθηγητές Μέσης Εκπαίδευσης που διδάσκουν αρχαίο ελληνικό πολιτισμό. Τους εκπαιδεύουμε, τους οργανώνουμε σε συλλόγους ελληνιστών, ξαναγυρνάνε στη χώρα τους, και τους παρακολουθούμε κάθε χρόνο. Έχουν περάσει 8 χώρες έτσι, κι έχουν φτιάξει ένα Ευρωπαϊκό δίκτυο για την προστασία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας. Από πέρυσι καθιερώσαμε και ένα βραβείο για παιδιά. Αυτά είναι πάρα πολύ σημαντικά Ευρωπαϊκά προγράμματα, τα οποία όμως δεν έχουν την προβολή από τον Τύπο και τα Μέσα που έχουν τα καλλιτεχνικά. Μακροπρόθεσμα όμως ίσως να είναι και πιο ουσιαστικά...

Οι Δελφοί πρέπει να είναι ένας χώρος προβληματισμού, ένας τόπος παιδείας, κι ένας τόπος δημιουργίας. Έτσι θέλουμε να περνάει το στίγμα «Δελφοί». Κι αυτό το δίνουμε ακόμα πιο έντονα στις εκδηλώσεις αρχαίου δράματος και στα εικαστικά. Προσπαθούμε στις παραστάσεις να γίνεται εδώ το ξεκίνημα, ούτως ώστε να βλέπουμε τη δουλειά νέων αλλά και παλαιότερων καταξιωμένων καλλιτεχνών σε καινούργιες όμως δημιουργίες τους. Είναι σημαντικό πιστεύω ότι ανεβαίνουν εδώ για πρώτη φορά οι παραστάσεις. Για να διαλεγόμαστε πάνω σ' αυτά που

βλέπουμε, και να προβληματιζόμαστε. Το ίδιο και για τα εικαστικά. Καλλιτέχνες μπορούν να έρχονται εδώ, να συζητάμε και να δημιουργούν επί τόπου. Έτσι ξεκινήσαμε μια άλλη τελειώσιμη πορεία και στα εικαστικά, με αποτέλεσμα να έχουμε πολύ ωραίες συναντήσεις καλλιτεχνών».

Η φετινή 11η Συνάντηση Αρχαίου Ελληνικού Δράματος, είχε ως θέμα το Θηβαϊκό κύκλο, δηλαδή τις τραγωδίες που αναφέρονται στους μύθους των Θηβών, και κυρίως στο μύθο του Οιδίποδα και των επιγόνων του. Σύμφωνα με τον κ. Καρασμάνη, αυτή η επιλογή του Θηβαϊκού κύκλου φέτος, δεν ήταν τυχαία, αλλά αντίθετα το Ε.Π.Κε.Δ, σε συνεργασία με τον Υπουργό Πολιτισμού, ενέταξε το πρόγραμμά του σε μια γενικότερη διαπραγμάτευση του Θηβαϊκού κύκλου, που είχε ήδη τρία χρόνια πριν ξεκινήσει απ' το Ντίσελντορφ της Γερμανίας σε σχέση με τη Θεατρική Ολυμπιάδα.

«Εκεί είχε γίνει μια μεγάλη συζήτηση να δημιουργηθούν τέσσερις παραστάσεις πάνω στο Θηβαϊκό κύκλο που θα τις σκηνοθετούσε και τις τέσσερις ο Γιάννης Κουνέλλης και που θα παρουσιάζονταν φέτος. Αυτό έγινε γνωστό και σε μας και στον Υπουργό, άρεσε σε όλους η ιδέα, κι αποφασίσαμε έτσι, όλοι οι φορείς που ασχολούμαστε με το θέατρο, να επικεντρωθούμε στο Θηβαϊκό κύκλο. Οι παραστάσεις πάντως που σκηνοθέτησε ο Γιάννης Κουνέλλης ανέβηκαν φέτος στην Επίδαυρο. Ήταν να ανεβεί και εδώ μια απ' αυτές, αλλά τα σκηνικά του Κουνέλλη είναι τόσο βαριά, που η μεταφορά τους στάθηκε αδύνατη».

Στο πλαίσιο της Συνάντησης, πραγματοποιήθηκε και συμπόσιο, όπου ακαδημαϊκοί, ηθοποιοί, σκηνοθέτες, κριτικοί θεάτρου, δημοσιογράφοι και φίλοι του θεάτρου απ' όλο τον κόσμο, μπόρεσαν να προσεγγίσουν απ' τη σκοπιά τους πτυχές των Θηβαϊκών μύθων, και να κάνουν διάλογο πάνω σ' αυτές τις απόψεις. Παράλληλα οργανώθηκαν θεατρικά εργαστήρια όπου καταξιωμένοι σκηνοθέτες δίδαξαν τη μέθοδο της εργασίας τους σε νέους ηθοποιούς. Τέτοια ήταν οι: «Τεχνικές Φωνής και Σώματος στην Αρχαία Ελληνική Τραγωδία», που επιμελήθηκε ο κ. Θόδωρος Τερζόπουλος, «Ανεβάζοντας Τραγωδία στο Θέατρο και στον Κινηματογράφο» που επιμελήθηκε ο κ. Μιχάλης Κακογιάννης, και οι «Τεχνικές Κινέζικης Όπερας», με επιμέλεια Luo JinLin.

Σημαντικό καλλιτεχνικό γεγονός της Συνάντησης υπήρξε η έκθεση ντοκουμέντων «Ο Γιάννης Κουνέ-

λης και το Θέατρο», με επιμελητή τον κριτικό του θεάτρου και δραματούργο Wolfgang Storch. «Μέσα από την έκθεση αυτή, δόθηκε η δυνατότητα στο ευρύ κοινό να γνωρίσει το Γιάννη Κουνέλλη μέσα από τον προβληματισμό του στο θέατρο, και την προσαρμογή των εικαστικών του ανησυχιών στο θεατρικό μύθο και στα θεατρικά δρώμενα» σημειώνει ο κ. Καρασμάνης.

Η έκθεση ντοκουμέντων «Ο Γιάννης Κουνέλλης και το θέατρο» φιλοξενήθηκε στην αίθουσα εκθέσεων του Συνεδριακού Κέντρου του Ε.Π.Κε.Δ. και παρουσιάστηκε μέσα από 4 θεματικές: «Ο Γιάννης Κουνέλλης κι ο Carlo Quartucci», «Ο Γιάννης Κουνέλλης και ο Heiner Muller», «Ο Γιάννης Κουνέλλης και η όπερα», και «Ο Γιάννης Κουνέλλης και η Ελληνική Τραγωδία».

Πέρα απ' αυτά, αξίζει να σημειώσουμε ότι για την οργάνωση της Συνάντησης, το Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών, συνεργάστηκε και πάλι με τη Διεθνή Θεατρική Ολυμπιάδα, και ειδικότερα με τον Πρόεδρό της Θεόδωρο Τερζόπουλο. «Είμαστε σε άμεση σχέση με τη Θεατρική Ολυμπιάδα, και μάλιστα υπάρχει και βοήθεια ένθεν και ένθεν. Ιδίως στην επιλογή των παραστάσεων συνεργαζόμαστε με κάποιους συμβούλους από κει, που μας κάνουν διάφορες προτάσεις. Αλλά και η Θεατρική Ολυμπιάδα έχει πάντα σαν αρχή και σαν τέλος τους Δελφούς. Αρέσει και στους ξένους αυτή η ιδέα.» μας λέει ο κ. Καρασμάνης.

Βέβαια, η Διεθνής Συνάντηση Αρχαίου Ελληνικού Δράματος στους Δελφούς και φέτος, σαν κυρίαρχη εκδήλωση είχε τις θεατρικές παραστάσεις και τη συζήτηση πάνω σ' αυτές. Χαρακτηριστικό των παραστάσεων ήταν ότι στηρίχθηκαν μεν όλες στο Θηβαϊκό μύθο, αλλά επ' ουδενί δεν αποτέλεσαν κλασικές παρουσιάσεις των αρχαίων θεατρικών κειμένων. Αντίθετα έμοιαζαν περισσότερο με μια νέα προσαρμογή των αρχαίων ιδεών στα δεδομένα της σύγχρονης πραγματικότητας. Οι σκηνοθέτες πήραν αφορμή μια κεντρική ιδέα ή ένα κεντρικό πρόσωπο των αρχαίων τραγωδιών, και δημιούργησαν με βάση αυτό ένα δικό τους κείμενο και μία πρωτόλεια παράσταση.

Εξαίρεση αυτού αποτέλεσε η παράσταση της «Αντιγόνης» του Εθνικού Θεάτρου που στηρίχθηκε στο κείμενο του Σοφοκλή και που θα περιοδεύσει και ανά την Ελλάδα. Παρόλο που αρχικά φαινόταν ότι θα ήταν μια πολλά υποσχόμενη παραγωγή, τελικά η παράσταση δεν κέρδισε και πολλά εύσημα. Στηριγμένη στη μετάφραση του Νίκου Παναγιωτόπουλου, όλο το στήσιμο της παράστασης ακολούθησε μια μέθοδο

... Welcome!

BYZANTINO
HOTEL

- 27 δωμάτια και σουίτες
- 150 Συνεδριακά καθίσματα
- ISDN-video conference
- Internet access, Video projector

Ρ. Φεραίου 106 & Ασκήτρια, 26221 Πάτρα, Τηλ.: 0610 243000-1-2, Fax: 0610 622150, (www.byzantino-hotel.gr, e-mail: info@byzantino-hotel.gr)

...με τέτοιες τιμές
γινόμαστε
ανάρπαστα!

shoeland
shoeland

- Μικηνών 2-4, Ψαροφάι, τηλ.: 0610312974
- Ερμού 39-41, Πάτρα, τηλ.: 0610279456, fax: 0610226821
- ΝΕΟ Πατρών-Αθηνών 12, τηλ.: 0610 462210

ANT1
Radio

Μουσικός Δίαυλος

105,3

Ρήγα Φεραίου 94, Πάτρα, 5ος όροφος 262 24, Τ.Θ. 3053
Τηλ.: 0610 - 622.344 & 0610 622.334, Fax: 277.259
e-mail: ant1patras@otenet.gr

υπεραπλούστευσης. Βασικός στόχος της σκηνοθέτιδας Νικαίτης Κοντούρη όπως η ίδια μας είπε στο Συνέδριο, ήταν να ακουστεί στην παράσταση λέξη προς λέξη το κείμενο του Σοφοκλή, μιας και είναι ένα κείμενο γεμάτο ένταση και συνθήματα (Σ.Σ. !!!) Δεν ξέρουμε αν το πέτυχε αυτό η παράσταση, πάντως γενικά δε φάνηκε να πείθει. Το στήσιμο έγινε με πρότυπα της σύγχρονης εποχής, δείχνοντας μια διάθεση των συντελεστών να μεταφέρουν το έργο του Σοφοκλή στη στο σήμερα. Ούτε αυτό μπορούμε να πούμε ότι έπεισε σαν επιχείρημα κοινό και Συνέδρους που παρουσίασαν αρκετές ενστάσεις κυρίως όσον αφορά την παρουσία του χορού στην παράσταση.

Έντονα σχόλια έγιναν και γύρω απ' την παράσταση του Nevada Conservatory Theatre του Παν/μίου του Las Vegas, που παρουσίασε το νέο έργο «Oyediro at Kolhuni» που έγραψε και σκηνοθέτησε ειδικά για τους Δελφούς ο Wole Soyinka, βραβευμένος με Nobel Λογιστεχνίας. Η απορία όλων ήταν «Γιατί ο Οιδίποδας;». Η παράσταση έχει να κάνει με μία διασκευή του μύθου, όπου ο Οιδίποδας είναι ο πατριάρχης μιας μικρής φυλής που διατηρεί τις λατρευτικές της συνήθειες στα νότια σύνορα του Αφγανιστάν και εκδιώκεται από το καθεστώς των Ταλιμπάν μετά την αποκάλυψη ενός παλιού εγκλήματος του Οιδίποδα. Το έργο σύμφωνα με τα όσα ισχυρίστηκε ο σκηνοθέτης στηρίζεται «στα θέματα της μη χορήγησης ασύλου, των συνόρων, του υπέρμετρου εθνικισμού, της μετανάστευσης και της δυσχερούς θέσης των προσφύγων, θέματα – προβλήματα που αφορούν τη σύγχρονη πραγματικότητα».

Τα στοιχεία του έργου ήταν τόσα πολλά που δεν μπόρεσαν να διευκρινιστούν κατά τη διάρκεια της παράστασης. «Ίσως αν είχαμε άλλες 3–4 ώρες στη διάθεσή μας...», είπε χαρακτηριστικά η κυρία Ελένη Γλύκατζη – Αρβελέρ στο Συνέδριο.

Μια από τις πιο ενδιαφέρουσες στιγμές στους Δελφούς ήταν η

παράσταση του νέου έργου «Πού είναι ο Οιδίπους;» της Sahika Tekanđ, μια συμπαραγωγή του Ε.Π.Κε.Δ. και του Διεθνούς φεστιβάλ της Κων/πολης. Για πολλούς ήταν η καλύτερη παράσταση που ανέβηκε φέτος στους Δελφούς. Κι σ' αυτή την περίπτωση είχαμε να κάνουμε με ένα πρωτοποριακό έργο που χρησιμοποίησε τον «Οιδίποδα» σαν απαρχή για μια αναζήτηση του σύγχρονου ανθρώπου μέσα από τη διαδικασία του παιχνιδιού.

Ρωτήσαμε τον κ. Καρασμάνη πώς το Ε.Π.Κε.Δ. αντιμετωπίζει αυτή την πρωτοβουλία των φορέων να πειραματίζονται πάνω στο αρχαίο δράμα:

«Πάντα στους Δελφούς είμαστε λίγο πειραματιστές. Λειτουργούμε λίγο πιο πρωτοποριακά. Και νομίζω ότι αυτό είναι το σωστό. Άλλωστε η αρχαία τραγωδία είναι κάτι το ζωντανό. Τα κείμενα αυτά ακόμα μας συγκινούν. Αυτό είναι και το μεγαλείο. Απ' το σημείο που κάτι μας συγκινεί, αρχίζουμε και τους πειραματισμούς. Έτσι οι σκηνοθέτες λένε «Να το δω έτσι να το δω κι αλλιώς». Υπάρχει ελευθερία. Για να ερευνήσουμε και να προβληματιστούμε. Βέβαια στον πειραματισμό στα 10 τα 9 θα βγουν σκάρτα. Το ένα όμως αν βγει καλό, αυτό είναι τελικά που αξίζει».

– Φέτος υπάρχει μια συνεργασία στα πλαίσια της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας. Βλέπετε κάποια στιγμή στο μέλλον να υπάρχει έδαφος για ενδεχόμενη συνεργασία με άλλους φορείς; Υπάρχει π.χ. το φεστιβάλ Επιδαύρου, το φεστιβάλ Αθηνών κ.α. Ή ας πούμε εν όψει του 2006, θα βλέπατε έδαφος για συνεργασία με τοπικούς φορείς στην Πάτρα μιας κι είναι η πιο πιθανή πόλη για να γίνει Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης τότε;

«Βέβαια! Ήδη φέτος το Κινέζικο θέατρο «Θηβαίς» παρουσιάζεται και στην Πάτρα. Και φυσικά εν όψει της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας φαντάζομαι ότι ως τότε θα έχουν γίνει διάφορα πράγματα στην Πάτρα. Άλλωστε για το 2006, δεν έχει αρχίσει καν ο προβληματισμός. Προφανώς μετά το 2004 θα αρχίσει. Πάντως εμείς πάντα επιδιώκουμε να συνεργαζόμαστε. Και για να λέμε την αλήθεια, τέτοιες συνεργασίες με την περιφέρεια συμφέρουν όλους...»

Ένα άγνωστο πρόσωπο

Ξεχωριστή παρουσία στη Συνάντηση ήταν αυτή του ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου που παρουσίασε στις 6 Ιουλίου το νέο έργο του Θωδωρή Γκόνη και της Καίτης Παπα-

Πεζόδρομοι

■ Αγίου Νικολάου Τριών Συμμάχων Τριών Νουάρων Παράλια Ιετών Γεωργίου Μαργαρίτης Γεωργίου Γεωργίου (Γραφείο Πολεοδομίας (υπό ανακατασκευή))

Ανθινο Ρολόι στην Πλ. Τριών Συμμάχων

■ Επανεκατασκευάζουμε το άθιμο ρολόι στην πλατεία Τριών Συμμάχων

Πλατείες

■ Κατασκευάζονται και ανακατασκευάζονται οι παλιές πλατείες: Πλατεία Ολύγου Τριών Συμμάχων, Βέτοπ & Όθωνος Αμαλίας Τριών Συμμάχων ΑΣΤΗΠ, ΟΣΕ Τριών (δεξιά & αριστερά), Νόρμαν, Δροσοπίλου Αγ. Γεωργίου, Πούντζο, Αγ. Δημητρίου Σουλτανών Αρτ. Βελουκιώτη, Τσιρογιάννη & Θεοφύλιαν, Αρκαδίου, Θεοφιλέως & Αποστόλη (Ζωρουζιέλικα), Ελαφονίσσου & Αντιήλιου (Κατελόκαμος)

Πεζοδρόμια

■ Ανακατασκευάζουμε τα πεζοδρόμια Κολωνίας (από Κολωνία έως Τριών Νουάρων) Ρίγας Φερραίου (από Αράτου έως Γαϊνηνή) Μιτσόπια Μαρκογιουλίου (Συνόρα) Περίεσσα 2000μ

Ηλεκτροφωτισμός

■ Αντικατάσταση αεζονικού φωτισμού Μαζώνος - Ρίγας Φερραίου - Πλατεία Τριών Συμμάχων

Ανακίνηση σχολείων - αναβάθμιση αύλειων χώρων

■ Ανακίνηση το περισσότερο σχολικό συγκρότημα και με τη συνεργασία των εκπαιδευτικών και των μαθητών αναβαθμίζουμε τους αύλειους χώρους αυτών με δένδρφυτεύση και ενδίαψη πρασίνου

Υδρευση

■ Ανόρυξη 5 νέων γεωτρήσεων - αύξηση παραγωγής νερού κατά 25% (600 κούβα κιλό) - Αντικατάσταση δικτύου κεντρικών τροφοδοτικών Σηγαίων μήκους 10.300μ, 450 εκ. 8ηχ - Κατασκευή νέου δικτύου υδρευσης συνολικού μήκους 32.000μ, 450 εκ. 8ηχ

Αποχετευτικά Δίκτυα

■ Ολοκλήρωση των κεντρικών αποχετευτικών αγωγών λιμάνων της πόλης 3,5 δις 8ηχ - Κατασκευάζουμε τα δύο κεντρικά συλλεκτήρια με τους παραλληλούς αγωγούς της οδού Αυτοστράτιος και της οδού Ανθίας, και οδηγούμε το κλάμα όλων της πόλης στα βιολογικά καθαριστήρια 4,5 δις 8ηχ - Κατασκευάζουμε θηκτικό αποχέτευσης 30.000μ σε όλη την πόλη 3,5 δις 8ηχ

Ανάπτυξη πρασίνου

■ Φύτευση 12.000 δένδρων μέσα στον από της πόλης - Υψηλά Αλιαντά Αντικατάσταση & επέκταση πεδίων Μαζώνος (από Κολωνία έως Τριών Νουάρων) - Ρίγας Φερραίου (από Αράτου έως Γαϊνηνή) - Ανάσωσης (Κοθουκάκι κ.Α. Π.1) Βιολογικός Καθαρισμός 8024 δένδρα και θάμνους και 32.030 μ² χλοοτάπητα

Λειτουργία βιολογικού

■ Ολοκλήρωση την κατασκευή και θέσπιση σε λειτουργία το βιολογικό καθαριστή της πόλης Άρσης η οδόση απορρύπανση του Παλαιού Κατασκευάζουμε τον υποσταθμό σπυρμό εβόλης των επόμενων λιμάνων μήκους 1000 μ σε βάθος 35μ - Για την φυσική απορρύπανση του περιβάλλοντος συντάσσεται 8024 δένδρα και θάμνους και 32.030 μ² χλοοτάπητα

Αντιληθμηρική Προστασία

■ Υλοποιώντας μεγάλο πρόγραμμα αντιληθμηρικής προστασίας των ακουστικών της πόλης κατασκευάζουμε: Αγ. Γεωργίου 1 δις 8ηχ - Ρίγας Φερραίου 0,5 δις 8ηχ - Παράλια Ιετών (αντικατάσταση) 0,3 δις 8ηχ - Αγ. Τράβος 0,3 δις 8ηχ - Μεγ. Αλεξάνδρου 0,5 δις 8ηχ - Και κατασκευάζονται: Ανθίας (Ζωροζιέλικα) 1 δις 8ηχ - Γεωργιάδων (αντικατάσταση) 0,2 δις 8ηχ - Εγκλιμάδος 0,3 δις 8ηχ - Αγ. Σπυριδίου - Φωκιάς (Σέβηλη) 0,3 δις 8ηχ - Θεοφύλιαν (Πρόοστα) 0,3 δις 8ηχ

Μάθε τι συμβαίνει στην Πάτρα

Έχεις πρόταση; Κατάθεσέ την!

ΤΗΛ. ΚΕΝΤΡΟ 195

Περιβαλλοντικά Σύγχρονη Πόλη

Αναμόρφωση 3 εισόδων της πόλης

■ Αναμόρφωση της πιο κάτω εισόδους: - Νέα εθνική οδός Πατρών-Αθηνών (1) - Απτή Δυοιών (2) - Εθνική οδός Πατρών-Καλαβρύτων (3)

Πάτρα Ομορφή & Καθαρή

Μηχανολογικός Εξοπλισμός - Καλάθια - Κάδοι

■ Αγοράσουμε καινοφανούς και μηχανολογικό εξοπλισμό (Μηχανικό οδόστρωμα, Απορρυμμοσφράγιση, Οργανωμένοι κατασκευαστικό τσιρόν αποκαθαρό των επιφανειακών άσφ και την καθαριότητα της πόλης, ιτι κέντρα και την περιφέρεια) - Ανακαταστήσουμε το παλιό κραθόσιο απορρυμμάτων με νέα καλαθίστρα, προς αναβάθμιση και της καθαριότητας «α» της αναβάθμισης της πόλης - Δημιουργήσαμε βιολογικό οδόστρωμα της καθαριότητας η οποία φροντίζει και διατηρεί σε καθημερινή βάση την καθαριότητα της πόλης

Λειτουργία Ανακύκλωσης

■ Κατασκευάζουμε το εργοστάσιο ανακύκλωσης απορρυμμάτων - Τυπάζουμε ειδικούς κάδους (ΜΠΕ) στην πόλη και διαχευόμαστε όλα τα ανακυκλώσιμα υλικά (χαρτί, πλαστικό, γυαλί) χωρίς κόστος για το δήμο και τους δήμιτες καθώς έχει ανατεθεί στην Ελληνική Ένωση Ανακύκλωσης Α.Ε.

Πάτρα Λειτουργική & Ανθρώπινη

Κυκλοφοριακό

■ Βελτισποίηση οδών κυκλοφορίας

- 1 Πίσω για την ολοκλήρωση των έργων της Μεγάλης Περιμετρικής Πατρών
- 2 Πίσω για τη διάνοξη της Μεγάλης Περιμετρικής Πατρών και επεξεύρεση α) χρησιμοποίηση 7 δις από το Π.Ε.Π. 2ης Επ. Φάσης β) Εκπόνηση της μελέτης γ) Ολοκλήρωση των απολετισμών από 0-1150
- 3 Προβήσαμε στη διάνοξη οδών και τημνήτων αυτών α) Λαοκονίας β) Σολωμού γ) Κοραή δ) Κ. Παλαιολόγου
- 4 Εγιναν ασφαλοποιήσεις σε τμήματα οδών που διασυνδέθηκαν με βελτιωθηκαν το οδοστρώμα των οδών μεγάλων κυκλοφορίας
- 5 Δημιουργήσαμε Λεωφορικό δρόμο στην Κορίνθου

Αλλαγή ως κέντρα από παλαιά

- 1 Προβήσαμε την τροποποίηση του Π.Δ. (26-4-1989) για το Ιστορικό Κέντρο, να επιτραθεί η δημιουργία οδικών και δημοτικών χώρων στάθμευσης
- 2 Διευκύνουμε τη δημιουργία ιδιωτικών χώρων στάθμευσης
- 3 Σε συνεργασία με τον Ο.Λ.Π.Α. δημιουργήσαμε χώρο στάθμευσης επένδυση από τον Ι.Ν. Αγίου Ανδρέα και δημιουργήσαμε διαμεν δημοτική συγκοινωνία προς διευκόλυνση των δημοτών
- 4 Επιλέξαμε σύγχρονο σύστημα ελεγχόμενης στάθμευσης που θα εξασφαλίσει ζωρή μέγιστη παροχή στην Εμπορικό Κέντρο

Η γνώμη σας για μας μετρεί!!
 γινα α Διαφήμη έχει δικαίωμα να Ξερα!
 ΜΑΙΖΙΝΟΙ 194, ΤΗΛ. ΚΕΝΤΡΟ: 9610 966 200-202
 E-mail: dptiros@otenet.gr

δάκη: «Επτά Σονέτα για τη Θήβα. Σονέτο πρώτο: Ευάδνη», σε δραματουργική επεξεργασία Γιάννας Ροϊλού, με την Όλια Λαζαρίδου να ερμηνεύει το μονόλογο της Ευάδνης.

Η Ευάδνη, η οποία αναφέρεται στις «κέτιδες» του Ευριπίδη, ήταν η σύζυγος του Καπανέα, ενός από τους «Επτά επί Θήβας» που στο πλευρό του Πολυνίκη εκστράτευσαν εναντίον της Θήβας για να βρουν εκεί το θάνατο. Όταν ο Θησεάς, έλαβε από τους Θηβαίους την άδεια να κάψει τους νεκρούς των Επτά, η Ευάδνη αξίωσε να καεί μαζί με τον αγαπημένο της σύζυγο.

Το έργο ήταν μια συρραφή αποσπασμάτων από αρχαία και νεότερα κείμενα που τελικά διαμόρφωσαν το ρόλο της Ευάδνης. Μας μίλησε σχετικά η κ. Όλια Λαζαρίδου που ενσάρκωσε την Ευάδνη...

— Τι σας προέτρεψε να δεχτείτε αυτό το ρόλο;

«Στην πραγματικότητα η Ευάδνη είναι μια γυναίκα για την οποία δεν ξέρουμε πολλά. Και είπα μέσα μου: Ωραία, είναι μια ευκαιρία να μάθουμε περισσότερα. Επίσης, με προέτρεψε να δεχτώ αυτό το ρόλο, το ότι η Ευάδνη είναι μια γυναίκα που την ωθεί η αγάπη. Αυτό είναι ένα πράγμα που μ' άρεσε πολύ. Η αγάπη για τον άντρα της την ωθεί να θέλει να καεί στην πυρά του. Αυτό το βρίσκω πολύ ωραίο αίσθημα για να μπορεί κανείς να το υποδυθεί. Όσο για το ρόλο, πιστεύω ότι τέτοιοι ρόλοι ανανεώνουν και τροφοδοτούν τον κεντρικό κορμό του θεάτρου καθώς τομπολιάζουν με νέα πράγματα. Και φυσικά για έναν ηθοποιό είναι πρόκληση».

Τώρα, σχετικά με το κείμενο ή μάλλον αυτή τη συρραφή κειμένων, νομίζω ότι είναι εξαιρετική! Όχι γιατί έχει απόλυτη συνέπεια που έτσι κι αλλιώς την έχει, αλλά γιατί έχει μουσικότητα. Και πιστεύω ότι σ' αυτό παίζει μεγάλο ρόλο ότι ο Θωδωρής Γκόνης γράφει και σίχους για τραγούδια. Είναι πραγματικά ένα σονέτο.»

Στα χορικά της παράστασης ακούγεται η φωνή της Μαρίας Φαραντούρη, ενώ η μουσική είναι του Νίκου Ξυδάκη. Σχετικά μ' αυτό η κ. Λαζαρίδου είπε ότι κατά τη διάρκεια της παράστασης η ίδια είναι απόλυτα συντονισμένη είτε σε αντίστιξη είτε σε συμφωνία με τη μουσική.

«Είναι το στοιχείο στο οποίο ακουμπάω περισσότερο απ' όλα. Μια και δεν έχω πουθενά αλλού να ακουμπήσω! Είναι για μένα το άλλο πρόσωπο.»

Η παράσταση πραγματοποιήθηκε σε έναν λιτό χώρο,

στη Δεύτερη Σκηνή του Ευρωπαϊκού Πολιτιστικού Κέντρου Δελφών. Στη σκηνή, πέρα από μερικά ξεραμένα χόρτα, δεν υπήρχε κάποιο άλλο σκηνικό. Σαν φόντο λειτουργήσε η πλαγιά του βουνού όπου ένα βαθούλωμα παρέπεμπε στο χώρο όπου η Ευάδνη ενώθηκε με τον άντρα της στην πυρά. Σε ένα αρκετά ψηλότερο από τη σκηνή επίπεδο, πάνω στην πλαγιά, ήταν στημένες 7 στήλες — μνημεία των Επτά ηγεμόνων.

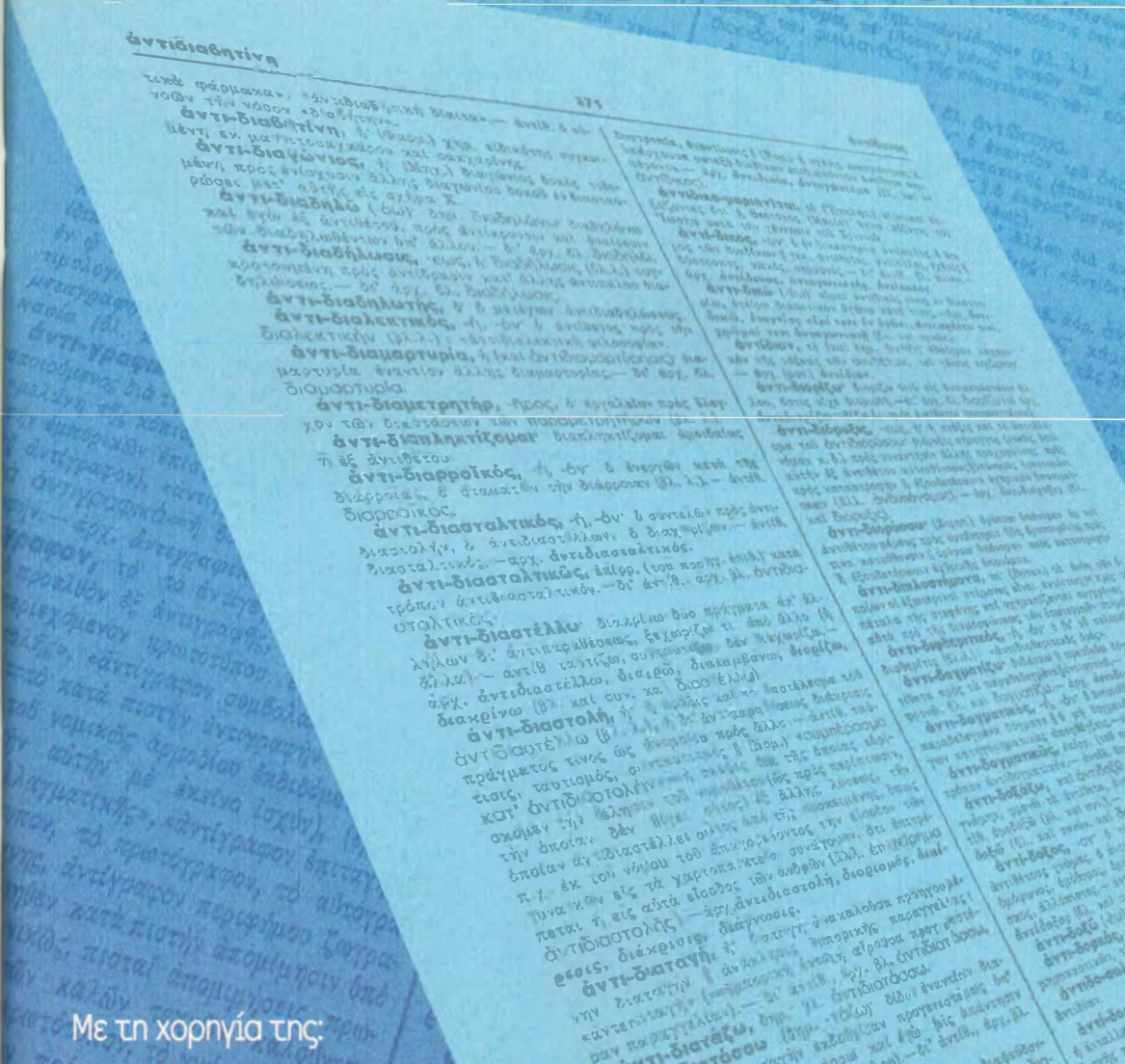
Βασικό στοιχείο της παράστασης υπήρξαν οι έντονοι φωτισμοί του Δήμου Αβδελιώδη, που αρκετά συχνά άλλαζαν, δίνοντας μια ατμόσφαιρα έντασης στο έργο. Το εικαστικό περιβάλλον της παράστασης επιμελήθηκε ο Χρήστος Μποκόρος, που σύμφωνα με τα όσα ο ίδιος είπε, προσαρμόστηκε στο φυσικό περιβάλλον και δεν είχε από πριν καθορίσει το σκηνικό. Η παράσταση ανέβηκε σε σκηνοθεσία Θωδωρή Γκόνη με τη βοήθεια του Χρήστου Τσίρτη.

Το ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου είναι το μοναδικό ΔΗΠΕΘΕ που έδωσε το «παρών» στη Διεθνή Συνάντηση Αρχαίου Ελληνικού Δράματος στους Δελφούς. Την παράσταση παρακολούθησαν πολλοί Έλληνες και ξένοι άνθρωποι του θεάτρου και της τέχνης, και αν μη τι άλλο είχαν πολλά να πουν. Πάντως, ο Θωδωρής Γκόνης πρόκειται να συνεχίσει τη συνεργασία με το Ε.Π.Κε.Δ, καθώς θα υπάρξουν και τα επόμενα έξι Σονέτα για τη Θήβα.

Κλείνοντας, ρωτήσαμε την κ. Λαζαρίδου αν θα την ενδιέφερε κάποια στιγμή να συνεργαστεί περισσότερο με περιφερειακά θέατρα όπως τώρα με το ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου:

«Καταρχήν δε συνεργάζομαι με το ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου! Με το Θωδωρή Γκόνη συνεργάζομαι! Είναι προσωπική πιο πολύ η συνεργασία. Είμαστε φίλοι. Παλιά είχα συνεργαστεί με ΔΗΠΕΘΕ. Αλλά γενικά δεν το κάνω συχνά. Το έχω κάνει παλιά, αλλά για συγκεκριμένους λόγους. Εμένα μου αρέσει να συνεργάζομαι με συγκεκριμένους ανθρώπους που θέλω, τη συγκεκριμένη στιγμή, που πιστεύω ότι για κάποιο λόγο θα μου προχωρήσουν τις δικές μου αναζητήσεις. Όταν πίστεψα ότι κάτι τέτοιο θα μπορούσε να γίνει, είχα έρθει με τη Μάγια Λυμπεροπούλου στην Πάτρα. Αλλά δεν ήταν για το ΔΗΠΕΘΕ. Ήταν για τη Μάγια που είχα έρθει. Αν πάλι κάτι τέτοιο προκύψει και αν είναι με συγκεκριμένο άνθρωπο που για κάποιο λόγο θέλω να συνεργαστώ, ίσως να το κάνω!»

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Με τη χορηγία της:

 www.mentor.gr
ΠΑΤΡΑ • ΑΘΗΝΑ • ΙΩΑΝΝΙΝΑ • ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ • ΑΓΡΙΝΙΟ • ΣΠΑΡΤΗ • ΚΟΡΙΝΘΟΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Μια ζωή μαθητές...

Αφιέρωμα στην εκπαίδευση ή στην παιδεία; Να ένα πρώτο δίλημμα που τέθηκε ευθύς εξ αρχής όταν αποφασίσαμε να αφιερωθούν οι παρακάτω σελίδες στο θέμα το οποίο κυριαρχεί στις περισσότερες συζητήσεις κάθε Σεπτέμβριο.

Κι αφού αποφασίσουμε το όνομά του, υπήρξε και επόμενο ερώτημα: Θα πρέπει να είναι ένας οδηγός για παιδιά, νέους και οικογένειες που ψάχνουν φροντιστήριο, σχολείο και εκπαιδευτικά βοηθήματα ή μια συνολική θεωρητική συζήτηση για το παρόν και το μέλλον της εκπαιδευτικής διαδικασίας σε Ελλάδα και Ευρώπη;

Τα διλήμματα λύθηκαν σε μεγάλο βαθμό, όταν διαλέξαμε να επικεντρώσουμε το βάρος στην ομάδα του πληθυσμού, για την οποία δεν γίνεται τόσο συχνά λόγος όταν μιλάμε για την παιδεία. Για τους ενήλικες λοιπόν... Όχι μόνο για τους φοιτητές και τους σπουδαστές, αλλά και για όλους όσοι ανήκουν στους διαρκώς εκπαιδευόμενους ή για αυτούς που τώρα ψάχνουν να βρουν νόημα στη φράση «διά βίου εκπαίδευση».

Τους πιο πολλούς τους τρομάζει να ακούν ότι ο περιβόητος εκσυγχρονισμός και η διαβόητη επαγγελματική εξειδίκευση απαιτούν συνεχή επιμόρφωση και συμμετοχή σε εκπαιδευτικές μεθόδους. Ότι μας θέλουν με λίγα λόγια... μια ζωή μαθητές.

Είναι όμως ένα «αναγκαίο κακό» αυτή η διαρκής εκπαίδευση, ειδικά για αυτούς που για διαφορετικούς λόγους ο καθένας δε μετείχαν της ανώτερης ή της ανώτατης παιδείας. Σε αυτούς απευθύνονται κυρίως οι παρακάτω σελίδες. Αναλύουν τα

πλεονεκτήματα, τις προοπτικές αλλά και τα «μείον» της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, δημόσιας ή ιδιωτικής, μας ξεναγούν στη χρήση των νέων τεχνολογιών στην επιμορφωτική διαδικασία, παίρνουν αφορμές από την ευρωπαϊκή πολιτική για την Παιδεία και συνδέουν το αίτημα για ποιοτική εκπαίδευση με τις πολιτιστικές δράσεις και την απασχόληση σε αυτές.

Φυσικά δε θα μπορούσαμε να ξεφύγουμε και από μια γενικότερη συζήτηση. Για τη σκληρή πραγματικότητα των ελληνικών πανεπιστημίων, όπως τόσο εύγλωττα και θαρραλέα μας την περιγράφει ο καθηγητής Θ. Κακριδής, για το παρελθόν της ιδιωτικής εκπαίδευσης στο νομό Αχαΐας μέσα από το αρχείο του κ. Ανδρέα Μουγγολιά, για κάποιες ειδικές μορφές εκπαίδευσης που αφορούν το περιβάλλον και το θέατρο, αλλά και για το μεγάλο θέμα των εκδόσεων που αφορούν στην εκπαίδευση.

Μαζί με το «ευχαριστώ» στους αρθρογράφους του αφιερώματος, οι οποίοι συμβάλλουν στην εγκυρότητα και την αξιοπιστία του, ένα ακόμα στη «Μέντωρ Εκπαιδευτική» που μας έδωσε την «κινητήριου δύναμη», αλλά και πολλά ενδιαφέροντα στοιχεία.

Ανδρέας Τσιλίρας

COMPUTER INTERNATIONAL

Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΛΥΣΙΔΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Μάθετε υπολογιστές και πιστοποιήστε τις γνώσεις σας με πτυχίο της Microsoft

- Ταχύρυθμα τμήματα φοιτητών
Office
Autocad
- και στις γλώσσες προγραμματισμού
Fortran Basic C, C++
Pascal Java

Επίσημο Εξεταστικό Κέντρο

35 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΚΥΠΡΟ

www.cif.gr

Γούναρη 35 & Κανακάρη (6ος όρ.), Πάτρα, Τηλ. (0610) 220062, 622855, 621733

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στην Ελλάδα και η δράση της Ελληνικής Εταιρείας

Βασίλης Κ. Ψαλλιδάς¹
Παναγιώτης Β. Σταθόπουλος²

Η στάση των ανθρώπων προς το περιβάλλον για χιλιάδες χρόνια διαμόρφωνε σχέσεις που δεν δημιουργούσαν προβλήματα σε αυτό. Τις τελευταίες δεκαετίες δυστυχώς οι συμπεριφορές του ανθρώπου έχουν οδηγήσει σε μη αναστρέψιμες αλλαγές. Το περιβάλλον αλλάζει δραματικά και συνεχώς υποβαθμίζεται. Αν και η παγκόσμια επιστημονική κοινότητα καθώς και αρκετές Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις έχουν επισημάνει την ανάγκη για αλλαγή της ανθρώπινης συμπεριφοράς η κατάσταση συνεχώς χειροτερεύει.

Μια από τις πιο ουσιαστικές αλλαγές που θα πρέπει να αποδεχτούμε για τις αναγκαίες αλλαγές στη συμπεριφορά των ανθρώπων είναι οι αλλαγές των στόχων και της μεθοδολογίας της εκπαίδευσης. Η εκπαίδευση θα πρέπει να στοχεύει στο να παρέχει γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις που να οδηγούν τους νέους στο να διαμορφώνουν υπεύθυνες συμπεριφορές σαν πολίτες της γης. Η εκπαίδευση που μπορεί να διαμορφώνει «πολίτες» με «υπεύθυνη περιβαλλοντική συμπεριφορά» ονομάζεται «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση». Αυτές οι αντιλήψεις έχουν γίνει αποδεκτές σε μεγάλες διεθνείς διασκέψεις από το 1977 (Τιφλίδα 1977, Μόσχα 1987, Ρίο 1992, Θεσσαλονίκη 1997). Σε αυτές τις διασκέψεις κυβερνη-

σεις, επιστήμονες και ΜΚΟ συμφώνησαν και διαμόρφωσαν το περιεχόμενο, τη φιλοσοφία, τους στόχους και τη μεθοδολογία της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Στη χώρα μας η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση αν και θεσμοθετείται αργά, η ουσιαστική είσοδός της στα αναλυτικά προγράμματα σπουδών γίνεται με τον νόμο 1892/31 – 07 – 1990, τα βήματα ανάπτυξής της είναι σταθερά και γρήγορα. Η εξέλιξή της είναι ραγδαία και οφείλεται κυρίως στο μεράκι δασκάλων και καθηγητών. Πολύ πρόσφατα και η κεντρική εξουσία στήριξε την εφαρμογή της με τις χρηματοδοτικές δυνατότητες του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σταθερά βοηθούν αρκετές ΜΚΟ καθώς και ορισμένοι Οργανι-

σμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αρκετά κέντρα υπάρχουν σχεδόν σε όλη την Ελλάδα. Έχουν σχεδιασθεί και λειτουργούν αρκετά Κέντρα ενημέρωσης σε Εθνικά πάρκα, Θαλάσσια πάρκα και αρκετούς υγρότοπους διεθνούς σημασίας Ramsar. Πανεπιστήμια και Ερευνητικά κέντρα συστηματικά ασχολούνται πλέον ερευνητικά και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών προχωράει και συνεχώς γίνεται πιο ουσιαστική. Αξιόλογο παιδαγωγικό υλικό για τη βοήθεια μαθητών και εκπαιδευτικών έχει εκδοθεί από εκδοτικούς οίκους και αρκετές ΜΚΟ. Το υπουργείο Παιδείας έχει εξοπλίσει αρκετά σχολεία και όλες τις υπάρχουσες σχολικές βιβλιοθήκες.

Τα παιδιά και οι νέοι σε νηπιαγωγεία, δημοτικά, γυμνάσια και μερικά λύκεια ασχολούνται συστηματικά με ζητήματα που τους αρέσουν και τα επέλεγον με τη βοήθεια των δασκάλων τους. Μικρά προγράμματα μερικών εβδομάδων ή μεγάλα προγράμματα δυο και τριών ετών μπορούν να εφαρμοστούν μετά το τέλος του καθημερινού προγράμματος στο σχολείο, μα κυρίως έξω από αυτό. Το σχολείο ανοίγει στην κοινωνία, οι μαθητές βγαίνουν έξω από τους τοίχους του σχολείου. Βγαίνουν στο περιβάλλον, φυσικό και ανθρωπογενές, βγαίνουν στην τοπική κοινωνία, στο διπλανό δάσος, στην όχθη του ρυακιού, στις ακτές της κοντινής λιμνοθάλασσας, επισκέπτονται το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του διπλανού Νομού από εκεί που μένουν, επικοινωνούν με τη βοήθεια των νέων τεχνολογιών με σχολεία στην άλλη άκρη της Ελλάδας ή ακόμη και στην άλλη άκρη της υδρογείου. Μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν χρησιμοποιούν όλες τις αισθήσεις τους και τις δεξιότητές τους, χαίρονται τη φύση, χαίρονται τη μάθηση και το σχολείο.

Οι μη Κυβερνητικές Οργανώσεις ΜΚΟ έχουν βοηθήσει σημαντικά στην προώθηση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στη χώρα μας. Πολλά δίκτυα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης ήδη λειτουργούν στην Ελλάδα. Μέσω αυτών πολλά σχολεία έχουν εξοπλισθεί και αρκετοί εκπαιδευτικοί έχουν επιμορφωθεί. Τα δίκτυα που θα πρέπει να αναφέρουμε είναι: «Οικολογικά Σχολεία», «το Ποτάμι», «Το ΣΠΟΡΑΚΙ πηγή ζωής», «Ο ΝΑΥΤΙΛΟΣ ταξιδεύει...», «Globe – ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ», κ. α.

Τα δίκτυα δίνουν τη δυνατότητα σε μαθητές και εκπαιδευτικούς από απομακρυσμένες περιοχές να επικοινωνούν να ανταλλάσσουν σκέψεις και εμπειρίες και να βελτιώνουν τις δράσεις και τα αποτελέσματά τους.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ από νωρίς προσανατόλισε τη

δράση της στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και αρκετά μέλη της δημιούργησαν το Συμβούλιο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης ΣΠΕ. Δάσκαλοι, νηπιαγωγοί και καθηγητές όλων των ειδικοτήτων σε συνεργασία με πανεπιστημιακούς όλων σχεδόν των Ελληνικών Πανεπιστημίων και ερευνητές των ερευνητικών κέντρων της χώρας μας συνεργάζονται με σκοπό τη δημιουργία αξιόλογου παιδαγωγικού υλικού για μαθητές και εκπαιδευτικούς. Το ΣΠΕ οργανώνει με την έγκριση και βοήθεια του Υπουργείου Παιδείας ΥΠΕΠΘ σεμινάρια επιμόρφωσης δασκάλων και καθηγητών. Το ΣΠΕ έχει τη βοήθεια και υποστήριξη του Υπουργείου Περιβάλλοντος, του Υπουργείου Μακεδονίας και Θράκης αλλά και πολλών ενεργών πολιτών, δέχεται αρκετές χορηγίες για να ανταποκριθεί στο έργο του. Τα μεγαλύτερα δίκτυα που συντονίζει είναι «Το ΣΠΟΡΑΚΙ πηγή ζωής» και «Ο ΝΑΥΤΙΛΟΣ ταξιδεύει...». Τα δίκτυα αυτά εφαρμόζονται εδώ και μια πενταετία σε, δημοτικά σχολεία και νηπιαγωγεία – Δημόσια και ιδιωτικά, σε σχολεία ειδικής αγωγής, σε μειονοτικά σχολεία, κυρίως σε απομακρυσμένες περιοχές. Αυτά επιλέγονται μετά από σχετική αίτηση τους προς την ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ. Όταν ένα σχολείο επιλεγεί τότε εξοπλίζεται δωρεάν με το αναγκαίο παιδαγωγικό υλικό που έχει παραχθεί (Βιβλία για μαθητές, βιβλία για δασκάλους, Το σακίδιο του Δικτύου «το ΣΠΟΡΑΚΙ πηγή ζωής», καπελάκια για τους μαθητές, το Σεντούκι του «ΝΑΥΤΙΛΟΥ», CD, αφίσες, παραμύθια, slides, κλπ). Μετά γίνεται εισαγωγική επιμόρφωση σε ένα τουλάχιστον δάσκαλο του σχολείου. Επίσης δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές και στις μαθήτριες να συμμετέχουν σε καλοκαιρινές κατασκηνώσεις. Το δίκτυο έχει ήδη εφαρμοσθεί δυο χρόνια και στην Κύπρο με την υποστήριξη του αντίστοιχου Υπουργείου Παιδείας. Πολλά σχολεία θα συμμετέχουν και την επόμενη σχολική χρονιά στα δίκτυα της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ.

Το ΣΠΕ 1 – 3 Νοεμβρίου 2002, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Πειραιώς οργανώνει στον Πειραιά ένα μεγάλο Συμπόσιο για το σχεδιασμό και την παραγωγή παιδαγωγικού υλικού για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση.

¹ Εκπαιδευτικός, Πρόεδρος του Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΣΠΕ) της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

² Εκπαιδευτικός, Υπεύθυνος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Ηλείας, μέλος του ΣΠΕ της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Αξιολόγηση στην εκπαίδευση

Όλοι συμμετέχουν...

Του Θανάση Καραλή

Δρ. των Επιστημών
της Αγωγής –
Δ/ντη Κατάρτισης,
Μέντωρ Εκπαιδευτική.

Στην καθημερινή ζωή η αξιολόγηση είναι μια από τις βασικές μας δραστηριότητες. Ο προγραμματισμός, η αυτοκριτική, ο επαναπροσδιορισμός και η διατύπωση κρίσεων για ανθρώπους και δραστηριότητες, παραπέμπουν στην αξιολόγηση. Πέρα όμως από την καθημερινή ζωή, η αξιολόγηση (και ιδιαίτερα η αξιολόγηση στην εκπαίδευση) αποτελεί μια ταχύτατα αναπτυσσόμενη επιστημονική περιοχή. Πώς θα μπορούσαμε όμως να ορίσουμε την αξιολόγηση;

Αξιολόγηση είναι η διαδικασία προσδιορισμού της αξίας ενός αντικειμένου¹

Ο παραπάνω ορισμός αναφέρεται σχεδόν σε όλα τα εγχειρίδια αξιολόγησης. Πρόκειται ίσως για τον πιο σύντομο και ταυτόχρονα πιο περιεκτικό ορισμό της αξιολόγησης: σύντομο γιατί σε μια μόλις πρόταση καλύπτει το πεδίο της αξιολόγησης και περιεκτικό γιατί παραπέμπει σε όλες τις διαστάσεις του προβληματισμού που έχει αναπτυχθεί τις τελευταίες δεκαετίες. Πιο συγκεκριμένα ο ορισμός αυτός παραπέμπει:

- στη διαδικασία: πώς γίνεται η αξιολόγηση και από ποιους, κατ' επέκταση γιατί γίνεται και πού τελικά στοχεύει. Η χρήση των αποτελεσμάτων και των συμπερασμάτων της (ποιος και πώς τα χρησιμοποιεί) είναι εξίσου σημαντική με την ίδια τη διαδικασία;
- στον προσδιορισμό: σε ποιο πλαίσιο προσδιορίζουμε, ποιες είναι οι θεωρητικές αφητηρίες για τον προσδιορισμό αυτό, ποιος είναι ο βαθμός εγκυρότητας αυτού του προσδιορισμού, πώς και κατά πόσο ο αξιολογητής συμμετέχει ή επηρεάζει αυτόν τον προσδιορισμό.
- στην έννοια της αξίας: μπορεί η αξία να ταυτιστεί

μόνο με το όφελος που παράγει το αξιολογούμενο αντικείμενο (και μάλιστα μόνο με το οικονομικό αποτέλεσμα); μήπως οι αξίες παραπέμπουν σε καθολικά αποδεκτές αρχές που χρησιμεύουν ως ρυθμιστικοί κανόνες της κοινωνικής δράσης, δηλαδή ως κανόνες προσδιορισμού συμπεριφορών και στάσεων ή μήπως η εμβέλεια και η αποδοχή συγκεκριμένων αξιών ταυτίζεται με τα όρια συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων; υπάρχουν αξίες διαχρονικές και γενικής εμβέλειας ή οι αξίες ορίζονται σε συγκεκριμένα χρονικά και τοπικά πλαίσια; τέλος, οι αξίες ορίζονται από τον αξιολογητή, από τους συντελεστές του αξιολογούμενου αντικειμένου ή προκαθορίζονται με βάση το γενικότερο πλαίσιο του αξιολογούμενου αντικειμένου και είναι αδιαπραγμάτευτες;

- στο αντικείμενο της αξιολόγησης: ποια είναι τα πιθανά αντικείμενα αξιολόγησης, δηλαδή τι μπορεί και τι θέλουμε να αξιολογηθεί; Εδώ ο ορισμός παραπέμπει έμμεσα στις επιμέρους περιοχές (ή πεδία) της αξιολόγησης, τα οποία περιλαμβάνουν την αξιολόγηση ενός προγράμματος, την αξιολόγηση του ανθρώπινου δυναμικού, την αξιολόγηση προϊόντος, κ.ά.

Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση, για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, είχε ταυτιστεί με την αξιολόγηση είτε των μαθητών (ή γενικότερα των εκπαιδευομένων), είτε των εκπαιδευτικών. Η ταύτιση αυτή είχε ως αποτέλεσμα να μην αξιολογούνται σημαντικές διαστάσεις μιας εκπαιδευτικής παρέμβασης, όπως για παράδειγμα η διαχείριση των πόρων, τα ζητήματα υλικοτεχνικής υποδομής, το αναλυτικό πρόγραμμα, τα οργανωτικά και διοικητικά ζητήματα, κ.ά.

Η ανάπτυξη της αξιολόγησης προγραμμάτων σε διεθνές επίπεδο, και μάλιστα των προγραμμάτων εκείνων που δε συνδέονται άμεσα με την τυπική εκπαίδευση, είχε ως αποτέλεσμα τον εμπλουτισμό του σχετικού θεωρητικού προβληματισμού. Στο τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα η σχετική ομοιογένεια των σχολικών τάξεων ως προς την ηλικία και το επίπεδο εκπαίδευσης των μαθητών, το αναλυτικό πρόγραμμα και τη διδακτέα ύλη, αλλά και ως προς τους στόχους που επίσημα έχουν θεθεί μας επιτρέπουν να εφαρμόσουμε, στις περισσότερες περιπτώσεις, προκαθορισμένα σχήματα αξιολόγησης. Η πολυμορφία των προσεγγίσεων στην εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων, η ανομοιογένεια των τμημάτων μάθησης ενηλίκων (ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης, τις ανάγκες, τα κίνητρα και τις προσδοκίες), η πολυτυπία των κοινωνικών ομάδων που συμμετέχουν στα προγράμματα, αλλά και οι διαφορετικοί στόχοι που θέτουν οι φορείς χρηματοδότησης και υλοποίησης των σχετικών προγραμμάτων επιβάλλουν περισσότερο πολυδιάστατες και ευέλικτες προσεγγίσεις.

Οι σύγχρονες τάσεις στην αξιολόγηση προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης ενηλίκων – ιδιαίτερα μάλιστα εκείνων που το αντικείμενό τους συνδέεται με τον πολιτισμό, την προσωπική ανάπτυξη ή την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των εκπαιδευομένων – αναφέρονται σε διαμορφωτικού τύπου αξιολογήσεις. Με τον όρο διαμορφωτική αξιολόγηση² αναφερόμαστε στην αξιολόγηση που διενεργείται με σκοπό τη βελτίωση της εσωτερικής λειτουργίας και των αναμενόμενων αποτελεσμάτων ενός προγράμματος. Κατά τη διαμορφωτική αξιολόγηση επιδιώκεται η ανατροφοδότηση όλων των συντελεστών (συντονιστές, διαχειριστές, προσωπικό του οργανισμού, εκπαιδευόμενοι, εκπαιδευτές, κ.ά) με εκείνες τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για την υιοθέτηση των κατάλληλων διορθωτικών παρεμβάσεων προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα υλοποίησης ενός προγράμματος. Έτσι η διαμορφωτική αξιολόγηση κυρίως χαρακτηρίζεται από:

- τον εντοπισμό των αποκλίσεων σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό του προγράμματος και τη διατύπωση προτάσεων για την επίτευξη των αρχικών στόχων,
- την ανάδειξη των πιθανών εναλλακτικών λύσεων σε σχέση με αυτές που έχουν ακολουθηθεί και οι οποίες αξιολογήθηκαν ως ανεπαρκείς,
- ένα συνεχή «διάλογο» και αλληλεπίδραση ανάμεσα στον αξιολογητή και τους συντελεστές του προγράμματος.

Ταυτόχρονα, οι αξιολογήσεις προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης ενηλίκων χαρακτηρίζονται ολόένα και περισσότερο από τη διεύρυνση του βαθμού συμμετοχής των συντελεστών ενός προγράμματος. Στην περίπτωση αυτή αναφερόμαστε στις συμμετοχικές αξιολογήσεις, εκείνες δηλαδή τις προσεγγίσεις αξιολόγησης που προωθούν τη συμμετοχή των συντελεστών και των επωφελουμένων ενός προγράμματος, στις διαδικασίες αξιολόγησής του. Η αξιολόγηση ενός προγράμματος θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως συμμετοχική, όταν:

- αφορά τους συντελεστές και τους επωφελουμένους ενός προγράμματος,
- είναι εστιασμένη στα ενδιαφέροντα, στα συμφέροντα και στα προβλήματα των συντελεστών και των επωφελουμένων του προγράμματος,
- χρησιμοποιεί και αντανάκλα τη γνώση και την εμπειρία των βασικών συντελεστών του προγράμματος,
- προωθεί την ενδυνάμωση εκείνων των συντελεστών του προγράμματος που διαθέτουν μικρή δύναμη ή έχουν περιθωριοποιηθεί,
- είναι συλλογική εργασία,
- ο αξιολογητής εκχωρεί αρμοδιότητες στους συντελεστές του προγράμματος και αναθεωρεί με κριτικό τρόπο και με βάση την εμπειρία από το πρόγραμμα τις στάσεις, τις ιδέες και τη συμπεριφορά του.

Η αξιολόγηση που βασίζεται στις θεωρητικές αφητηρίες που αναφέρθηκαν στοχεύει κυρίως στη βελτίωση της ποιότητας υλοποίησης των προγραμμάτων, στην αποδοτική αξιοποίηση των διατιθεμένων πόρων και στην ανάδειξη και κάλυψη των αναγκών των συμμετεχόντων.

¹ Scriven, M. S. (1991). *Evaluation Thesaurus*. California: Sage, p. vii.

² Βεργίδης, Δ. & Καραλής, Θ. (1999). *Εκπαίδευση Ενηλίκων: Σχεδιασμός, οργάνωση και αξιολόγηση προγραμμάτων*. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, σ. 128.

Από τον κατάλογο της έκθεσης του Γιάννη Σπυρόπουλου
(Δημοτική Πινακοθήκη Πάτρας, Οκτώβριος '98)

«Μυημένος» ή αγνός θεατής;

Του Ξενοφώντα Παπαευθυμίου

Δικαίωμα στην προσέγγιση και την επικοινωνία με την καλλιτεχνική και πνευματική δημιουργία, εκτός από τους μυημένους και τους ειδικούς, έχει και ο κάθε άνθρωπος ο οποίος μέσω της επαφής του με την τέχνη μπορεί να βελτιώσει το υλικό και πνευματικό περιβάλλον στο οποίο ζει.

Αυτό όμως προϋποθέτει την σωστή προσέγγιση της τέχνης μέσω της κατανόησης της από τον παρατηρητή, μια διαδικασία που είναι αρκετά σύνθετη καθώς χρειάζεται άνοιγμα μυαλού και ψυχής, ώστε να γίνουν ανπληρτοί και κατά κάποιον τρόπο ερμηνεύσιμοι οι εκφραστικοί κώδικες του δημιουργού.

Μυημένοι λοιπόν και αμύητοι συχνά βρίσκονται μπροστά στην πρόκληση που αποτελεί η δημιουργία ενός καλλιτέχνη, μια πρόκληση η οποία μπορεί να προβληματίζει, αν όχι να τρομάζει, θέτοντας το δίλημμα της αποδοχής ή της απόρριψης.

Για να μπούμε λοιπόν σε μια διαδικασία προσέγγισης του έργου τέχνης θα πρέπει πρώτα απ' όλα να αποδεχθούμε ότι είναι πολύσημο και επιδέχεται πολλές ερμηνείες. Είναι, όπως χαρακτηριστικά τονίζει και ο καθηγητής Ιστορίας της Τέχνης Μιλτιάδης Παπανικολάου, το «αισθητικό αντικείμενο με την δική του δόμηση και μορφή, είναι συνταγμένο από μια σειρά συμβόλων, είναι πολυλειτουργικό και με ιδεολογικό υπόβαθρο». Το έργο τέχνης επομένως δεν είναι απλά ένα αισθητικό αντικείμενο, αλλά έχει και πνευματική ιδεολογική υπόσταση και επομένως η πρόσληψη του είναι μια διαδικασία εσωτερική και όχι επιδερμική.

Επομένως, η σχέση που έχουμε με την τέχνη είτε σαν ειδικοί, είτε σαν απλοί παρατηρητές δεν πρέπει να είναι ναρκισσιστική, δεν πρέπει δηλαδή να εξυπηρετεί εγωιστικές και αυτοϊκανοποιητικές τάσεις, που πηγάζουν από συμφέροντα και φιλοδοξίες, αλλά είναι μια σχέση ανταποδοτική, μια σχέση σεβασμού με μια πνευματική οντότητα.

Επίσης, δεν πρέπει να περιμένουμε από την καλλιτεχνική δημιουργία να κολακεύει τις αισθήσεις μας με τις όποιες ωραιοποιήσεις και απλουστεύσεις που προσφέρει, αλλά να βάζει σε δοκιμασία το μυαλό και την ψυχή μας, να μας οδηγεί σε νέες ατραπούς σκέψης.

Άλλωστε η «κατανόηση» είναι μια σχετική υπόθεση, καταλήγει συχνά να είναι το συνεχές και αγνωιώδες ζητούμενο όσων απαιτούν από το έργο τέχνης την έκφραση μονοσήμαντων και επιφανειακών καταστάσεων, όσων χαζά και ανόητα ψάχνουν με την πρώτη ματιά – το τι «δείχνει» ή το τι «θέλει να πει» ένας πίνακας, ένα ποίημα ή ένα θεατρικό έργο.

Με αυτόν τον τρόπο οι «ναρκισσεύομενοι» παρατηρητές χάνουν ένα μεγάλο μέρος από την επικοινωνιακή εμπειρία με το έργο τέχνης, αφού δεν κατα-

φέρνουν να το αισθανθούν, να το νιώσουν με ένα βαθύ εσωτερικό τρόπο.

Ένας μεγάλος άλλωστε δημιουργός του αιώνα που πέρασε, ο Αντρέι Ταρκόφσκι είχε πει ότι δεν με νοιάζει να «κατανοήσουν» οι θεατές μου, με νοιάζει να νιώσουν. Η τέχνη είναι για ανθρώπους με αναπτυσσόμενη ψυχή, όχι για εκείνους που συνηθίζουμε να λέμε «μορφωμένους». Προορίζεται για εκείνους που είναι «πνευματικά πλούσιοι».

Και πνευματικά πλούσιοι συχνά είναι οι αγνοί θεατές, εκείνοι που δεν ψάχνουν στο έργο τέχνης στοιχεία που θα κολακέψουν την ημιμάθεια τους, εκείνοι που αναζητούν έστω και ενστικτωδώς το καινούργιο μέσα από την καλλιτεχνική δημιουργία και αυτοί μπορεί να είναι οι νέοι, οι μαθητές, τα παιδιά που στέκονται, όπως είχαμε την ευκαιρία πριν από χρόνια να δούμε στις εκθέσεις της Δημοτικής Πινακοθήκης, μπροστά σε έργα δημιουργών όπως του Στάμου ή του Σπυρόπουλου, γοητευμένα χωρίς ανόητα σχόλια, γιατί επικοινωνούν, αισθάνονται και ταξιδεύουν νοητικά μέσα από τα εικαστικά παιχνίδια των καλλιτεχνών. Σε αυτή την υγιή και γόνιμη συχνά σχέση ανθρώπου και καλλιτεχνικής δημιουργίας, μπορεί να εισχωρήσει η ορθολογική ανάλυση, η επιστημονική προσέγγιση από τον ειδικό μελετητή ο οποίος επιχειρεί μια ιστορικοαισθητική ανάλυση.

Στην προκειμένη περίπτωση ο τρόπος αυτός προσέγγισης για να λειτουργήσει θετικά θα πρέπει να περιοριστεί σε επιστημονικό επίπεδο, ενώ στο ευρύτερο φιλότεχνο κοινό θα πρέπει να πάρει έναν χαρακτήρα επιμορφωτικό χωρίς στρεβλωτικές επιδράσεις.

Η συστηματική εξήγηση ή καλύτερα η επεξήγηση – ανάλυση ορισμένων αυτονόητων συχνά στοιχείων στην τέχνη, τα φτωχαίνει, τα αποδυναμώνει και τους στερεί την εσωτερική ακτινοβολία και δύναμη που τους χάρισε ο δημιουργός τους.

Γι' αυτό ο προορισμός του ειδικού – ιστορικού τέχνης, επιμελητή εκδηλώσεων, κ.λπ – είναι να προετοιμάζει και να καλλιεργεί την επαφή του θεατή με την καλλιτεχνική δημιουργία με τρόπο ώστε η πρόσληψη της από αυτόν να γίνεται με επικοινωνιακό τρόπο, χωρίς στρεβλώσεις και παρανοήσεις, ώστε η τέχνη που αποτελεί την συγκεκριμένη ορατή μορφή μιας βαθιάς εσωτερικής εμπειρίας, να μας δίνει μια άμεση καταγραφή του τρόπου που βλέπουμε τον κόσμο.

Παιδεία και Ποίηση

«Και στις μαθήτριες, πρέπει να προσθέσω, τις όμορφες, που κάθε μεσημέρι ξεχύνονται στους δρόμους με τις ριγωτές ποδιές και τα λευκά κορδελλάκια στα μαλλιά τους (κουτές, που βιάζονται να τα πετάξουν!) βάζοντας κάποτε κατά μέρος την αισθησιακή καθαρή χαρά που μούδιναν, δεν μπορούσα να μη βλέπω τις μεθαιριανές γυναίκες, και ν'αναλογίζομαι το λόγο του Σολωμού για το «γλυκοβύζαστο γάλα της αντρειάς και της λευτεριάς». Αυτά έγραφε πριν μισό αιώνα περίπου (1955) ο Οδυσσέας Ελύτης στον φίλο του φιλόλογο και ποιητή Λευτέρη Αλεξίου, αποτυπώνοντας σε μερικές επιστολές του την γοητεία που άσκησε πάνω του η Κρήτη εκείνης της εποχής (η σχετική αλληλογραφία δημοσιεύθηκε στη Ν. Εστία, Μάιος 2002. Επιμέλεια: Μάρθα Αποσκήτη).

Του Παναγιώτη Ανδριόπουλου

«Δεν ανέχομαι τις ανορθογραφίες»

Οδ. Ελύτης

Στη φωτό κολάζ του Οδυσσέα Ελύτη: «Η καθαρή αλήθεια» (1979)

Μεταξύ των πολλών άλλων εικόνων που έκαναν εντύπωση στον Ελύτη από την καθημερινή ζωή της μεγαλονήσου – όπου βλέπει «τη συνέχιση μιας παράδοσης που συντήρησε και κράτησε ζωντανή την Ελλάδα μαζί και παράλληλα με τ'άρματα και τις τέχνες» – ξεχωριστή θέση κατέχει και η θέα των όμορφων μαθητριών που ξεχύνονται στους δρόμους με τις ριγωτές ποδιές και τα λευκά κορδελλάκια στα μαλλιά τους. Μια εικόνα που δεν βλέπει πια κανείς παρά μόνο στις ταινίες και τις φωτογραφίες εκείνου του καιρού. Εικόνα μιας πραγματικότητας, που, όμως, στα μάτια του ποιητή προσλάμβανε άλλες διαστάσεις. «Τα μάτια μου δεν έφθασαν να δουν καμιά μισητή πεζότητα», λέει ο Ελύτης στο ίδιο γράμμα του, περιγράφοντας τις εικόνες της καθημερινότητας στην Κρήτη.

Μια καθημερινότητα χωρίς πεζότητα. Αυτό είναι το ζητούμενο για τον ποιητή. Και οι μαθήτριες με τις ποδιές και τα κορδελλάκια, υπηρετούν – χωρίς να το γνωρίζουν διόλου – αυτή την πραγματικά ποιητική ζωή που προτρέπει της καθημερινής. Γι' αυτό ο ποιητής χαρακτηρίζει «κουτές» τις μαθήτριες, που βιάζονται να πετάξουν τα λευκά κορδελλάκια απ'τα μαλλιά τους! Θεωρώντας, προφανώς, τα κορδελλάκια ένα στοιχείο που θα διατηρήσει τη φωτιά του μύθου της νεότητας... Μιας νεότητας που για τον ποιητή είναι –

Μικρή πράσινη θάλασσα δεκατριών χρονών

Με τον άσπρο γιακά και την κορδέλα

(ΤΟ ΦΩΤΟΔΕΝΤΡΟ ΚΑΙ Η ΔΕΚΑΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΟΜΟΡΦΙΑ)

Μιας νεότητας που δεν προβαίνει στην κατάργηση της αθωότητας, στο ξεθώρισμα της ποιητικής εικόνας των μαθητριών, που παρά την συντηρητική (για την εποχή μας) εμφάνιση τους, γεμίζουν με «αισθησιακή καθαρή χαρά» τον ποιητή και ταυτόχρονα τον ανάγουν στο μέλλον. Τις αναλογίζεται «μεθαιριανές γυναίκες» που θα υπηρετήσουν την ανδρεία και τη λευτεριά, καθώς θα βυζάζουν τα παιδιά τους μ'αυτό το «γλυκοβύζαστο γάλα». Γιατί, λέει ο ποιητής, «αντρεία και λευτεριά, μην το ξεχνάτε, θα χρειαστούμε περισσότερο στην ειρήνη παρά στους πολέμους, στην κοινωνική ζωή και στον έρωτα...».

Οι ριγωτές ποδιές και τ'άσπρα κορδελλάκια σήμερα, θα προκαλούσαν – το λιγότερο – χλευαστικό γέλωτα. Τι δουλειά έχει η ομοιομορφία στην ποθούμενη πολυμορφία του καιρού μας; Γιατί να μην απαλλαγούμε, επιτέλους, από την «τάξη» που με τον σχολαστικισμό της συνθλίβει τη ζωή μας; Κι έτσι καταργείται η μαθητική περιβολή και μαζί της μια ποιη-

τική εικόνα. Μετά την παρέλευση ετών πάλι και πάλι καταφεύγω στον Ελύτη:

Ώστε λές δίκαιο θα'χε ο Υπερίων που μιλούσε

«γι' άλλες μνήμες ευγενέστερων καιρών» και προσέθετε «μας υπολείπεται πολλή και ωραία δουλειά όσο ν'αγρεύουμε το μεγαλείο».

(ΤΟ ΦΩΤΟΔΕΝΤΡΟ)

Δεν πρόκειται για νοσταλγία ή φτηνή συναισθηματολογία, αλλά για μια πραγματικότητα που απεργάζεται την αποϊέρωση παιδείας και ζωής. Μια διαστροφή που αλλοιώνει το νόημα των λέξεων και των εννοιών, των εικόνων των ποιητικών. Γιατί το σχολείο είναι μια σύνθεση «εικόνων» που καλλιεργούν ή ευνοχίζουν – δυστυχώς συμβαίνει κι αυτό στους καιρούς μας – την ευαισθησία. Η σπουδή στην δυναμική της ευαισθησίας δεν προϋποθέτει μόνο την πολυμάθεια ή την υποταγή σε κώδικες συμπεριφοράς. Έχει σχέση με την Αλήθεια, που αφορά στην ψυχική παρουσία, δηλ. την ψυχική σχοινοβασία που οδηγεί στην όντως Παιδεία, την οποία οι όχι ενήμεροι των ιερών αγνοούν. Αυτό, λοιπόν, που ονομάζουμε «σχολική διαδικασία» είναι στην ουσία μια ποιητική συν – ουσία. Κι όταν μιλάμε, ας πούμε, για ευφυΐα, θα πρέπει να εννοούμε μια εξαιρετικά οξυμένη ευαισθησία. Κι όταν προσβλέπουμε σε μιαν αληθινή παιδεία, θα πρέπει να έχουμε υπόψη μας τον λόγο του ποιητή: «Η αλήθεια μόνον έναντι θανάτου δίδεται» (Ελύτης, Τα ελεγεία της Οξώπετρας). Δεν έχουμε, δηλαδή, άλλη επιλογή από την ακατάπαυστη σπουδή που νοσηματοδοτεί τον θάνατο και τη ζωή. Για να την ψαύσουμε, μας είναι απαραίτητη η «άλλη γλώσσα» του ποιητή:

«Η πολυαιώνια παρουσία του Ελληνισμού πάνω στα δώθε ή εκείθε του Αιγαίου χώματα έφτασε να καθιερώσει μιαν ορθογραφία, όπου το κάθε ωμέγα, το κάθε ύψιλον, η κάθε οξεία, η κάθε υπογεγραμμένη δεν είναι παρά ένας κολπίσκος, μια κατωφέρεια, μια κάθετη βράχου πάνω σε μια καμπύλη πρύμνας πλεούμενου, κυματιστοί αμπελώνες, υπέρβυθα εκκλησιών, ασπράκια ή κοκκινάκια, εδω ή εκεί, από περισπεριώνες και γλάστρες με γεράνια. Είναι μια γλώσσα με πολύ αυστηρή γραμματική, που την έφκιασε μόνος του ο λαός, από την εποχή που δεν πήγαινε ακόμα σχολείο. Και την τήρησε με θρησκευτική προσήλωση και αντοχή αξιοθαύμαστη, μέσα στις πιο δυσμενείς εκατονταετίες. Ώσπου ήρθαμ' εμείς, με τα διπλώματα και τους νόμους, να τον βοηθήσουμε. Και σχεδόν τον αφανίσαμε. Δεν αναφέρομαι σε καμιά χαμένη γραμμική. Απλώς, «δεν ανέχομαι τις ανορθογραφίες» (Οδ. Ελύτης, Τα δημόσια και τα ιδιωτικά)

Θεοφάνης Κακριδής

«Ό,τι τραγούδι πιάνουμε, βγαίνει μοιρολόι»

Συνέντευξη στη Μαρία Ριχάνη

Ο κ. Θ. Κακριδής, είναι καθηγητής Κλασικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Μιλήσαμε μαζί του σχετικά με το εκπαιδευτικό σύστημα όπως αυτό υπάρχει σήμερα, και κυρίως για την κατάσταση που επικρατεί στα Πανεπιστήμια της χώρας τα τελευταία χρόνια. Η ιδιαιτερότητα της γνωριμίας μαζί του δεν έγκειται μόνο στις πολλές και σημαντικές παρατηρήσεις του, αλλά και στο γεγονός ότι ο ίδιος μιλά πολύ σπάνια σε μέσα ενημέρωσης. Λέει πως «ως Πανεπιστημιακός είναι υποχρεωμένος να γκρινιάσει», καυτηριάζει τις εκάστοτε κυβερνητικές πολιτικές παιδείας, χωρίς όμως να χάνει την εμπιστοσύνη του στα νέα παιδιά.

Καταρχήν κύριε Κακριδή, θα θέλαμε να μας πείτε ποια είναι η γνώμη σας για την Πανεπιστημιακή εκπαίδευση όπως είναι σήμερα.

Για να είμαι δίκαιος, πρέπει να πω ότι είναι κιάλας δύο χρόνια που με το όριο ηλικίας δεν ανήκω στην

Πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Να προειδοποιήσω λοιπόν εσάς και όποιον άλλο, ότι μπορεί να λέω λάθη και να είμαι υπερβολικά αυστηρός, επειδή πια είμαι έξω απ' το χορό.

Η εκπαίδευση λοιπόν, κι ιδιαίτερα η Πανεπιστη-

μιακή μια και το ρωτάτε έτσι, σε παγκόσμια κλίμακα έχει πάρει ένα δρόμο όπου ποσοτικά την τρέφει με όλο και περισσότερα Πανεπιστήμια, όλο και περισσότερους φοιτητές. Ποιοτικά όμως την υποβαθμίζει. Είναι άλλωστε κανόνας αυτός. Όσο αυξάνεται η ποσότητα, μοιραία η ποιότητα θα μειώνεται. Έχουμε έτσι μια πτώση επιπέδου των Πανεπιστημίων, με παράλληλη αύξηση της Πανεπιστημιακής προκοπής ας πούμε, από εκπαιδευτική άποψη. Το ίδιο έχουμε και στην Ελλάδα, με μια μικρή υπερβολή όπως το συνηθίζουμε οι Έλληνες. Κι η υπερβολή αυτή κορυφώνεται, όταν τώρα, πριν δύο εβδομάδες ακούσαμε ότι: «Θα κάνουμε άλλα δυο Πανεπιστήμια και άλλα δύο ΤΕΙ», τα οποία, πρόσφατα πάλι, τα αναβαθμίσαμε σε Ιδρύματα της Ανώτατης Παιδείας.

Ποια η γνώμη σας για την αναβάθμιση των ΤΕΙ; Και τελικά με ποιο σκεπτικό πιστεύετε ότι ξεκίνησε η ιδέα του μεγάλου αριθμού εισαγομένων στα Πανεπιστήμια;

Η γνώμη μου για την αναβάθμιση των ΤΕΙ, είναι ότι δεν μπορούσε ο υπουργός μας να κάνει αλλιώς, γιατί είχε έρθει απ' έξω η εντολή. Όλη η Ευρώπη ευθυγραμμίζεται σε ένα σχήμα τώρα. Η τεχνολογία είναι το τελευταίο μας «κοσκινάκι». Πρέπει λοιπόν να την «κρεμάσουμε» και στην Ανώτατη Παιδεία, και να την βλέπουμε. Νομίζω ότι αν λίγο πιο σιγά περπατούσε και η εξέλιξη αυτή, αν είμαστε λίγο πιο οικονομικοί στην ίδρυση Πανεπιστημίων, κάποια στιγμή η Ανώτατη Εκπαίδευση θα άρχιζε πάλι και ποιοτικά να προκόβει.

Πιστεύετε ότι ο μεγάλος αριθμός εισαγομένων φοιτητών, μπορεί να προκαλέσει και τη μείωση του επιπέδου των σπουδών;

Αυτό έχει αρχίσει ήδη να συμβαίνει από το 1982. Από τότε που ξαφνικά και χωρίς να υπάρχει λόγος τετραπλασιάστηκαν οι εισαγόμενοι φοιτητές στην τριτοβάθμια. Βέβαια δεν μπορούμε να μιλάμε μόνο για τα παιδιά, κι ότι μόνο απ' αυτά πέφτει το επίπεδο των σπουδών. Μπορώ να σας πω εγώ και για το διδακτικό προσωπικό. Για τους περιφήμους Πανεπιστημιακούς. Κι αυτοί δεν πολλαπλασιάστηκαν; Κι εκεί δεν αναγκαζόμαστε να εκλέγουμε και να διορίζονται, και να διδάσκουν ακαδημαϊκά, ανθρώπους που πριν είκοσι χρόνια δε θα είχαν καμία ελπίδα, και θα έβλεπαν το Πανεπιστήμιο μόνο απ' έξω;

Με το σύστημα που ισχύει τώρα, τάχα ξεκινάς ως λέκτορας, και προχωράς σκαλί – σκαλί να φτάσεις

να γίνεις καθηγητής. Ναι, αλλά κιάλας ως λέκτορας έχεις τα ίδια ακαδημαϊκά δικαιώματα που έχεις και ως καθηγητής σε σχέση με τους φοιτητές. Το Πανεπιστήμιο, όμως, είναι για τους φοιτητές! Δεν είναι ούτε για το προσωπικό του, ούτε για τον υπουργό Παιδείας. Το να είναι κάποιος λέκτορας, που σημαίνει ότι μπήκε με μειωμένα προσόντα, ή αν είναι καθηγητής που σημαίνει ότι απόδειξε ότι αξίζει μια τέτοια θέση, για το φοιτητή είναι το ίδιο. Τον έχει απέναντί του, τον διδάσκει, τον εξετάζει, του δίνει βαθμό, και τελειώσαμε. Έχουμε λοιπόν μεγάλες «εκπτώσεις» στο επίπεδο των Πανεπιστημιακών.

Μετά από όλα αυτά και με δεδομένη την αποκέντρωση κάποιων Πανεπιστημιακών Τμημάτων, δεν είναι πιθανός, πιστεύετε, κι ένας αθέμιτος ανταγωνισμός σε επίπεδο σπουδών αυτών των τμημάτων με αντίστοιχα τμήματα σε μεγάλα Πανεπιστήμια;

Κοιτάξτε, πιστεύω ότι οι θέσεις θα γεμίσουν. Ένα Πανεπιστήμιο δεν είναι μόνο το κτήριο ή οι καθηγητές με τους φοιτητές. Χρειάζεται γύρω ένας χώρος που να προσφέρει στον κόσμο που φιλοξενεί, κάτι παραπάνω απ' ό,τι μπορεί να προσφέρει μια μικρή περιοχή. (Θέατρο, κινηματογράφο, ευκαιρίες για συζητήσεις). Αυτό το καταργήσαμε ήδη με τα μεμονωμένα τμήματα. Το μυστικό ήταν ότι ο φιλόλογος μπορούσε να ξεκλέψει χρόνο, και να μπει σε μια ώρα να ακούσει ένα μάθημα φυσικής, ή αντίστροφα, από άλλες σχολές, ένας φοιτητής ή μια φοιτήτρια του Φυσικού π.χ. τμήματος, να πάει να παρακολουθήσει ένα φιλολογικό μάθημα. Αυτό σημαίνει Παν-επιστήμιο! Όλες οι επιστήμες συγκεντρωμένες!

Κι ένα Πανεπιστήμιο δίνει πολλές ευκαιρίες στην πόλη που βρίσκεται τόσο σε επίπεδο πολιτείας, όσο και σε επίπεδο πνευματικής κίνησης. Τώρα, αυτά τα μεμονωμένα Πανεπιστημιακά Τμήματα, χρησιμοποιούνται σαν ένας μοχλός ανάπτυξης ορισμένων επαρχιακών πόλεων, σαν ένας λόγος να χειροκροτήσουμε το βουλευτή μας που τα κατάρφερε να ιδρυθεί κι εδώ κάτι, ώστε να μπορούν οι νοικοκυρές να ανοικιάζουν πανάκριβα τα δωμάτιά τους στους φοιτητές, να μπορεί ο εστιάτορας να διώχνει και τα εισαγόμενα από τη Γαλλία μοσχάρια στο συσσιτίο του. Φυσικά, όλα αυτά δεν είναι πράγματα που μ' αρέσουν, και τα λέω πολύ αιχμηρά, αλλά ως Πανεπιστημιακός είμαι υποχρεωμένος να γκρινιάσω.

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια λοιπόν θεωρείτε ότι δίκαια

γίνονται οι διάφορες κινητοποιήσεις στα Πανεπιστήμια το τελευταίο διάστημα; Και για να είμαστε ειλικρινείς, οι κινητοποιήσεις δε γίνονται από πλευράς φοιτητών. Γίνονται από την πλευρά των Πανεπιστημιακών καθηγητών, με σαφή και εμφανή αποτελέσματα.

Εδώ θα απαντήσω αρνητικά. Γιατί δε γίνονται όσες κινητοποιήσεις θα 'πρεπε στα Πανεπιστήμια. Έζησα την εποχή των κινητοποιήσεων, — και δεν εννοώ το Μάη του 68' —. Ενωώ τη δεκαετία 74'—80', τότε που το φοιτητικό κίνημα είχε δύναμη, τότε που είχαν πρόεδρο οι φοιτητικές ενώσεις, και τότε που οι φοιτητές διεκδικούσαν με κινητοποιήσεις ή μη, και οι κυβερνήσεις τους έδιναν. Είχαμε τότε το φοιτητικό κίνημα. Είχαμε ιδέες. Τώρα αυτά χάθηκαν.

Τώρα λοιπόν, το ότι κατέβηκαν οι Πανεπιστημιακοί και στο πεζοδρόμιο ακόμα για τους μισθούς τους, αυτό προτιμώ να μην το σκέπτομαι. Κι επειδή εγώ τώρα ακριβώς, δεν είμαι μέσα στο Πανεπιστήμιο, ας πούμε κι ότι δεν το κρίνω. Μπορώ να πω μόνο ότι η προηγούμενη γενιά Πανεπιστημιακών, δεν το έκανε ποτέ. Κι εγώ δε θα το έκανα και τώρα αν ήμουν μέσα στο Πανεπιστήμιο. Και φυσικά τα αποτελέσματα αυτών των κινητοποιήσεων, τα είδαμε και τα βλέπουμε. Δεν κολακεύουν κανέναν...

Σήμερα συχνά γίνεται λόγος για την ενθάρρυνση ή μη, της ιδιωτικοποίησης της Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης τώρα ή στο μέλλον. Ή καλύτερα, αν δε μιλάμε για ες' ολοκλήρου ιδιωτικά Πανεπιστήμια, πώς θα βλέπατε την ύπαρξη και ιδιωτικών ΑΕΙ στην Ελλάδα;

«Η τήρηση του Συντάγματος επαφίεται στον πατριωτισμό των Ελλήνων» γράφει το Σύνταγμα. Ως Έλλην πατριώτης λοιπόν, δεν το συζητώ, όσο στο Σύνταγμα υπάρχει απαγορευτική διάταξη. Και θα προτιμούσα και οι πολιτικοί μας να μην το συζητούν.

Πιστεύετε ότι οι σπουδές γενικά, και με μια έμφαση στις κλασικές σπουδές και στις σπουδές που σχετίζονται με τον πολιτισμό, μπορούν σήμερα πια να έχουν άμεση σχέση με την επαγγελματική αποκατάσταση των φοιτητών; Και τελικά κατά πόσο οι φοιτητές ενημερώνονται στα πλαίσια των Πανεπιστημίων σχετικά με την επαγγελματική τους αποκατάσταση;

Θέλουν να μας πείσουν ότι μόνο έτσι γίνεται. Εγώ διαφωνώ. Στη σκέψη μου διαχωρίζω κάποια πράγματα. Δεν μπορώ ολόκληρη τη μόρφωση ενός λαού να τη βάλω σε επαγγελματικά καλούπια. Άλλωστε το επάγγελμα προαπαιτεί κατάρτιση, κι

όχι μόρφωση. Κι εκεί είναι μια λεπτή διαφορά που τώρα τελευταία όλο και την ξεπερνούμε. Έχουμε μια γενικότερη τάση να ξεπερνούμε ουσιαστικές διαφορές. Έλεγαν στην αρχή: «Η κοινωνία της πληροφορίας!» Και κάποιοι είπε: «Προσοχή! Η πληροφορία δεν είναι τίποτα!» Και τώρα άρχισαν να λένε: «Η κοινωνία της πληροφορίας και της γνώσης!» Μα απέχει χιλιόμετρα η πληροφορία από τη γνώση. Έτσι παίζουμε κι εκεί λίγο με την επαγγελματική κατάρτιση, τη μόρφωση, την Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση. Έχει κάποια τέτοια το Λύκειο. Τα μισά και παραπάνω δύσκολα μαθήματα του Λυκείου, δεν είναι πια γενικής μόρφωσης. Είναι προ — επαγγελματική κατάρτιση.

Ναι, αλλά από κάποιο σημείο και πέρα, αναπόφευκτα έρχεται και ως σκέψη πέρα από τη μόρφωση και την καλλιέργεια, και η επαγγελματική αποκατάσταση. Έτσι δεν είναι; Οι άνθρωποι που αποφασίζουν να ακολουθήσουν κλασικές σπουδές, καταρτίζονται πιστεύετε άρτια στο αντικείμενό τους, ώστε να μπορούν να πετύχουν στην αγορά εργασίας;

Ξαναγυρίζουμε πάλι στο ίδιο σχήμα. Έχω τόσους πολλούς φοιτητές, ώστε μοιραία η ποιότητα έχει κατέβει. Έχω τόσους πολλούς πτυχιούχους, ώστε μοιραία οι μισοί και παραπάνω, δε θα μπορέσουν να αξιοποιήσουν επαγγελματικά αυτά που έχουν. Θα με ρωτήσετε τώρα ποια είναι η λύση! Πάντως με την πρακτική αριθμητική που ξέρω, είναι πολλή απλή. Να μειώσουμε τον αριθμό των εισακτέων. Και τότε ο πολιτικός θα με ρωτήσει: «Και τι θα κάνουμε και με τους άλλους που τους 'σφάξουμε' στις εισαγωγικές και θα γεμίσει αίματα ο τόπος; Άσε που θα χάσουμε και ψήφους! Και τι θα κάνουμε που υποσχέθηκε ο προηγούμενος υπουργός μας ότι θα μπαίνουν όλοι;»

Άλλη μεγάλη πονηριά! Υποσχέθηκε ο Αρσένης ότι θα μπαίνουν όλοι, αλλά δεν υποσχέθηκε ότι θα μπαίνουν εκεί που θέλουν... Δεν είναι πάντως αυτό το νόημα της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Να τους βάζουμε όλους να γίνονται π.χ. νοσηλευτές. (Χωρίς να έχω κάτι με τους νοσηλευτές — τους χρειαζόμαστε.) Να πω όμως και μια κουβέντα για να δικαιολογήσω λίγο και τους πολιτικούς. Ύστερα από τόσα χρόνια λάθος ταξίδι που κάνουμε στην εκπαίδευση, δεν υπάρχει πια λύση. Δεν μπορούν να κάνουν τίποτα. Και σίγουρα δεν μπορούν να κάνουν τίποτα μέσα στα 2—4 χρόνια που μένει κάποιος στο Υπουργείο Παιδείας ή στην Κυβέρνηση.

Ποια γνώμη έχετε για το ενδιάμεσο στάδιο ενός μεταπτυχιακού εξειδίκευσης, μεταξύ του πτυχίου και του διδακτορικού; Πιστεύετε ότι ένα Master συμπληρώνει την επιστημονική κατάρτιση ενός πτυχιούχου, εξειδικεύοντάς τον σχετικά; Και τελικά ποιος ο λόγος ύπαρξης του μεταπτυχιακού τίτλου, εφόσον πιο άρτια θα μπορούσε κάποιος να πετύχει επιστημονική πληρότητα με την προοπτική ενός διδακτορικού;

Είναι μέσα στις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 3—5—8. Τρία χρόνια το πρώτο πτυχίο, άλλα δύο το Master, άλλα τρία το διδακτορικό, σύνολο οκτώ χρόνια. Αυτή τη στιγμή λοιπόν, θα έχουμε τρία σκαλοπάτια. Τους βασικούς πτυχιούχους, με τα 3 χρόνια, που στην Ελλάδα είναι 4 και 5 και 6, και που πολύ δύσκολα γίνονται 3, θα έχουμε τους μεταπτυχιακούς πτυχιούχους συν 2—3 χρόνια ακόμα, και θα έχουμε και τους διδακτορικούς συν 3—4 χρόνια ακόμα.

Αυτά τα μεταπτυχιακά προγράμματα πάντως έχουν πρώτο κουσούρι, ότι έχουν δίδακτρα, και δεύτερο κουσούρι, ότι οι ίδιοι διδάσκοντες που βρίσκονται στη βασική εκπαίδευση, βρίσκονται και στα μεταπτυχιακά. Τώρα θα δείτε ο λέκτορας να είναι και σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα. Γίνεται αυτό το πράγμα! Δηλαδή ένας που ακόμα προετοιμάζεται να γίνει Πανεπιστημιακός δάσκαλος, ουσιαστικά θα βρεθεί να διδάσκει, πάνω από αυτά που ο ίδιος προετοιμάζεται ακόμα, να διδάξει στο κανονικό του πρόγραμμα. Αυτά είναι πολύ άρρωστα πράγματα να τα σκέφτεται κανείς. Είναι όμως ο αέρας που φυσάει. Στην απελπισία τους όσοι έχουν πάρει ένα χαρτί Πανεπιστημίου, και νιώθουν πόση λίγη είναι η αξία τους στην αγορά εργασίας ή στη ζωή, βρίσκουν αυτό σα λύση. Τους δίνει και αναβολή απ' το στρατό αν είναι αγόρια, πηγαίνουν άλλα δύο χρόνια, — θα πω βαριά λέξη — ρεμπελιό, μεγαλώνω και τη νιότη μου, και βλέπουμε. Εάν πάω μετά κι άλλα τρία... Βέβαια ο πατέρας μου στο μεταξύ θα πρέπει να πληρώνει πολλά. Άρα εάν έχω πατέρα που μπορεί να πληρώνει, συνεχίζω. Εάν δεν έχω, κοιτάω κάπου να βολεψτώ.

Είναι μια παροιμία που έχω ακούσει στο Ζαγόρι. Ηπειρώτικια ας πούμε, που δε μ' αρέσει να τη λέω, αλλά έχει πολλή αλήθεια. Λέει: «Ο,τι τραγούδι πιάνουμε, βγαίνει μοιρολόι!». Πολύ χαίρομαι που κουβεντιάζω μαζί σας για θέματα εκπαιδευτικά, αλλά... όποιο θέμα πιάσαμε, βγήκε μοιρολόι. Και δεν είναι μόνο στην εκπαίδευση! Θα μπορούσαμε

να συζητήσουμε κι οικονομικά...

Αλλά δεν είναι βέβαιο ότι πρέπει να 'μαστε απαισιόδοξοι. Και δεν πιστεύω καθόλου στο σχήμα που κάποτε το είχαμε μάθει απ' τον Παλαμά, ότι: «Κατεβαίνοντας πια, κάπου θα βρεις το τελευταίο σκαλί, και θα φυτρώσουν τα φτερά ν' αρχίσεις πάλι το ανέβασμα». Η κοινωνική και η ιστορική εξέλιξη, έχει δικούς της τρόπους να βγαίνει από τα αδιέξοδα ή να αλλάζει κατεύθυνση. Θα δούμε.

Πιστεύετε ότι υπάρχει σήμερα κενό έδαφος για κλασικές — πολιτιστικές σπουδές; Η μήπως πια οι σπουδές αυτές αποτελούν μια συντήρηση παραδοσιακών θεμάτων; Τι λόγοι υπάρχουν για να σπουδάσει ένας νέος σήμερα φιλολογία, φιλοσοφία ή πολιτιστικές επιστήμες;

Καλά κάνετε και χρησιμοποιείτε τον όρο «πολιτιστικές» και «πολιτισμός». Εγώ βέβαια δεν το κατάλαβα ποτέ. Πολιτισμό ονομάζουμε πάρα πολύ απλά πράγματα τώρα, στο πλαίσιο ενός υπουργείου. Όλα έγιναν πολιτισμός από τη στιγμή που η πολιτική ανακάλυψε ότι και ο πολιτισμός έχει και χρήμα και δόξα, άρα μπαίνουμε στον πολιτισμό, κι αρχίζουμε και μιλάμε για πολιτισμό. Πολιτισμός είναι και η φιλοσοφία, πολιτισμός είναι και το ποδόσφαιρο. Δεκτό! Αλλά δεν μπορώ εγώ να συζητήσω για πολιτισμό μ' αυτό τον όρο.

Να κλείσουμε τη συζήτησή μας με την περιβόητη απειλή για την ελληνική γλώσσα;

Εγώ θεωρώ ανύπαρκτο τον κίνδυνο ότι τάχα απειλείται η ελληνική γλώσσα. Έχω και ιστορικά επιχειρήματα. Έχουμε περάσει πολύ χειρότερες εποχές απ' την τωρινή, και η γλώσσα μας άντεξε, και ήρθε η στιγμή που άνθισε, παρόλο που γύρω — γύρω το κλίμα δεν ευνοούσε καθόλου κάτι τέτοιο. Σκεφτήκατε ποτέ πώς ξεπιδήσε η δημοτική αρχές του 20ού αιώνα; Εξαπλώθηκε, κυριάρχησε και τώρα θεωρείται αυτονόητη; Όταν βγαίναμε από την Τουρκοκρατία, η δημοτική είχε φτωχύνει πάρα πολύ σε λεξιλόγιο. Κι όταν από την πρώτη στιγμή το «Βασίλειον της Ελλάδος» με τους Βαυαρούς βασιλιάδες — αντιβασιλιάδες, ακόμα και μετά, με τους εισαγόμενους τότε Πανεπιστημιακούς, ευνοούσε την καθαρεύουσα, που βρέθηκε η δημοτική; Θα μου πείτε τώρα δεν είναι καθαρεύουσα... Τώρα έρχονται τα Αγγλικά!!! Ας κοπιιάσουν...

Μια γνωριμία με την τηλεκατάρτιση

Του Γιάννη Κουτσονίκου

Δρ. Μηχανικού ΗΥ και Πληροφορικής –
Υπεύθυνου Κέντρου Τηλεκατάρτισης
TELEFOS της Μέντωρ Εκπαιδευτική

Οι τεχνολογικές εξελίξεις και οι αλλαγές στην παγκόσμια οικονομία δημιουργούν την ανάγκη για συνεχή επαγγελματική κατάρτιση εργαζομένων και ανέργων, προκειμένου να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ή να διατηρήσουν και να βελτιώσουν την επαγγελματική τους κατάσταση. Η επαγγελματική κατάρτιση εργαζομένων ή ανέργων η οποία βασίζεται σε παραδοσιακές μορφές εκπαίδευσης απαιτεί τη μετακίνηση στα κέντρα εκπαίδευσης, με όλα τα μειονεκτήματα που συνεπάγεται αυτή, όπως σπατάλη χρόνου, δαπάνες μετακίνησης και διαμονής και κόπωση.

Τα προβλήματα αυτά αποτελούν ανασταλτικούς παράγοντες στην αναβάθμιση των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και κατ'επέκταση στον εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων και στην καταπολέμηση της ανεργίας. Ιδιαίτερα σημαντικό πρόβλημα δημιουργείται με τις ομάδες εκείνες του πληθυσμού που έχουν δυσχέρεια μετακίνησης στα παραδοσιακά εκπαιδευτικά κέντρα, λόγω σωματικών μειονεξιών, οικογενειακών υποχρεώσεων ή διαμονής σε απομακρυσμένες περιοχές. Η αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων με παραδοσιακές μορφές εκπαίδευσης παρουσιάζεται, επομένως, ανέφικτη για άτομα με κινητικές δυσκολίες, για νέες μητέρες και για κατοίκους ορεινών και νησιωτικών περιοχών.

Οι νέες τεχνολογίες δίνουν απαντήσεις σε μια σειρά προβλημάτων που σχετίζονται με την απόσταση και το χρόνο στην αναβάθμιση των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού. Η επαγγελματική κατάρτιση με χρήση του Internet (τηλεκατάρτιση) αποτελεί μια ευέλικτη μέθοδο εκπαίδευσης εξ αποστάσεως, αφού ενισχύει την αυτονομία των εκπαιδευομένων και επιτρέπει την άμεση επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων.

Η τηλεκατάρτιση, αν και δεν μπορεί να συγκριθεί με τις κλασικές μεθόδους διδασκαλίας, είναι μία μέθοδος εκπαίδευσης που παρουσιάζει πολλά πλεονεκτήματα:

Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για κατάρτιση ομάδων πληθυσμού που δεν έχουν τις δυνατότητες ή το χρόνο για μετάβαση στα κέντρα εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Προσφέρει λύσεις σε θέματα περιβάλλοντος, αφού περιορίζει τις μετακινήσεις από τους χώρους εργασίας στους χώρους εκπαίδευσης.

Είναι οικονομική εκπαιδευτική λύση, όσον αφορά στην ανάπτυξη και την επικαιροποίηση του εκπαιδευτικού υλικού, σύμφωνα με τις ανάγκες που προκύπτουν από τις ταχείες αλλαγές στα αντικείμενα εκπαίδευσης.

Δεν απαιτεί ιδιαίτερο εξοπλισμό από την πλευρά των εκπαιδευομένων, παρά μόνο έναν υπολογιστή με πολυμέσα και modem και πρόσβαση στο Internet.

Παρέχει δυνατότητα ενσωμάτωσης πολυμέσων και διάθεσης στους εκπαιδευόμενους ολοκληρωμένου και άμεσα προσβάσιμου εκπαιδευτικού υλικού.

Διατηρεί μέρος των εκπαιδευτικών χαρακτηριστικών της κλασικής εκπαιδευτικής διαδικασίας, όπως της επικοινωνίας, με τη χρήση μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) και συζητήσεων μέσω του Internet, και της διαδικασίας αξιολόγησης, με ερωτήσεις και ασκήσεις συνεργασίας.

Προσφέρει ταχύτερη και αποτελεσματικότερη εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τη χρήση των νέων τεχνολογιών.

Παρέχει δυνατότητα παρακολούθησης της πορείας των εκπαιδευομένων σε κάθε στάδιο της εκπαίδευσής τους.

Οι μορφές τηλεκατάρτισης που βασίζονται στη χρήση του Διαδικτύου ταξινομούνται σε δύο γενικές κατηγορίες:

Σύγχρονη (synchronous) εκπαίδευση, στην οποία οι εκπαιδευόμενοι και ο εκπαιδευτής βρίσκονται ταυτόχρονα στο Διαδίκτυο. Η εκπαίδευση πραγματοποιείται σε «πραγματικό» χρόνο με τη μορφή διάλεξης από τον εκπαιδευτή και με δυνατότητες αλληλεπίδρασης μέσω ερωταποκρίσεων. Τα μειονεκτήματα αυτής της μορφής είναι η εξάρτηση της εκπαίδευσης από το χρόνο και η αναγκαστική προσαρμογή των εκπαιδευομένων στο ρυθμό διδασκαλίας του εκπαιδευτή, χαρακτηριστικά που συνήθως δεν είναι συμβατά με τις αρχές της ανοικτής εκπαίδευσης.

Ασύγχρονη (asynchronous) εκπαίδευση, στην οποία το εκπαιδευτικό υλικό, εμπλουτισμένο συνήθως με πολυμέσα, είναι διαθέσιμο σε εξυπηρετητή του Διαδικτύου και οι εκπαιδευόμενοι επιλέγουν το χρόνο και το ρυθμό μελέτης σύμφωνα με τη διαθεσιμότητά τους και τις εκπαιδευτικές τους ανάγκες. Το εκπαιδευτικό υλικό, που συχνά προσαρμόζεται στις ανάγκες των εκπαιδευομένων, διαδραματίζει το σημαντικότερο ρόλο. Τα μειονεκτήματα της ασύγχρονης εκπαίδευσης είναι η σχετική απομόνωση των εκπαιδευομένων και η απουσία «ζωντανής» επικοινωνίας και διαλόγου.

Ο συνδυασμός των δύο προσεγγίσεων, που βασίζεται κατά κύριο λόγο στο εκπαιδευτικό υλικό, με περιοδικές εικονικές «συναντήσεις» για εισαγωγή στα αντικείμενα εκπαίδευσης, επεξηγήσεις δύσκολων σημείων, σύνοψη του μαθήματος, «ζωντανή» συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων και ασκήσεις συνεργασίας, δείχνει να αποτελεί τη βέλτιστη λύση για επαγγελματική κατάρτιση με χρήση του Internet, αφού συνδυάζει τα πλεονεκτήματα των δύο μορφών, παρέχοντας:

- αυτονομία χρόνου,
- προσαρμοστικότητα του ρυθμού μάθησης στις ανάγκες των εκπαιδευομένων,
- ευελιξία σε σχέση με την επιλογή των ενοτήτων του προγράμματος εκπαίδευσης,
- ανάπτυξη δεξιοτήτων, μέσω εκπόνησης συνεργατικών ασκήσεων,
- παρακολούθηση της πορείας των εκπαιδευομένων από επιστημονικούς υπεύθυνους και συμβούλους και ανατροφοδότησή τους,
- αμεσότητα στην επικοινωνία με τον εκπαιδευτή και τους συνεκπαιδευόμενους.

Η ραγδαία ανάπτυξη των υπηρεσιών του Διαδικτύου τα τελευταία χρόνια έχει ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη πληθώρας εργαλείων υποστήριξης των εκπαιδευτικών διαδικασιών που διεξάγονται με χρήση του Διαδικτύου. Οι γενικές κατηγορίες τέτοιων εργαλείων παρατίθενται στη συνέχεια, ταξινομημένες σύμφωνα με τα στάδια της εκπαιδευτικής διαδικασίας: ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού, παρακολούθηση του μαθήματος, διαχείριση των στοιχείων των εκπαιδευομένων, αξιολόγηση.

Εργαλεία συγγραφής εκπαιδευτικού υλικού: εργαλεία επε-

ξεργασίας κειμένου, ανάπτυξης ιστοσελίδων (HTML editors), ενσωμάτωσης πολυμέσων στο εκπαιδευτικό υλικό, σχεδίασης διαγραμμάτων και γραφημάτων, επεξεργασίας εικόνας, παρουσίασης εκπαιδευτικού υλικού.

Εργαλεία παρακολούθησης του μαθήματος και πλοήγησης στο εκπαιδευτικό υλικό: Φυλλομετρητές (web browsers), ενσωματωμένα εργαλεία πλοήγησης, Βάσεις Δεδομένων με τα συστατικά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού, ειδικές γλώσσες προγραμματισμού για εφαρμογές Διαδικτύου, εργαλεία επικοινωνίας (IRC, ομάδες συζητήσεων, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, συνεργατικά περιβάλλοντα, κ.ά.).

Εργαλεία διαχείρισης των στοιχείων των εκπαιδευομένων: Βάσεις Δεδομένων με στοιχεία για τους εκπαιδευόμενους, εφαρμογές διαχείρισης των αρχείων πρόσβασης στον εξυπηρετητή του μαθήματος, εργαλεία δημιουργίας και διαχείρισης ηλεκτρονικών φορμών (εγγραφή των εκπαιδευομένων, ερωτηματολόγια με προσωπικά στοιχεία, κλπ.).

Εργαλεία αξιολόγησης: εργαλεία καταγραφής αποτελεσμάτων ασκήσεων και εργασιών, εργαλεία αυτοματοποίησης ερωταποκρίσεων και ανατροφοδότησης.

Εκπαιδευτικά εργαλεία και υπηρεσίες που χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια υλοποίησης προγραμμάτων τηλεκατάρτισης είναι:

- Εργαλεία πλοήγησης που καθοδηγούν τους καταρτιζόμενους στην εξερεύνηση του εκπαιδευτικού υλικού,
- Χάρτης με τη δομή του εκπαιδευτικού υλικού, ώστε να έχουν οι καταρτιζόμενοι μία γενική άποψη για την οργάνωσή του και να γνωρίζουν κάθε στιγμή σε ποιο σημείο της εκπαιδευτικής διαδικασίας βρίσκονται,
- Γλωσσάριο με όρους και επεξηγήσεις του εκπαιδευτικού αντικείμενου,
- Ηλεκτρονικό Σημειωματάριο με δυνατότητα καταγραφής σχολίων, παρατηρήσεων, αποριών και εκτιμήσεων σε κάθε στάδιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας,
- Ασκήσεις με στόχο την αυτοαξιολόγηση αλλά και την αξιολόγηση των καταρτιζομένων,
- Βιβλιοθήκη με εκπαιδευτικό υλικό, συνδέσεις με δικτυακούς τόπους σχετικούς με το εκπαιδευτικό αντικείμενο,
- Δυνατότητες ασύγχρονης επικοινωνίας (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, φόρουμ συζητήσεων) και επικοινωνίας πραγματικού χρόνου για συζήτηση και συνεργατικές ασκήσεις και δραστηριότητες.

Ανοικτά ζητήματα στην τηλεκατάρτιση αποτελούν η ενίσχυση της ενεργητικής συμμετοχής των εκπαιδευομένων, η αξιολόγηση των εκπαιδευομένων και των συστημάτων τηλεκατάρτισης, η πιστοποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων που αποκτώνται εξ αποστάσεως και η θεσμοθέτηση της μεθόδου.

Ιδιοσυντήρητα σχολεία στην Πάτρα

του Ανδρέα Ευθ. Μουγγολιά

Η ιδιωτική εκπαίδευση αναφέρεται από τα πρώτα χρόνια της ανεξαρτησίας. Με ιδιωτική πρωτοβουλία συσταίνονται σχολεία στα κυριότερα πληθυσμιακά κέντρα της χώρας. Η Πάτρα, δεύτερη πόλη της Ελληνικής Επικράτειας, δεν μπορεί να υστερήσει. Με κυβερνητική άδεια και ακολουθώντας το πρόγραμμα των αντίστοιχων δημόσιων σχολείων, θα λειτουργήσουν στην πόλη σχολεία ιδιοσυντήρητα, που θα αναπληρώνουν τη δημόσια εκπαίδευση και θα αποφέρουν άριστους καρπούς με τη φιλοπονία και το ζήλο των διδασκάλων και των διευθυντών τους.

Και δεν μπορούσε να γίνει διαφορετικά. Το νεαρό ελληνικό κράτος είναι φτωχό και φανερή η αδυναμία της πολιτείας να ιδρύει σχολεία και να τα συντηρεί. Στα πρώτα χρόνια του ελεύθερου ελληνικού βίου θα λειτουργήσουν στην Πάτρα πολυάριθμα ιδιοσυντήρητα σχολεία σε επίπεδο δημοτικού σχολείου, παράλληλα με το γνωστό δημόσιο «Πούμπλικο» του Καποδίστρια στην πλατεία Αγίου Γεωργίου, στα οποία εφαρμόζεται η αλληλοδιδασκτική μέθοδος.

Για πενήντα χρόνια θα κυριαρχήσει η φωτεινή μορφή του φωτισμένου δάσκαλου Δημήτρη Πορφυρόπουλου, που έχει μεταβάλει το μεγάλο διώροφο σπίτι του στη γραφική συνοικία Βλατερού, κάτω από το βενετσάνικο κάστρο στη διασταύρωση των οδών Κανακάρη και Κολοκοτρώνη, σε αξιοζήλευτη κυψέλη σχολικής εργασίας και στο οποίο ο Γεώργιος Ρούφος, ο Αριστομένης Κοντογούρης, κατοπινοί δήμαρχοι, βουλευτές και υπουργοί, αλλά και άλλες προσωπικότητες της πνευματικής πολιτικής, εμπορικής και στρατιωτικής ζωής της πόλης διδάχτηκαν εκεί τα πρώτα γράμματα.

Μετά από τα μέσα του 19ου αιώνα θα συναντήσουμε ιδιωτικά σχολεία σε επίπεδο ελληνικού σχολείου και ακόμη πολλά ιδιωτικά παρθεναγωγεία για τα κορίτσια, έτσι που κάθε συνοικία να έχει το δικό της δημοτικό σχολείο και πρόσβαση σε κάποιο ιδιωτικό ελληνικό σχολείο, αφού δημόσιο ελληνικό σχολείο και Γυμνάσιο για τα κορίτσια θ' αργήσουν πολύ να ιδρυθούν. Μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Πρέπει να σημειώσουμε εδώ ότι από τα πιο αξιόλογα Παρθεναγωγεία της εποχής αυτής στην Πάτρα ήταν εκείνο της Παυλίνας Μπορέλη από το γάμο της οποίας με τον αγωνιστή, θύμα των δημοκρατικών αγώνων του ιταλικού λαού Φρ. Σεράο, που κατέφυγε πρόσφυγας στην Πάτρα και δίδασκε τη μουσική στο Παρθεναγωγείο, γεννήθηκε το 1956 η Ματθίλδη Σεράο που αναδείχθηκε σε δημοσιογράφο παγκόσμιας αναγνώρισης και αξιόλογη πεζογράφος.

Στο ίδιο σπίτι που, μετά τρία χρόνια γεννήθηκε και ο Παλαμάς και το ύμνησε με τα ποιήματά του, στεγάστηκαν αργότερα και άλλα περίφημα Παρθεναγωγεία.

Μέχρι το 1929, που καταργήθηκαν τα Ελληνικά Σχολεία, η δομή στη γενική νεοελληνική εκπαίδευση ήταν:

Τετρατάξιο Δημοτικό Σχολείο

Τριτάξιο Ελληνικό Σχολείο, που λεγόταν Σχολαρχείο αν λειτουργούσε και με τις τρεις τάξεις

Τετρατάξιο Γυμνάσιο

Δηλαδή η διάρκεια της γενικής εκπαίδευσης ήταν 11 έτη, ενώ με τη μεταρρύθμιση του Κ. Γόντικα θα γίνει 6 έτη στο Γυμνάσιο, συνολικά 12 έτη.

Αξιόλογα ανώτερα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια αποκλειστικά γι' αγόρια ιδρύονται στην Πάτρα, μετά το 1880, που σημαδεύουν την εκπαιδευτική της ζωή. Διαθέτουν πλήρες Δημοτικό σχολείο, Σχολαρχείο και το πολύ τρεις γυμνασιακές τάξεις. Εκμεταλλεύονται την κακή ποιότητα της παρεχόμενης δημόσιας εκπαίδευσης, σχεδόν την ανυπαρξία αυτής. Ό,τι καλύτερο διέθετε πάντοτε ο εκπαιδευτικός κόσμος στην Πάτρα, δίδασκε στα σχολεία αυτά με κυβερνητική άδεια.

Σε όλες τις εποχές τα ιδιωτικά σχολεία έδειχναν ιδιαίτερη προτίμηση στην επάνδρωσή τους με τους καλύτερους δημόσιους εκπαιδευτικούς ή συνταξιούχους ή με εκείνους που, ενώ είχαν διακριθεί στο δημόσιο, όμως απομακρύνονταν από αυτό για λόγους πολιτικούς (απόλυση ή εξαναγκασμός σε παραίτηση), πράγμα πολύ συνηθισμένο εκείνα τα χρόνια.

ΞΕΧΩΡΙΖΟΥΝ:

- Το Αχαϊκό Λύκειο «1883 – 1886» του εκλεκτού γυμνασιάρχη Δημήτρη Παπανικολάου που, για λόγους κομματικούς, εκείνα τα τρία χρόνια βρέθηκε έξω από τη δημόσια εκπαίδευση.
- Το Εκπαιδευτήριο του Νικολάου Αργυριάδη (1880 – 1893), που είχε μνησεί για τις επιδόσεις του ο Γιώργος Βαλέτας και στου οποίου μέχρι και κάποιες γυμνασιακές τάξεις φοίτησαν εκλεκτά μέλη αργότερα της ελληνικής κοινωνίας, πρωθυπουργοί (Ανδρέας Μιχαλακόπουλος), βουλευτές κ.λ.π.
- Το Εκπαιδευτήριο του κορυφαίου δάσκαλου Χαρίλαου Δημητρόπουλου (1885 – 1887).
- Το Πρότυπο Εκπαιδευτήριο των Χ. Δημητρόπουλου και Δ. Πουρνάρα (1887 – 1890).
- Το «Παιδαγωγείον, ο Πλάτων» διευθυνόμενο από την τριανδρία των φωτισμένων διδασκάλων Χαρίλαου Δημητρόπουλου, Δημήτρη Πουρνάρα και Δημήτρη Κουτσουλόπουλου (1890 – 1893). Μαθητής του ιδιοσυντήρητου αυτού εκπαιδευτηρίου ο ολυμπιονίκης το 1896, στο αγώνισμα «αναρρί-

χρσις επί κάλω» Νικόλαος Ανδριακόπουλος, παίρνει το απολυτήριο του Ελληνικού Σχολείου με τον τίτλο Παιδαγωγείου στις 20 Αυγούστου 1890, ενώ το Εκπαιδευτήριο στεγάζεται στην πλατεία Γεωργίου του Α', στη μεγάλη οικία των αδελφών Φωκά.

Το 1893, το «Παιδαγωγείον, ο Πλάτων» στεγάζεται στο γνωστό κτίριο της πλατείας Γεωργίου του Α', το οποίο έχει συνδεθεί με την τοπική ιστορία. Εκεί που σήμερα, στο άνω μέρος της πλατείας, είναι στεγασμένη η Λέσχη του εμπορικού συλλόγου.

Η σταφιδική κρίση με την ανεργία που δημιούργησε έχει φέρει μεγάλη πενία και ανασφάλεια στις λαϊκές τάξεις. Οι συνθήκες είναι κατάλληλες ώστε το 1893 να καταγραφεί στην τοπική ιστορία ως έτος εμφάνισης νέας σοσιαλιστικής κίνησης στην Πάτρα.

Πρόσφορο το έδαφος για την ίδρυση της «Σοσιαλιστικής Αδελφότητας» που συγκέντρωσε αμέσως γύρω της πατρινά προοδευτικά στοιχεία με σκοπό την ανάπτυξη συνδικαλιστικού κινήματος των εργαζόμενων.

Από τους άριστους διδασκάλους της εποχής ο Χαρίλαος Δημητρόπουλος, νεομεθοδίτης και ιδιοκτήτης του «Παιδαγωγείου», με πολύ προοδευτικές ιδέες, δεν μπορούσε να μείνει έξω από την κίνηση αυτή. Τον βρίσκουμε στην πρωτοπορία αυτής, γραμματέα της «Σοσιαλιστικής Αδελφότητας» της οποίας πρόεδρος ήταν ο δικηγόρος Βασίλης Δουδούμης. Φαίνεται ότι η δραστηριότητα αυτή του προοδευτικού δασκάλου μέτρησε αρνητικά στη μελλοντική εξέλιξη του.

Το «Εκπαιδευτήριον Ν. Αργυριάδη και Χ. Δημητρόπουλου», προερχόμενο από τη συνεργασία των δύο αυτών μεγάλων δασκάλων της νέας μεθόδου (1893 – 1895). Το 1880 η Αλληλοδιδασκτική μέθοδος αντικαταστάθηκε από τη νέα μέθοδο, τη Συνδιδασκτική.

Το μακροβιότερο όλων «Λύκειον Κανελλοπούλου» (1885 – 1930), κατέχει πρωτεύουσα θέση στην τοπική εκπαιδευτική ιστορία.

Παράλληλα, στη δεκαετία του 1890, ιδρύονται περίφημα ανώτερα Παρθεναγωγεία ανάμεσα στα οποία κυριαρχούν το Αρσάκειο και το Πατραϊκό Παρθεναγωγείο της διδασκάλισσας Ελίζας Δελενάργου, που είχε απομακρυνθεί από τη διεύθυνση του Αρσακείου ύστερα από σύγκρουσή της με το κατεστημένο αυτού.

Οι βελτιωτικές επεμβάσεις που επιχειρεί η ελληνική πολιτεία στη δημόσια εκπαίδευση, με την είσοδο του 20ού αιώνα, επιδρούν αρνητικά στον αριθμό των ιδιω-

τικών σχολείων στην Αχαΐα και ιδιαίτερα στην Πάτρα.

Θα συναντήσουμε, μετά το 1900, λιγότερα ιδιουσυντήρητα εκπαιδευτήρια, αλλά πολλά απ'αυτά αξιολογικά θα σημαδέψουν την εκπαιδευτική ζωή της πόλης και της περιοχής.

Το «ΛΥΚΕΙΟ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ», που ιδρύθηκε το 1885 από τον κορυφαίο νεομεθοδίτη δάσκαλο Γιάννη Κανελλόπουλο, θα κυριαρχήσει τρεις ακόμη δεκαετίες, μέχρι και το σχολικό έτος 1929 – 1930, στο χώρο της ιδιωτικής εκπαίδευσης.

Το Ανώτερο Παρθεναγωγείο του Αρσακείου λειτουργεί κανονικά αυτά τα χρόνια και με Διδασκαλείο και πρωτοπορεί στην παροχή ανώτερης παιδείας στα κορίτσια της πόλης και της περιοχής, αφού διδάσκουν υπό την εμπνευσμένη διεύθυνση της Μαρίας Ξύδη επιλεγμένοι καθηγητές και διδάσκαλοι,

Κάπου εδώ, στα μέσα της δεκαετίας του 1930, αναφαίνεται η ίδρυση του μακροβιότερου ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου του 20ού αιώνα, του γνωστού εκπαιδευτηρίου της Αντιγόνης και Ξενοφώντα Σωτηρχόπουλου, επικεφαλής του οποίου τώρα είναι ο γιός τους εκλεκτός φιλόλογος Βασίλης Σωτηρχόπουλος.

Ανάμεσα στο 1948 και το 1949 ο εμφύλιος πόλεμος έχει κτυπήσει βαθιά της καρδιά του έθνους. Στο στρατιωτικό νοσοκομείο της πόλης νοσηλεύονται τραυματίες του αδελφοκτόνου αυτού πολέμου, ενώ οι μαθήτριες του Αρσακείου με το διευθυντή τους Ευάγγελο Σιούτα, μαθήτη του διάσημου Γερμανού παιδαγωγού Σπράνγκερ, τους επισκέπτονται για να τους ψυχαγωγήσουν.

Χαρακτηριστικό το στιγμιότυπο που αποθανατίστηκε στη δεύτερη φωτογραφία

Όσον αφορά στην πρώτη φωτογραφία πρόκειται για καθιερωμένη αναμνηστική φωτογραφία του διδακτικού προσωπικού στο τέλος του διδακτικού έτους του Λυκείου Κανελλόπουλου. Διακρίνουμε όρθιους το φιλόλογο Θεόδωρο Τσελεπή, το φιλόλογο Δημήτρη Στεφανίδη και το φυσικό Ευριπίδη Ανδρικόπουλο, ενώ στην πρώτη σειρά καθήμενους το γυμναστή Σηλιόπουλο, το μαθηματικό Παπαθανασόπουλο, τον ιδρυτή και διευθυντή του εκπαιδευτηρίου Γιάννη Κανελλόπουλο και τους φιλόλογους Θεόδωρο Παπολυχρονίου και Νίκα.

Πολιτισμός και απασχόληση Ουτοπία ή αναγκαιότητα;

του Βασίλη Τσιγάρρα

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται έξαρση πολιτιστικών δραστηριοτήτων και κατ' επέκταση αύξηση της ζήτησης για προσφορά πολιτιστικών προϊόντων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Οι παράγοντες που επηρεάζουν την αύξηση αυτή και που διαμορφώνουν ένα πεδίο πρόβλεψης για την μελλοντική της εξέλιξη είναι οι ακόλουθοι:

Η ανάπτυξη του τομέα των υπηρεσιών έχει επιφέρει σημαντικότερες κοινωνικές αλλαγές και αντικατοπτρίζει τις αλλαγές στον τρόπο ζωής και στην αύξηση του εισοδήματος. Αυτό έχει ως συνέπεια το ποσοστό του δαπανούμενου εισοδήματος που αντιστοιχεί σε διασκέδαση και πολιτιστικές υπηρεσίες να αντιστοιχεί σε ποσοστό 3% του συνολικού

Η προσδοκία ζωής έχει ανέλθει στα 80.1 χρόνια για τις γυναίκες και στα 73.7 για τους άνδρες σε επίπεδο ΕΕ (στοιχεία EUROSTAT). Η αύξηση αυτή αυξάνει την ζήτηση για πολιτιστικές υπηρεσίες, δεδομένου ότι οι ηλικίες πάνω από τα 55 είτε λόγω διαθεσιμότητας χρόνου είτε λόγω σχετικής επάρκειας εισοδήματος καθίστανται περισσότερο ενεργοί σε εκδηλώσεις πολιτισμού

Η ανάπτυξη του εκπαιδευτικού επιπέδου επηρεάζει ευθέως τη ζήτηση για πολιτιστικές υπηρεσίες, ενισχύοντας παράλληλα, κυρίως μέσω του σχολείου, την υιοθέτηση και κάποιων πολιτιστικών συνηθειών

Η αύξηση της αστικοποίησης ενισχύει την αμοιβαία σχέση που παρατηρείται μεταξύ πολιτιστικής πρακτικής και βαθμού αστικοποίησης, και τέλος

Οι διαφοροποιήσεις που παρατηρούνται στο επίπεδο της συμμετοχής στην πολιτιστική ζωή: τρόποι διασκέδασης, μουσικά ρεύματα, clubs, συμμετοχή σε εθελοντικές οργανώσεις, αθλητισμός, κλπ.

Τα δεδομένα αυτά επηρεάζουν σαφώς την αύξηση της ζήτησης για δραστηριότητες διασκέδασης στις οποίες ο πολιτισμός παίζει πρωταρχικό ρόλο και που οδηγεί στην διαπίστωση περί ανάπτυξης των πολιτιστικών γεγονότων και αύξησης της ζήτησης για πολιτιστικά αγαθά και υπηρεσίες.

Παρατηρείται τελευταία μια έντονη στροφή των πολιτών σε θέματα πολιτισμού και πολιτιστικής κληρονομιάς. Ο αριθμός των επισκεπτών στα Μουσεία, στους Αρχαιολογικούς Χώρους και στις περιοχές με κάποιο ιστορικό ενδιαφέρον έχει σχεδόν διπλασιαστεί την τελευταία εικοσαετία. Το κοινό έχει αναπτύξει ένα μεγάλο ενδιαφέρον για την κληρονομιά του και όχι μόνον, γεγονός που αποδεικνύεται από το μεγάλο αριθμό επισκεπτών στις μεγάλες πολιτισμικές εκδηλώσεις. Η αντίληψη περί πολιτιστικής κληρονομιάς έχει πλέον διευρυνθεί τόσο ώστε να δύναται να καλύπτει διαφορετικούς τύπους πολιτιστικών επιτευγμάτων που προσφέρουν ένα κάποιο θέλητρο με ιστορική, αναμνηστική και κυρίως αισθητική σημασία.

Σχεδόν παντού στην Ευρώπη, αλλά και στη χώρα μας εσχάτως, οι περιοχές που χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερη αρχιτεκτονική κληρονομιά έχουν καταστεί διεθνή κέντρα σημαντικών συναντήσεων για καλλιτεχνικές, κοινωνικές και πολιτικές ανταλλαγές. Πρόσφατα ακόμα, το ενδιαφέρον για την ανάδειξη κενών βιομηχανικών συγκροτημάτων της πρόσφατης βιομηχανικής κληρονομιάς σε χώρους πολλαπλών χρήσεων και συναφών δραστηριοτήτων αναδεικνύεται σε γενικευμένη τάση για την εγκατάσταση πολιτιστικών δραστηριοτήτων και στη χώρα μας.

Σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, όλο και περισσότερες παραδοσιακά βιομηχανικές πόλεις συμπεριλαμβάνουν τον πολιτισμό στις αναδιαρθρωτικές τους πολιτικές και υπάρχουν πολλά παραδείγματα εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών συγκροτημάτων, τα οποία έχουν μετατραπεί σε εναλλακτικά πολιτιστικά κέντρα. Απ' αυτήν την άποψη η χρήση της βιομηχανικής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς αποτελεί την περισσότερο αποτελεσματική και λιγότερο δαπανηρή λύση για την αποκατάσταση

απαξιωμένων βιομηχανικών συγκροτημάτων, δεδομένου ότι προσφέρουν διευκολύνσεις σε νέους δημιουργούς να παράγουν πολιτιστικά προϊόντα.

Όλο και περισσότερο συχνά η οικονομική ανάπτυξη των διαφόρων περιφερειών περιλαμβάνει την ανάπτυξη των πολιτισμικών πόρων (πολιτιστική κληρονομιά, αρχαιολογικοί χώροι, γαστρονομικές παραδόσεις κλπ) και των πολιτιστικών πρωτοβουλιών (θεατρικές περιόδοι, Φεστιβάλ κλπ). Τα πολιτιστικά πλεονεκτήματα και οι πολιτιστικές εκδηλώσεις, πέραν των άλλων, μπορούν να προσδώσουν στις περιοχές αυτές μια δυναμική εικόνα, προσελκύνοντας επισκέπτες και συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην ανάπτυξη.

Είναι γεγονός, και αυτό αναδεικνύεται από σχετικές μελέτες, ότι οι επενδύσεις σε πολιτιστικές δραστηριότητες παράγουν θετικά οικονομικά αποτελέσματα. Υπάρχουν τρία επίπεδα εξωτερικών θετικών επιδράσεων:

- άμεση απασχόληση,
- έμμεση απασχόληση (ξενοδοχεία, εστιατόρια, τουρισμός και άλλες εμπλεκόμενες υπηρεσίες),
- παράγωγη απασχόληση (ως αποτέλεσμα της εκμετάλλευσης της δημιουργηθείσας πολιτιστικής εικόνας)

Το συνολικό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα γενικά εκτιμάται ότι είναι κατ' ελάχιστο 1 (πχ μία άμεση θέση απασχόλησης στον πολιτισμό οδηγεί στην δημιουργία μίας ή παραπάνω έμμεσης ή παράγωγης θέσης απασχόλησης). Για παράδειγμα υπολογίζεται ότι ένα ποσοστό της τάξης του 6 – 8% των θέσεων απασχόλησης στον πολιτισμό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της ευρύτερης περιοχής της Βαρκελώνης αντιπροσωπεύει κάπου 8.500 εταιρείες που παράγουν άνω του 6% της συνολικής παραγωγής της περιοχής. (Τα στοιχεία προέρχονται από το Κείμενο Εργασίας της 10ης Γενικής Διεύθυνσης, Culture, the Cultural Industries and Employment, SEC (98)837)

Μέσα σ' ένα τέτοιο περιβάλλον, δεν είναι έκπληξη το γεγονός, ότι άρχισε να αντιμετωπίζεται σοβαρότερα, η διασφάλιση της βιωσιμότητας σε όλους τους χώρους του Πολιτιστικού Φάσματος, η προσέλκυση νέου και η διατήρηση του υπάρχοντος καταναλωτικού κοινού.

Τα στοιχεία αυτά αποτελούν δείγματα ότι η πολιτιστική αγορά αλλάζει συνεχώς και διευρύνεται. Αλλάζουν τα χαρακτηριστικά της, αλλάζουν οι απαιτήσεις της. Κατά συνέπεια ο πολιτισμός σήμερα έχει μετατραπεί σε μια τεράστια Πολιτιστική Βιομηχανία ταχέα αναπτυσσόμενη στο πλαίσιο ενός διεθνοποιημένου οικονομικού περιβάλλοντος. Η πολυπλοκότητα και η αποδοτικότητα των επενδυμένων πόρων είναι τέτοιας έκτασης και τέτοιου ειδικού βάρους που δεν συγχωρεί πειραματισμούς και ερασιτεχνισμούς. Αυτό σημαίνει ότι οι ανάγκες για

management πολιτιστικών δραστηριοτήτων είναι ιδιαίτερα μεγάλες και συνεχώς μεγεθύνονται. Σημαίνει ακόμα ότι ένας πολύ μεγάλος αριθμός θέσεων εργασίας απαιτείται προκειμένου να επιτευχθεί η προσφορά απέναντι σε μια διαρκώς αναπτυσσόμενη ζήτηση.

Ο Πολιτισμός συνεπώς έχει καταστεί ένα μείζον κοινωνικό – πολιτισμικό φαινόμενο στην Ευρώπη. Ενεργοποιεί μία συνεχώς και περισσότερο ευρύτερη προσφορά υπηρεσιών στο πλαίσιο ενός συνόλου οικονομικών δραστηριοτήτων.

Η ανάπτυξη επομένως του Πολιτισμού θέτει ερωτήματα σε δύο επίπεδα:

Αυτή η ανάπτυξη είναι οπωσδήποτε μια θετική εξέλιξη στο βαθμό που η εξάπλωση του τομέα ενισχύει την απασχόληση κυρίως των νέων. Ακόμα δε περισσότερο που η οικονομική του εξάπλωση εμφανίζεται περισσότερο συνεκτική και βιώσιμη. Εγγράφεται δε σαν ένα συλλογικό κίνημα στην Ευρώπη το οποίο στοχεύει στην ανάπτυξη της ζήτησης υπηρεσιών που εδράζονται κυρίως στον Αθλητισμό, την Διασκέδαση, το Τουρισμό, την Υγεία αλλά και την Εκπαίδευση. Εμφανίζεται λοιπόν ιδιαίτερα επιδοφόρο το γεγονός, γεγονός άλλωστε που απορρέει και από την Λευκή Βίβλο για την Ανάπτυξη, της Ανταγωνιστικότητα και την Απασχόληση, της ενίσχυσης και ανάπτυξης της απασχόλησης στον τομέα αυτό δεδομένου άλλωστε ότι περιέχει τόσο σημαντικές δυνατότητες.

Όμως αυτή η οικονομική και εμπορική κατά κάποιον τρόπο ανάπτυξη του Πολιτισμού πέραν από θετικές επιπτώσεις παράγει ταυτοχρόνως και κάποια ερωτήματα ιδιαίτερα κρίσιμα υπό κάποιες προϋποθέσεις. Με ποιο τρόπο θα ήταν δυνατόν να εξομοιωθεί το νέο οικονομικό περιβάλλον μέσα στο οποίο θα πρέπει να αναπτυχθεί χωρίς να χάσει ούτε την ταυτότητα του, ούτε την αυτονομία του και που υπογραμμίζουν τον ιδιαίτερο ρόλο που έτσι και αλλιώς έχει στον κοινωνικό, πολιτισμικό, εκπαιδευτικό τομέα; Με ποιο τρόπο θα μπορούσαμε να συμπλιώσουμε την οικονομική ανάπτυξη, την δημιουργία θέσεων απασχόλησης, αναπτύσσοντας πολιτιστικές δραστηριότητες;

Το σύνολο των ερωτημάτων αυτών αποδεικνύουν σαφώς ότι η ανάπτυξη της απασχόλησης στον τομέα του πολιτισμού πρέπει να προσεγγίζεται με έναν ιδιαίτερο τρόπο, επειδή ακριβώς ο πολιτισμός δεν αποτελεί μια οποιαδήποτε οικονομική δραστηριότητα όπως οποιαδήποτε άλλη.

Θα πρέπει επομένως να καταστεί σαφές ότι η δημιουργία θέσεων απασχόλησης, απαντά βεβαίως στις γενικές παραδοχές περί ανάπτυξης του τομέα των υπηρεσιών, αλλά όμως ο σεβασμός που πρέπει να απορρέει από τον κοινωνικό ρόλο του πολιτισμού επιβάλλει μια ανάπτυξη συμβατή με τον ρόλο ακριβώς αυτό.

Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο

Στο σωστό δρόμο...

Ένας θεσμός σχετικά άγνωστος ως πριν λίγα χρόνια που κατάφερε όμως όχι μόνο να πάρει σάρκα και οστά, αλλά και να επιβληθεί σε όλους όσοι πίστευαν ότι δε θα ορθοποδήσει...

Ένας θεσμός σχετικά άγνωστος ως πριν λίγα χρόνια που κατάφερε όμως όχι μόνο να πάρει σάρκα και οστά, αλλά και να επιβληθεί σε όλους όσοι πίστευαν ότι δε θα ορθοποδήσει...

Το Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ, www.eap.gr) που υλοποιεί για λογαριασμό του ελληνικού κράτους το όραμα της Ανοιχτής και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, ήρθε να συμπληρώσει το κενό στην ανώτατη παιδεία και να δώσει μια δεύτερη ευκαιρία σ' αυτούς που ήθελαν αλλά δεν μπορούσαν λόγω χρόνου, ηλικίας και άλλων αντικειμενικών παραγόντων να σπουδάσουν σε ένα ανώτατο πανεπιστημιακό ίδρυμα.

Με έδρα την Πάτρα και πρόεδρο τον καθηγητή και πρώην πρύτανη του Πανεπιστημίου Πατρών Αλέξιο Λυκουργιώτη, το ΕΠΑ παρέχει προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές σε αντικείμενα θεωρητικής και πρακτικής κατεύθυνσης, επιτρέποντας στους φοιτητές του να τις ολοκληρώσουν σε ένα διάστημα κατ' ελάχιστον δύο ή τεσσάρων ετών αντίστοιχα, ανάλογα με τις θεματικές ενότητες που επιλέγουν κάθε χρόνο και το αντίστοιχο οικονομικό τίμημα που καταβάλλουν.

Τα θετικά της μέχρι τώρα λειτουργίας του πολλά και αναγνωρισμένα:

Κατάφερε να γίνει ο στόχος αρκετών νέων που έβλεπαν ότι δε χάθηκαν όλα επειδή πριν κάποια χρόνια το σκληρό σύστημα των Πανελλαδικών τους κατέταξε στους «αποτυχόντες».

Επέβαλε ένα υψηλού επιπέδου επιστημονικό κύρος με καταξιωμένους συνεργάτες και συγγράμματα που θα τα ζήλευαν πολλά ανώτατα ιδρύματα της χώρας.

Κάλυψε το κενό που αντιμετώπιζαν αρκετοί κλάδοι, οι

του Ανδρέα Τσιλίρα

οποίοι έβλεπαν το αντικείμενό τους να μην συναντά το ενδιαφέρον της ελληνικής ακαδημαϊκής κοινότητας.

Οι αδυναμίες του ΕΑΠ, είναι κι αυτές υπαρκτές, όμως η μέχρι τώρα πορεία του ιδρύματος μας επιτρέπουν να ευελπιστούμε στην κάλυψή τους. Σταχυολογούμε:

Το σύστημα της κλήρωσης που εφαρμόζεται για τους εισακτέους, μπορεί να δείχνει τεχνικά αξιοκρατικό, αφήνει όμως εκτός, αρκετούς που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη αυτή τη δεύτερη ευκαιρία και μοιάζουν πιο ικανοί να την εκμεταλλευτούν.

Ο υψηλός βαθμός δυσκολίας των σπουδών είναι βέβαια στα υπέρ της επιστημονικής λειτουργίας του ΕΑΠ, χρειάζεται όμως να βρεθεί η χρυσή τομή ανάμεσα στις ακαδημαϊκές αναζητήσεις του ιδρύματος και στις ρεαλιστικές δυνατότητες των φοιτητών, έτσι ώστε να μην οδηγούνται αρκετοί φοιτητές στην εγκατάλειψη των σπουδών

Η διείσδυση του ΕΑΠ στην κοινωνία δεν έχει ακόμα επιτευχθεί στο βαθμό που θα περιμέναμε. Η πρόσβαση στα συγγράμματα είναι αυστηρά αδύνατη για τους μη φοιτητές, ενώ και η ίδια η φιλοσοφία του ιδρύματος δεν έχει ακόμα αφομοιωθεί από τον πολύ κόσμο.

Αυτό που μένει τώρα στο ΕΑΠ είναι να γίνει ο φυσικός και αξιόπιστος επικεφαλής της Ανοιχτής και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης στην Ελλάδα, ανάμεσα σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, να πλησιάσει περισσότερο τους παραγωγικούς κλάδους και να παρακολουθήσει προσεκτικά την εξέλιξη των πρώτων αποφοίτων του, ώστε να βγάλει πολύτιμα συμπεράσματα για τη μελλοντική του πορεία.

Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Ο καθηγητής παραμένει απαραίτητος

Του Γιώργου Βορβυλά

*Κοινωνικού Ανθρωπολόγου –
Συντονιστή Κατάρτισης Πάτρας,
Μέντωρ Εκπαιδευτική.*

Η φιλοσοφία της ανοικτής εκπαίδευσης επικεντρώνεται στην προσφορά περισσότερων εκπαιδευτικών ευκαιριών και στη διασφάλιση της ελεύθερης πρόσβασης όλων στο εκπαιδευτικό σύστημα, έχοντας ως βασικό κριτήριο τον προσδιορισμό του τύπου, του χρόνου και του ρυθμού μελέτης από τον ίδιο τον σπουδαστή.

Τα ανοικτά συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δεν απαιτούν την φυσική παρουσία των φοιτητών σε μια αίθουσα διδασκαλίας, ούτε τις επιτυχείς εισαγωγικές εξετάσεις όπως συμβαίνει με τα συμβατικά εκπαιδευτικά ιδρύματα. Αφορούν ένα ευρύ φάσμα ηλικιών το οποίο εκτείνεται από την ηλικία των 18 ετών

και άνω, χωρίς κάποιον άλλο ηλικιακό περιορισμό κατά κανόνα. Αφορούν επίσης έναν μεγάλο αριθμό φοιτητών, αποσκοπώντας στην κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών όλων των ενδιαφερομένων, ενώ τα επίπεδα εκπαίδευσης εκτείνονται από τις προπτυχιακές σπουδές ως και την εκπόνηση διδακτορικών διατρι-

βών. Επιπλέον, προσφέρουν αυτοτελείς μορφωτικούς κύκλους μικρής χρονικής διάρκειας (ενός έτους για παράδειγμα), οι οποίοι επιτρέπουν μια πολλαπλότητα επιλογών και οδηγούν σε ακαδημαϊκούς τίτλους διαφόρων επιπέδων.

Στο πλαίσιο αυτό, οι φοιτητές μπορούν να διαμορφώσουν προοδευτικά την εκπαιδευτική τους πορεία επιλέγοντας κάθε χρόνο συνδυασμούς αυτοτελών μορφωτικών κύκλων που οι ίδιοι επιθυμούν. Αυτή η δυνατότητα ελεύθερης διαμόρφωσης της εκπαιδευτικής πορείας οδηγεί σε μεγάλη διαφοροποίηση των αποφοίτων των ανοικτών συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Προκειμένου να επιτευχθεί αυτή η δυνατότητα, τα συστήματα ανοικτής εκπαίδευσης χρησιμοποιούν το αρθρωτό σύστημα (modular system).

Για παράδειγμα, το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ) εφαρμόζει ως βασική λειτουργική μονάδα του αρθρωτού συστήματος τη Θεματική Ενότητα. Αυτή αντιστοιχεί στη διδακτέα ύλη που θα κάλυπταν περισσότερα από δύο εξαμηνιαία μαθήματα των παραδοσιακών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, διαρκεί περίπου ένα ακαδημαϊκό έτος και καλύπτει ένα γνωστικό αντικείμενο σε προπτυχιακό και σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

Η ανοικτή εκπαίδευση αναπτύσσεται με την μέθοδο της εκπαίδευσης από απόσταση, προκειμένου να εξλειφθεί το εμπόδιο της καθημερινής φυσικής παρουσίας στην αίθουσα διδασκαλίας. Η μεθοδολογία της εκπαίδευσης από απόσταση παρέχει τη δυνατότητα στους φοιτητές να χρησιμοποιούν ως κύριο χώρο μάθησης την κατοικία τους, καθώς επίσης και να επιλέγουν οι ίδιοι το χρόνο μελέτης τους αλλά και το ρυθμό με τον οποίο μαθαίνουν.

Επιπλέον ο φοιτητής καθοδηγείται από τον καθηγητή του μέσα από μια συγκεκριμένη μορφή επικοινωνίας, η οποία στηρίζεται στην επίλυση αποριών, στην αξιολόγηση μέσω γραπτών εργασιών και, κατά κύριο λόγο, στην ενθάρρυνσή του δεδομένου ότι ο φοιτητής όντας απομονωμένος από ένα «κέντρο» γνώσης αισθάνεται συχνά μόνος και εγκαταλελειμμένος «παλεύοντας με το υλικό του».

Το υλικό αυτό είναι σχεδιασμένο με γνώμονα το γεγονός ότι ο φοιτητής θα έρθει αντιμέτωπος μαζί του άμεσα, χωρίς την διαμεσολάβηση του καθηγητή. Κατά συνέπεια, είναι κατάλληλα διαμορφωμένο έτσι ώστε

ο σπουδαστής να επιλέγει ο ίδιος τον τόπο και το χρόνο μελέτης. Αυτό επιτυγχάνεται εν μέρει μέσα από τη χρήση του κατάλληλου βοηθητικού οπτικοακουστικού υλικού (βιντεοκασέτες, κασέτες ήχου κλπ) και λογισμικού (π.χ. εκπαιδευτικά προγράμματα πολυμέσων). Σε μεγάλο βαθμό ωστόσο επιτυγχάνεται μέσα από τη διάρθρωση των γραπτών κειμένων πάνω στα οποία στηρίζονται κατά βάση οι σπουδές, τα οποία εκθέτουν σε απλή και κατανοητή γλώσσα τους βασικούς στόχους της κάθε ενότητας, τις έννοιες – κλειδιά για την κατανόηση του περιεχομένου κ.α. δίνοντας κατατοπιστικές οδηγίες για τη σύνδεση της ύλης με τα οπτικοακουστικά ή γραπτά βοηθήματα. Επιπρόσθετα, υπάρχουν πολλά παραδείγματα και μελέτες περίπτωσης, καθώς επίσης και δραστηριότητες αξιολόγησης συνοδευόμενες από τις σωστές απαντήσεις. Τα κείμενα είναι δομημένα σε μικρές αυτοτελείς ενότητες, οι οποίες συνοδεύονται από μικρή περίληψη στο τέλος και ενδεικτική βιβλιογραφία για περαιτέρω μελέτη.

Παρόλο που το εκπαιδευτικό υλικό στην εκπαίδευση από απόσταση είναι δομημένο κατά τέτοιο τρόπο ώστε να διδάσκει το σπουδαστή, είναι απαραίτητη η συνδρομή του επιβλέποντα καθηγητή προκειμένου να επιλυθούν τυχόν απορίες και να δοθούν διευκρινίσεις. Ωστόσο, ο ρόλος του δεν περιορίζεται μόνο σε αυτόν του ερμηνευτή των κειμένων και σε τελική ανάλυση του βαθμολογητή. Στόχος του είναι να αναπτυχθεί μία αμφίδρομη επικοινωνία ανάμεσα σε αυτόν, στο σπουδαστή και το εκπαιδευτικό υλικό, εστιάζοντας, πέρα από τη διόρθωση και τη βαθμολόγηση των εργασιών, στην ανατροφοδότηση του ίδιου του σπουδαστή μέσα από την καθοδήγηση και τις συμβουλές που μπορεί να του δώσει για τον τρόπο που θα διαχειριστεί το υλικό του και στην ενθάρρυνση και την υποστήριξη σε όλη την διάρκεια των σπουδών του προκειμένου να αντεπεξέλθει στις μαθησιακές ή όποιες άλλες δυσκολίες. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό για το σπουδαστή να αισθάνεται ότι ο καθηγητής – σύμβουλος του είναι ευνοϊκά διατεθειμένος απέναντί του με πρόθεση να τον βοηθήσει επί της ουσίας.

Αυτή η αμφίδρομη επικοινωνία διευκολύνεται πέρα από τις συμβατικές μορφές εξ αποστάσεως επικοινωνίας (τηλέφωνο, αλληλογραφία), μέσα από τη χρήση των νέων τεχνολογιών (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, τηλεεκπαίδευση) και μέσα από καθορισμένο αριθμό Ομαδικών Συμβουλευτικών Συναντήσεων (ΟΣΣ) με τους σπουδαστές, στη διάρκεια κάθε ετήσιου κύκλου σπουδών.

Το εκπαιδευτικό βιβλίο

Μια γενική τοποθέτηση

του Παναγιώτη Φωτίου

Χωρίς να αγνοούμε το σημαντικό ρόλο και των άλλων φορέων παιδείας, αγωγής και κοινωνικοποίησης (εκκλησία, νόμοι, οικογένεια, Μ.Μ.Ε...) δεχόμαστε ότι το κύριο βάρος της μόρφωσης, της καλλιέργειας και της ειδικής κατάρτισης των νέων το έχει το σχολείο, από το νηπιαγωγείο μέχρι το πανεπιστήμιο, αλλά και οι διάφορες σχολές επιμόρφωσης.

Ο θεσμός του σχολείου αναλαμβάνει την πραγμάτωση και προσέγγιση κάποιων ρόλων και σκοπών ανάλογα με τις κοινωνικοπολιτικές και οικονομικές συνθήκες που επικρατούν.

Από τη δεκαετία του 1950 είχε αναγνωριστεί ο ρόλος του στην κοινωνικοποίηση των νέων, στην οικονομική ανάπτυξη και πρόοδο της χώρας, θεωρητικά έστω. «Το σχολείο, ως θεσμοθετημένη και ορθολογικά οργανωμένη αγωγή, ως σύστημα, είναι θετικός παράγων ή βασικός μοχλός στην κοινωνικοποίηση και την πολιτικοποίηση του ατόμου και συμβάλλει ουσιαστικά στην οικονομική ανάπτυξη, στην οικονομική αποτελεσματικότητα και ευρύτερα στην κοινωνική δικαιοσύνη...» (Επιτροπή Παιδείας 1957-58)

Ο γενικός σκοπός του σχολείου συνίσταται:

- στην παροχή γνώσεων
- στην κοινωνικοποίηση
- στην επαγγελματική κατάρτιση
- στην πνευματική και ηθική καλλιέργεια και στη διαμόρφωση εθνικής συνείδησης.

Για να είναι αποτελεσματικός ο ρόλος του σχολείου και αποδοτικό το έργο του οι προϋποθέσεις που απαιτούνται είναι:

- σύγχρονη εκπαιδευτική πολιτική που θα νομοθετηθεί και θα καθορίσει το πλαίσιο μέσα στο οποίο το σχολείο θα κινηθεί δημιουργικά ως πνευματικός και κοινωνικός οργανισμός (νομοθεσία, προγράμματα,

περιεχόμενο σπουδών, αξιολόγηση κ.λ.π). Ποια είναι η φιλοσοφία της παιδείας μας;

- υποδομή υλικοτεχνική: αίθουσες, εργαστήρια, εποπτικά μέσα, βιβλιοθήκες.
- μέθοδοι διδασκαλίας που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα του μαθητή και θα είναι αποτέλεσμα επιστημονικών και παιδαγωγικών ερευνών.
- καλογραμμένα βιβλία που και κατανοητά θα είναι και θα κινούν το ενδιαφέρον των μαθητών,
- καλοί δάσκαλοι, καταρτισμένοι στο αντικείμενο τους, που συνεχώς θα επιμορφώνονται σοβαρά και συστηματικά.
- θετικό περιβάλλον και κλίμα ευνοϊκό και δημοκρατικό, ώστε ο μαθητής να επιθυμεί και να επιδιώκει τον ερχομό του στο σχολείο. Αυτό έχει να κάνει με τη σχολική ζωή (μαθητικές κοινότητες και σχέσεις δασκάλου-μαθητή αλλά και με το κλίμα που καλλιεργεί η οικογένεια για το σχολείο).

Περιοριζόμαστε τώρα στο ρόλο και τη σημασία του εκπαιδευτικού βιβλίου. Δηλαδή μιλάμε πρωτίστως για το βιβλίο που χρησιμοποιείται από το σχολείο για τη διδασκαλία κάθε μαθήματος και το οποίο εκδίδεται και κυκλοφορεί ή χρησιμοποιείται, στην περίπτωση των ξενόγλωσσων, με την έγκριση της πολιτείας και διατίθεται δωρεάν.

Όμως κυκλοφορούν και πολλά βοηθητικά ή συμπληρωματικά συγγράμματα στο ελεύθερο εμπόριο και εί-

ναι γνωστό επίσης ότι και τα φροντιστήρια κωδικοποιούν και κυκλοφορούν (πολλά εξ'αυτών) σε βιβλίο τις δικές τους σημειώσεις και παραδόσεις.

Στο εκπαιδευτικό βιβλίο πρέπει να εντάξουμε και τα επιστημονικά βιβλία ή τα λεξικά και τα κριτικά μελετήματα τα οποία μπορούν και πρέπει να χρησιμοποιούνται ως βιβλία αναφοράς από το δάσκαλο και το μαθητή-φοιτητή. Το βιβλίο του καθηγητή και το βιβλίο με τα κριτήρια αξιολόγησης παίζουν το δικό τους σημαντικό ρόλο. Το καλό εκπαιδευτικό βιβλίο (και μιλάμε γι'αυτό που χρησιμοποιείται στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση):

- περιέχει οργανωμένη τη διδακτέα ύλη
- προτείνει και προβάλλει αυτό που καλείται ο μαθητής να αφομοιώσει ως βασική γνώση.
- περιέχει επιπλέον πληροφορίες, ασκήσεις και κείμενα, πηγές ή ό,τι άλλο χρήσιμο για αυτενέργεια και προσωπική δουλειά-άσκηση του μαθητή.
- είναι γραμμένο σε γλώσσα κατανοητή από τους μαθητές στους οποίους απευθύνεται και όχι με τρόπο που να προϋποθέτει ειδικές γνώσεις ή εξωσχολική βοήθεια.
- ανταποκρίνεται στην αισθητική και τις απαιτήσεις των παιδιών που γεννήθηκαν και μεγάλωσαν σ'ένα κόσμο όπου κυριαρχεί η εικόνα. Έτσι η καλή εικονογράφηση είναι απαραίτητη και αναγκαία.

Είναι γεγονός ότι τα τελευταία 20-25 χρόνια η κατάσταση του εκπαιδευτικού-σχολικού βιβλίου έχει βελτιωθεί πάρα πολύ. Χωρίς να λείπουν οι αυτοσχεδιασμοί, οι υπερβολές, οι βιαστικές και «σπτημένες» κρίσεις των βιβλίων, οι διαθέσεις για εντυπωσιασμούς και δήθεν πρωτοτυπίες, γίνονται βήματα σταθερά και καλά που όμως δεν οδήγησαν σ'αυτό που λέμε αναβάθμιση της μαθησιακής διαδικασίας και στην αγάπη του σχολικού βιβλίου εκ μέρους του μαθητή. Έτσι στο τέλος της σχολικής χρονιάς οι περισσότεροι μαθητές καταστρέφουν ή καίνε τα βιβλία τους εκφράζοντας ένα μίσος προς ένα σχολείο που τους κούρασε, τους ταλαιπώρησε. Συνήθως το βοήθημα υποκαθιστά το σχολικό βιβλίο. Λόγω της υπερφόρτωσης του προγράμματός τους (σχολείο, φροντιστήριο, ξένες γλώσσες, προετοιμασία) προσεγγίζουν μηχανικά το περιεχόμενο των βιβλίων και σπάνια ασχολούνται με πηγές, συμπληρωματικές πληροφορίες και ασκήσεις. Αποδεικνύεται ότι λίγοι μαθητές γνωρίζουν να μελετούν, να διαβάζουν και να κατανοούν, ενώ οι περισσότεροι αποστηθίζουν μηχανικά και απωθούν ή διαγράφουν αμέσως μετά τις εξετάσεις ό,τι «παπαγαλίσουν». Η τριετής περίοδος «καταναγκαστικών έργων», οδηγεί τους μαθητές του λυκείου (σε πολύ μεγάλο ποσοστό) στην αδιαφορία για τη μελέ-

τη και το μίσος κατά του βιβλίου και όταν όλοι αυτοί γίνουν φοιτητές.

Πιστεύω ότι το δημόσιο σχολείο στο οποίο φοιτά το 93-95% των μαθητών μας (αλλά και το ιδιωτικό) μπορεί να προσφέρει περισσότερα στον τομέα της μάθησης, της γνώσης και της ποιότητας ζωής, εάν:

- αλλάξει ο «εξεταστικόκεντρικός προσανατολισμός» του και από ένα κακέκτυπο φροντιστηρίου (παροχή τυποποιημένης γνώσης – έλεγχος του βαθμού απομνημόνευσης) γίνει ένας χώρος δημιουργικής έκφρασης του μαθητή: ομαδικές και ατομικές εργασίες, διάλογος, πρακτική άσκηση, κριτική θεώρηση της σχολικής γνώσης και της σύγχρονης πραγματικότητας, ενασχόληση με την τέχνη.
- οι μικρότερες βαθμίδες, και μάλιστα η δεύτερη, πάψει να μετατρέπεται σε στάδιο προετοιμασίας για την είσοδο στην ανώτερη και ανώτατη. (αυτό είναι θέμα νοοτροπίας και «έξεων» που δύσκολα αλλάζουν)
- να οργανωθούν σε όλα τα συγκροτήματα μαθητικές βιβλιοθήκες και να χρησιμοποιούνται με τη σωστή καθοδήγηση και την επιλεγμένη βιβλιογραφία που θα δίνουν οι καθηγητές-δάσκαλοι.
- η χρηματοδότηση για την παιδεία να είναι τέτοια ώστε να καλύπτει τις βασικές ανάγκες σε υποδομή και αμοιβές που θα επιτρέπουν στο δάσκαλο να αναλώνει όλες του τις δυνάμεις εντός του σχολείου και για το σχολείο.
- το σχολείο από μηχανισμός ελέγχου της ροής του μαθητικού πληθυσμού και αναπαραγωγής των κοινωνικών ανισοτήτων γίνει ένας χώρος προσφοράς γνώσης και καλλιέργειας των μαθητών με δημοκρατικά κριτήρια και ανθρωποκεντρικό-εφηβοκεντρικό προσανατολισμό.
- οι καθηγητές μορφώνονται, επιμορφώνονται και αξιολογούνται αντικειμενικά για το σύνολο της προσφοράς τους.

Σ'ένα σύστημα εκπαιδευτικό όπου η μηχανική απομνημόνευση, η χρησιμοθηρία, η εναγώνια αναζήτηση ενός πανεπιστημιακού τίτλου που θα εξασφαλίσει κοινωνική αναγνώριση και επαγγελματική επιτυχία κυριαρχούν και όλες σχεδόν οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις τα τελευταία χρόνια περιορίζονται στο εξεταστικό σύστημα και τον τρόπο εισαγωγής στα ΑΕΙ και ΤΕΙ προσδοκώντας πολιτικά οφέλη, χωρίς να νοιάζεται κανείς για την ποιότητα σπουδών, για την ποιότητα των ανθρώπων, για την ποιότητα των σχέσεων και για την ποιότητα της ζωής, τι να σου κάνει και το πιο καλό και σύγχρονο εκπαιδευτικό βιβλίο;

Πολιτισμός και επαγγελματική κατάρτιση

Μια «βιομηχανία»
για τον άνθρωπο

Του Δημήτρη Σιούτη

Φιλόλογος –
Υπεύθυνος Προγραμμάτων
Κατάρτισης,
Μέντωρ Εκπαιδευτική.

Η επαγγελματική κατάρτιση αναπτύχθηκε ως ένα εργαλείο της ευρωπαϊκής πολιτικής για την απασχόληση, σε απάντηση των κοινωνικοοικονομικών αλλαγών, ώστε να διευκολυνθεί η προσαρμογή των πολιτών στη συνεχώς μεταβαλλόμενη δομή της εργασίας. Η αναγκαιότητα της επιμόρφωσης έθεσε ως κύριο στόχο της τη προσαρμογή των πολιτών στις νέες τεχνολογίες, βοηθώντας τους, είτε να διατηρήσουν τις παλιές δεξιότητες, είτε ν' αποκτήσουν καινούριες. Η επαγγελματική κατάρτιση, στενά συνυφασμένη με την λεγόμενη «δια βίου κατάρτιση», απαιτεί πλέον όμως, τη «βαθιά» εξέταση του ρόλου της για το τι πρέπει να περιλαμβάνει, τι αναμένουμε από αυτή, πως θα επιτευχθεί η ευρύτερη πρόσβαση στην κατάρτιση, τους τρόπους χρηματοδότησης και κυρίως ποια θα είναι τα θεματικά πεδία κατάρτισης.

Ανεξάρτητα από τις σημαντικές διαφορές μεταξύ των συστημάτων επαγγελματικής κατάρτισης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, γεννιέται η πρόκληση για το πώς οι αλλαγές θα αντιμετωπιστούν με κοινές τακτικές για όλα τα κράτη – μέλη. Στο πλαίσιο αυτό ο Πολιτισμός εν μέσω οικονομικής κρίσης και ανεργίας έχει αρχίσει ήδη να συζητείται ως σοβαρή αναπτυξιακή πορεία και προοπτική καθώς, ως η συνολική έκφραση της πολιτιστικής κληρονομιάς των λαών, διέρχεται μια πρωτοφανή περίοδο ανάπτυξης. Η ζήτηση για αγορά πολιτιστικών προϊόντων έχει αυξηθεί κατακόρυφα, ενώ πολύ συχνά, η προσφορά αδυνατεί να ανταποκριθεί στην αυξανόμενη ζήτηση.

Αναμφισβήτητο ο Πολιτισμός αποτελεί ένα γεγονός και μια αναγκαιότητα που περιλαμβάνει αρκετές ουσιαστικές όψεις. Από τη μια πλευρά λειτουργεί ως πειστήριο κοινής ταυτότητας που συμβάλλει στην ανάπτυξη των εθνών, με ταυτόχρονο σεβασμό της διαφορετικότητας. Από την άλλη πλευρά, και εδώ

εντοπίζεται η πιο σημαντική του διάσταση σε σχέση με την επαγγελματική κατάρτιση, δημιουργεί θέσεις απασχόλησης είτε άμεσα (διοικητικές δομές σχετικές με το αντικείμενο) είτε έμμεσα (θέσεις εργασίας που δημιουργούνται χάριν της ανάπτυξης πολιτιστικών γεγονότων ή ιστορικών μνημείων και που οφείλονται με τη σειρά τους, στον λεγόμενο πολιτιστικό τουρισμό).

Υπό το πρίσμα αυτό η επαγγελματική κατάρτιση συνδέεται στενά με τις απαντήσεις που πρέπει να δοθούν στις μεγάλες προκλήσεις της εποχής μας, όπως η επιτάχυνση της ευρωπαϊκής οικοδόμησης, η παγκοσμιοποίηση, η κοινωνία της πληροφορίας, η απασχόληση και η κοινωνική συνοχή. Ο πολιτισμός και οι διάφοροι τομείς της καλούμενης «πολιτιστικής βιομηχανίας» έχουν μεγάλο οικονομικό και κοινωνικό βάρος στην Ευρώπη. Στο σύνολο των σχετικών δραστηριοτήτων συμπεριλαμβάνονται εκτός από δραστηριότητες σχετικές με τη πολιτιστική κληρονομιά και τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία, δραστηριό-

τητες όπως η μουσική βιομηχανία, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, η οπτικοακουστική βιομηχανία, η λογοτεχνία και η εκδοτική βιομηχανία.

Στο πλαίσιο αυτό η επαγγελματική κατάρτιση αποτελεί τη δίαυλο για νέους τρόπους προσέγγισης του πολιτισμού. Η επανάσταση στην πληροφορική και στις τηλεπικοινωνίες μεταλλάσσει τη δομή και το περιεχόμενο αυτής της «πολιτιστικής βιομηχανίας», δίνοντας νέες δυνατότητες καλλιτεχνικής δημιουργίας και επικοινωνίας με νέα μέσα. Η αυξανόμενη χρήση των τεχνολογιών πληροφόρησης με τη χρήση πολυμέσων επιδρά ολοένα και περισσότερο στον τρόπο που οι άνθρωποι προσεγγίζουν, αντιλαμβάνονται και καταντούν το πολιτιστικό περιεχόμενο.

Τα δεδομένα αυτά καθορίζουν τους κύριους στόχους στη βάση των οποίων η επαγγελματική κατάρτιση μπορεί ν' αξιοποιήσει και ν' αναπτύξει προγράμματα και δράσεις που αφενός, θα ενδυναμώσουν τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο τις προσπάθειες για την διατήρηση και ανάδειξη του Πολιτισμού, αφετέρου, θα συντελέσουν στη μύηση και στην κατάρτιση του κοινού στη χρήση των νέων τεχνολογιών στους πολιτιστικούς χώρους και τους χώρους κατάρτισης, ώστε όλοι να έχουν πρόσβαση στην πολιτισμική ποικιλομορφία.

Το πολυσύνθετο εξάλλου της σύγχρονης πραγματικότητας συνδέει τη τροχιά της επαγγελματικής κατάρτισης με το δεδομένο της πολυπολιτισμικότητας των κοινωνιών. Οι χώρες οι οποίες σήμερα ακολουθούν πολιτική διαμόρφωσης μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας, έχουν υιοθετήσει ή τουλάχιστον προωθούν μια φιλοσοφία που δέχεται τη συμβολή των «διαφόρων και διαφορετικών» εθνοτήτων που συνυπάρχουν στη κοινωνία τους και στη διαμόρφωση πολιτιστικής ταυτότητας στη χώρα. Οι κοινωνίες που χαρακτηρίζονται από πολυπολιτισμικότητα έχουν στραφεί στη λεγόμενη «διαπολιτισμικότητα», η οποία αφορά μια διαλεκτική σχέση και μια διαδικασία αλληλεπίδρασης ανάμεσα σε άτομα διαφόρων «εθνικών»/ μεταναστευτικών ομάδων. Στο βαθμό που οι πολιτισμικές αλλαγές μιας κοινωνίας είναι συνεχείς – και στην προκειμένη περίπτωση της ελληνικής, θεωρημένης όμως απαραίτητα στις διεθνείς συνδέσεις και αλληλοεπιδράσεις της, ειδικά σήμερα υπό την οπτική του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης – κατά τον ίδιο τρόπο, συνεχείς είναι και οι επιδράσεις τους στη παιδεία γενικότερα και ως εκ τούτου στην επαγγελματική κατάρτιση.

Γίνεται φανερό ότι μόνο ένα μοντέλο που θα είναι κινητό, που θα στηρίζεται στην έννοια της αλληλόδρασης μεταξύ των πολιτισμικών αλλαγών και των διαφοροποιήσεων της παιδείας και της κατάρτισης, οι οποίες επιπλέον έχουν σ' ένα βαθμό και έναν αυτόνομο και ενδογενή χαρακτήρα, μπορεί να συλλάβει και να αποδώσει αυτή τη σύνθεση και οπωσδήποτε αντιθετική κατάσταση στην ολότητά της.

Στο χώρο της επαγγελματικής κατάρτισης τα τελευταία χρόνια έχουν υλοποιηθεί και βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη πάμπολλα προγράμματα που αφορούν τον πολιτισμό. Η «Μέντωρ Εκπαιδευτική» από τα πρώτα χρόνια λειτουργίας της σχεδίασε και υλοποίησε, τόσο στη πόλη της Πάτρας όσο και σε εθνικό επίπεδο, πληθώρα εκπαιδευτικών προγραμμάτων με πολιτιστικό περιεχόμενο και προσανατολισμό. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη συσσώρευση μιας πολύτιμης εμπειρίας και την απόκτηση μιας ρεαλιστικής εικόνας για τις ανάγκες και τις προκλήσεις τις οποίες καλείται η ελληνική κοινωνία ν' αντιμετωπίσει και αξιοποιήσει.

Το καταστάλαγμα της εμπειρίας αυτής έγκειται στη συνειδητοποίηση ότι ο πολιτισμός είναι η μόνη άποψη της ανθρώπινης κατάστασης και της ζωής όπου ενώνονται η γνώση της πραγματικότητας με το ενδιαφέρον για αυτοτελείωση και εκπλήρωση. Η πολιτισμική γνώση είναι η μόνη μορφή γνώσης που εχθρεύεται την αλλοτρίωση, που αμφισβητεί την πραγματικότητα αναζητώντας ένα βαθύτερο νόημα, μια βαθύτερη δικαιοσύνη, ένα βαθύτερο αγαθό, ατομικό ή συλλογικό.

Τα προβλήματα της κουλτούρας, γενικότερα, είναι σύνθετα και ειδικά σήμερα. Απαιτείται μία γνώση λοιπόν από τους φορείς που εμπλέκονται, μια δυνατότητα ανάλυσης και σύνθεσης, και κυρίως μια κριτική οπτική βασιζόμενη στη μεθοδολογική αρχή της ολότητας.

Ο Πολιτισμός και η Επαγγελματική Κατάρτιση μπορούν να συντεθούν ακόμη δυναμικότερα. Χρειάζεται όμως μία πλήρης και συστηματική συγκρότηση σε βάσεις και αντικείμενα με πραγματικά ευρωπαϊκή εμβέλεια και διάσταση. Για να γίνει όμως αυτό εφικτό χρειάζεται να στηριχθεί σε ορθολογικές βάσεις, να προσδιοριστεί από άλλες ορθολογικές, να ανταποκριθεί σε άλλες αιτιότητες, και κυρίως να υπηρετήσει τις σύγχρονες ανθρώπινες ανάγκες για τέχνη, κουλτούρα και επικοινωνία ποιότητας. Να είναι δηλαδή ανθρωποκεντρική.

Θέατρο στα σχολεία

Ευθύνη των ειδικών

της Χρύσας Παπαδημητρίου

Ανάμεσα στα διάφορα εκπαιδευτικά μέσα, η θεατρική αγωγή κατέχει υψηλή θέση αναφορικά με την αποτελεσματικότητά της. Η θεατρική αγωγή και πιο συγκεκριμένα το θεατρικό παιχνίδι, αποτελεί μια δράση, μια πράξη ή απλά ένα παιχνίδι όπως λέει και η ίδια η έννοια, που χρησιμοποιώντας κυρίως τις μεθόδους της τέχνης του θεάτρου αλλά και των άλλων τεχνών, της μουσικής, του χορού και των εικαστικών, στοχεύει στην ψυχοσωματική – διανοητική εκπαίδευση και ανάπτυξη του παιδιού.

Δεν υπάρχει κάποια συγκεκριμένη μέθοδος για τη διεξαγωγή του θεατρικού παιχνιδιού, γεγονός που αποτελεί και μέρος της μαγείας του. Το θεατρικό παιχνίδι εμπεριέχει το υποκειμενικό στοιχείο όχι μόνο

απ' τη μεριά του δασκάλου του θεάτρου – εμψυχωτή (κάθε δάσκαλος έχει να μεταδώσει διαφορετικά πράγματα αλλά και στο πρόσωπο του ίδιου δασκάλου μεταβάλλεται η «ενέργεια» του μαθήματος σύμφωνα

με την προσωπική του διάθεση και την οπτική των πραγμάτων που υιοθετεί κάθε φορά) αλλά κι εκ μέρους της σύστασης της ομάδας (η «ενέργεια» διαφοροποιείται και κυμαίνεται ανάλογα με τη σύσταση της ομάδας – που μπορεί να μην είναι πάντα η ίδια – αλλά και μέσα στην ίδια ομάδα δημιουργούνται νέες μικρές ομάδες, νέες δυναμικές, σχέσεις, που επαναπροσδιορίζονται απ' τη δεδομένη «συνθήκη» κατά την οποία συντελείται η δράση). Πάραυτα ένας προγραμματισμός, ένα καλούπι δράσης που κάθε ομάδα το διαμορφώνει σύμφωνα με τις δικές της ανάγκες και επιθυμίες, είναι συνήθως πολύ χρήσιμο.

Πρόκειται για τις φάσεις διεξαγωγής του θεατρικού παιχνιδιού. (Ο Λάκης Κουρετζής στα βιβλία του έχει αναφερθεί διεξοδικά σ' αυτό το θέμα). Οι φάσεις δεν είναι συγκεκριμένου αριθμού ούτε περιορίζονται από συγκεκριμένους κανόνες. Βέβαια το θεατρικό παιχνίδι σα δράση εμπεριέχει την ανάγκη μιας πράξης με αρχή, μέση, τέλος. Κάθε εμψυχωτής ωστόσο διαμορφώνει το δικό του πρόγραμμα. Εδώ παρουσιάζεται μια τυπική διαδικασία. Ενδεικτικά:

1) Γνωριμία – ζέσταμα: τα μέλη της ομάδας γνωρίζονται μεταξύ τους, χαλαρώνουν και συγκεκρινώνονται για να αρχίσουν δουλειά.

2) Διανομή ρόλων – συνθηκών: ο εμψυχωτής κάνει κατανομή εργασιών – ρόλων, διαμορφώνει τη «συνθήκη» σύμφωνα με την οποία θα δράσουν τα μέλη. Τα παιδιά αντίστοιχα, ατομικά ή σε ομάδες οργανώνουν τη δουλειά τους.

3) Δράση: κάθε ομάδα παρουσιάζει τη δουλειά της στους υπόλοιπους.

4) Ολοκλήρωση – αποχαιρετισμός: γίνεται κριτική στη δουλειά κάθε ομάδας, την οποία τα μέλη αν θέλουν ξαναπαρουσιάζουν με τις διορθώσεις. Τέλος, γίνεται ξανά χαλάρωση για να αποφορτιστεί η ατμόσφαιρα, τα μέλη να έρθουν στην αρχική κατάσταση και να αποχαιρετιστούν ολοκληρώνοντας τον κύκλο του θεατρικού παιχνιδιού.

Το θεατρικό παιχνίδι αναπτύσσει την έμφυτη τάση του παιδιού για δημιουργικότητα. Τα παιδιά μαθαίνουν να δουλεύουν ομαδικά αλλά και να αποστασιοποιούνται απ' την ομάδα όταν χρειάζεται, οριοθετώντας την προσωπικότητά τους. Αναπτύσσουν τις γλωσσικές, διανοητικές και ψυχοσωματικές τους ικανότητες. Το σώμα και η ψυχή μέσα απ' τα διάφορα εκφραστικά μέσα «λύνονται» και ανασυντάσσονται σ' ένα πιο υγιές

σύνολο. Τα παιδιά ακονίζουν την κρίση και την αντίληψή τους, αποκτούν αυθορμητισμό, πειθαρχία και πρωτοβουλία, δημιουργούν, ψυχαγωγούνται και εκτονώνονται. Παράλληλα, τυχόν καλλιτεχνικές ικανότητες έρχονται στην επιφάνεια. Το θεατρικό παιχνίδι συμβάλλει στην καταπολέμηση του καθημερινού άγχους ή ακόμα και στη θεραπεία – τομέας που ανήκει στον κλάδο της δραματοθεραπείας – βαθύτερων ψυχοσωματικών «μπλοκαρισμάτων». Επιπρόσθετα το θεατρικό παιχνίδι δύναται να συμβάλλει στην επιμόρφωση του ατόμου σε γνωστικό επίπεδο, παρέχοντας γνώσεις για την ιστορία του θεάτρου, τη λογοτεχνία και γενικότερα για την πολιτισμική παράδοση ή ακόμα και γενικές γνώσεις, καθώς μέρος της πρακτικής του αποτελεί η παρατήρηση όλων των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων.

Η Laura H. Charpman (Διδακτική της τέχνης, προσεγγίσεις στην καλλιτεχνική αγωγή, εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα 1993) συνοψίζει ακριβώς τους σκοπούς της καλλιτεχνικής αγωγής: «1) στην προσωπική πλήρωση, 2) στην εκτίμηση της καλλιτεχνικής κληρονομιάς και 3) στην συνείδηση του κοινωνικού ρόλου της τέχνης».

Η θεατρική αγωγή είναι κάτι σχετικά καινούριο για την ελληνική εκπαίδευση. Παρά το προεδρικό διάταγμα 132/10 – 04 – 1990 για την αισθητική και θεατρική αγωγή στα σχολεία και το σχετικό βιβλίο που εκδόθηκε για δασκάλους και νηπιαγωγούς του Λάκη Κουρετζή και της Άλκηστis, το πρόγραμμα δεν εφαρμόστηκε επίσημα. Ακόμα, η θεατρολογία δεν υφίστατο ως επιστημονικός κλάδος και το μάθημα πραγματοποιούνταν εθελοντικά από ταλαντούχους δασκάλους που είχαν όρεξη για δουλειά και πίστευαν στην αποτελεσματικότητα του μαθήματος στα παιδιά. Ακόμα και σήμερα στα σχολεία της χώρας μας η ύπαρξη του θεατρικού παιχνιδιού είναι μη-

δαμινή και οι σχολικές παραστάσεις στο τέλος του χρόνου αφορούν περισσότερο μια τάση των σχολείων για εντυπωσιασμό των γονέων των μαθητών και όχι μια δουλειά που στοχεύει αποκλειστικά και μόνο να ωφελήσει τους ίδιους τους μαθητές. Επιπρόσθετα, όταν αποφασίστηκε η ένταξη του μαθήματος σε διάφορα σχολεία της χώρας δοκιμαστικά, ανατέθηκε η διδασκαλία του σε φιλόλογους που είχαν παρακολουθήσει θεατρικά σεμινάρια, τη στιγμή που είχαν ήδη αποφοιτήσει θεατρολόγοι απ' τα Πανεπιστήμια.

Τα τελευταία 10 περίπου χρόνια – με καθυστέρηση σε σχέση με άλλες χώρες τις Ευρώπης όπου τα καλλιτεχνικά μαθήματα είναι αναπόσπαστο μέρος της εκπαίδευσης – λειτουργούν στη χώρα μας Πανεπιστήμια Θεατρικών Σπουδών, στις πόλεις Πάτρα, Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Ο κλάδος καθιερώθηκε μέσα από μεγάλες δυσκολίες, ενώ ακόμα και σήμερα άνθρωποι της πανεπιστημιούπολης αγνοούν την ύπαρξη της σχολής στο χώρο που εργάζονται. Παρόλο που επί δέκα χρόνια αποφοιτούσαν επιστήμονες θεατρολόγοι, το μάθημα ακόμα δεν είχε καθιερωθεί. Μόλις πέρυσι, για πρώτη φορά οι θεατρολόγοι απέκτησαν το δικαίωμα να κάνουν την αίτησή τους στα γραφεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπως όλοι οι εκπαιδευτικοί, για ωρομίσθιοι και αναπληρωτές καθηγητές. Την πρώτη χρονιά ελάχιστοι θεατρολόγοι διορίστηκαν σαν ωρομίσθιοι για 2–6 ώρες πάνω – κάτω και κάποιοι – όπως αναφέρει ο Πανελλήνιος Επιστημονικός Σύλλογος Θεατρολόγων που ιδρύθηκε πριν λίγα χρόνια και λειτουργεί απ' την εργασία των μελών του – ακόμα είναι απλήρωτοι απ' το κράτος. Για φέτος αναμένονται αποτελέσματα.

Είναι σημαντικό να γίνει κατανοητό ότι το θεατρικό παιχνίδι είναι μια ευθύνη την οποία χρειάζεται να αναλάβουν ειδικοί. Ο εμπυχωτής είναι αναγκαίο να αντιπροσωπεύει έναν άνθρωπο που έχει διδαχτεί τη διαδικασία του θεατρικού παιχνιδιού, που την έχει βιώσει και την έχει «υποστεί» ο ίδιος. Ο εμπυχωτής δεν είναι ένας ακόμα δάσκαλος που θα παραδώσει το μάθημά του και θα επιβραβεύσει τον κάθε μαθητή ανάλογα με τις επιδόσεις του. Ο εμπυχωτής είναι ένας από την ομάδα και μάλιστα είναι αυτός που φροντίζει να μιλάει λιγότερο. Είναι αυτός που αρχικά θα δώσει την κατευθυντήρια γραμμή, με σκοπό σταδιακά να αποχωρήσει απ' τη «αρχηγία» αφήνοντας την πρωτοβουλία στην ομάδα του. Ο εμπυχωτής είναι αναγκαίο να είναι κι αυτός ένα παιδί που θα φορέσει πρόχειρα ρούχα, θα βγάλει τα

παπούτσια του και θα τρέξει ξυπόλητος, θα κυλιστεί στο πάτωμα, θα φωνάξει, θα βγάλει κραυγές ζώου, θα μουτζουρώσει το πρόσωπό του, θα απογυμνωθεί, θα γελοιοποιηθεί αν χρειαστεί.

Το θεατρικό παιχνίδι δεν είναι μάθημα. Είναι ένα βίωμα, μια εμπειρία που μοιράζονται τα μέλη της ομάδας. Το θεατρικό παιχνίδι ξεπερνά τα όρια της γνώσης. Λίγοι άνθρωποι σε ένα συγκεκριμένο χώρο διαπράττουν μια συγκεκριμένη δράση, σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή, διαμορφώνοντας το δικό τους σύμπαν. Αν η πραγματικότητα εικονίζεται σε μια ευθεία γραμμή, η στιγμή της ύπαρξης του θεατρικού παιχνιδιού είναι μια γραμμή ευθεία που τέμνει την πρώτη γραμμή σε ένα σημείο. Είναι όμως κι αυτή εξίσου αληθινή και άπειρη. Το θεατρικό παιχνίδι ξεπερνά τα όρια της ψυχαγωγίας και της μάθησης και γίνεται μια στιγμή ζωής γι' αυτούς που τη μοιράζονται. Εκεί θυμάται κανείς ξανά τη χαμένη του υπόσταση, την πρωτόγονη μνήμη του, αναζητά τον αρχέτυπο εαυτό του. Αναζητώ την πλήρη μου υπόσταση με ότι μέσα διαθέτω, χρησιμοποιώντας το σώμα, τη φωνή, την ψυχή και το μυαλό μου στην πιο απομακρυσμένη τους έκφραση. Μοιράζομαι την εμπειρία μου με τους άλλους γύρω μου και βιώνω την αληθινή έννοια της αγάπης και το πραγματικό νόημα της ύπαρξής μου.

Η επιστημονικότητα της θεατρικής αγωγής αλλά και της μελέτης του θεάτρου είναι πια γεγονός. Ήδη έχει αρχίσει να εμπλουτίζεται σιγά – σιγά η βιβλιογραφία και να γίνονται περισσότερα σεμινάρια. Όλο και περισσότεροι είναι οι ενδιαφερόμενοι που επιθυμούν να ασχοληθούν επαγγελματικά με τον τομέα αυτό. Ακόμα περισσότεροι είναι οι θεατρολόγοι που αδημονούν να καταναλώσουν την ενέργειά τους στο αντικείμενό τους. Υπάρχει και το Ελληνικό Κέντρο Θεάτρου για το Παιδί και τα Νιάτα που κάνει έρευνες και προσπάθειες, όπως και ο σύλλογος των θεατρολόγων αλλά και άλλοι σύλλογοι ή μεμονωμένες προσπάθειες ανθρώπων του θεάτρου.

Η τέχνη είναι μέρος της φύσης του ανθρώπου και όπου η τέχνη είναι ανεπτυγμένη, αυτό αποτελεί ένδειξη ευημερίας και πολιτισμού. Ειδικότερα το θέατρο είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με την ελληνική παράδοση και γεννέται ένα κενό στο εκπαιδευτικό μας σύστημα απ' την απουσία του. Επομένως ήταν καιρός για την εισαγωγή της θεατρικής αγωγής στα σχολεία για να προωθηθεί η τέχνη, να καλλιεργηθούν τα νέα παιδιά και να διατηρηθούν οι από αιώνες ελληνικές συνήθειες.

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Ε Κ Δ Ο Σ Ε Ι Σ

Ελληνική και Ξένη Λογοτεχνία

ελληνικό διήγημα/πρεμιέρα/

μια πόλη στη λογοτεχνία/ανθολογήσεις/best seller/
διακεκριμένες γραφές/ο Άτλας της λογοτεχνίας/
αστυνομικό/συγγραφείς και πόλεις/φαντασία

Εικόνα και Λόγος

πεζογραφία/ποίηση/ζωγραφική/κινηματογράφος

Επιστήμες

Εκπαιδευτικό Βιβλίο

Παιδικό Βιβλίο

www.metaxmio.gr

σχόλια εκπαίδευσης

Ασφάλεια με γνώση

Ο Νίκος Σαραφόπουλος μας έχει απασχολήσει και παλιότερα στο «δόντι» με αφορμή την έκδοση για τη βιομηχανική ιστορία του Νομού Αχαΐας. Αυτή τη φορά η αφορμή προέρχεται από ένα βιβλίο που αφορά τον τομέα της επαγγελματικής του ενασχόλησης, την υγιεινή και την ασφάλεια στους χώρους εργασίας.

Αποτελώντας έναν από τους βαθύτερους γνώστες του θέματος και έχοντας από νωρίς δώσει το βάρος στην κατάρτιση στελεχών γύρω απ' αυτό, συγκεκριμένα στη συγκεκριμένη έκδοση την εμπειρία των είκοσι ετών, με έναν τρόπο, όμως προσιτό σε όλους και κυρίως αξιόπιστο και ολοκληρωμένο. Απευθύνεται ταυτόχρονα σε εργοδότες, εργαζόμενους, εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενους, προτείνοντας έναν αποτελεσματικό τρόπο για τη μετάδοση της γνώσης πάνω σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, συνεχίζοντας έτσι με τον καλύτερο τρόπο τη σειρά εκδόσεων για την επαγγελματική κατάρτιση που έχει ξεκινήσει το «Μεταίχμιο».

Νίκου Σαραφόπουλου, «Οδηγός υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας», Εκδ. «Μεταίχμιο», 2002

Ο επαγγελματισμός «μαθαίνεται»...

Έστω και αργά η συζήτηση για την ύπαρξη σωστά εκπαιδευμένων πολιτιστικών στελεχών άνοιξε και στην Πάτρα με αφορμή τις ανάγκες που θα προκύψουν τα επόμενα χρόνια για τη διαχείριση μεγάλων διοργανώσεων. Με δεδομένο ότι ανάλογη εκπαίδευση δεν παρέχεται από πανεπιστημιακά τμήματα της περιοχής (με εξαίρεση ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου που αναμένεται να ξεκινήσει) και λαμβάνοντας υπόψη ότι τα σεμινάρια κατάρτισης ενηλίκων που επιδοτούνται από το Γ' ΚΠΣ δεν έχουν τον πολιτισμό ως προτεραιότητά τους, είναι καιρός να αποφασίσει ο Δήμος Πάτρας μέσω των φορέων και των οργανισμών του να εκπαιδεύσει ορισμένα στελέχη του στην «τέχνη» της οργάνωσης εκδηλώσεων, αλλά και να

προσελκύσει νέους που έχουν ασχοληθεί με το αντικείμενο να ενταχθούν στις τάξεις του. Ο επαγγελματισμός που απουσιάζει παντελώς σε ορισμένες περιπτώσεις είναι η αιτία αρκετών κακών...

«Ηλεκτρονική» ενημέρωση

Επειδή όλο και περισσότεροι είναι αυτοί (ιδιοκτήτες Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης, εκπαιδευτές, σύμβουλοι επιχειρήσεων κ.τ.λ.) που ασχολούνται επαγγελματικά με το χώρο της επαγγελματικής κατάρτισης και της εκπαίδευσης ενηλίκων, ως τους ενημερώσουμε και για μια ηλεκτρονική διεύθυνση στην οποία θα μπορούν να καταφύγουν, ειδικά όταν αναζητούν πληροφορίες για θέματα που αφορούν την εκπαιδευτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρόκειται για το πλούσιο σε περιεχόμενο δικτυακό τόπο της European Training Village, που «απαντάται» στη διεύθυνση www.trainingvillage.gr/etv/default.asp.

Καινούριοι δρόμοι

Έναν καινούριο δρόμο στην εκπαίδευση των ενηλίκων και ειδικά όσων δραστηριοποιούνται επαγγελματικά και αναζητούν μια περαιτέρω ειδίκευση ή κατάρτιση, προτείνει το γαλλικό δημόσιο Πανεπιστήμιο Paris 13. Από φέτος εγγράφει στο τέταρτο έτος των τμημάτων οικονομικών και ασφαλιστικών σπουδών, υπαλλήλους τραπεζικών και ασφαλιστικών οργανισμών. Μια εξέλιξη που σίγουρα θα αλλάξει άρδην την εικόνα που έχουμε για την πανεπιστημιακή εκπαίδευση αν επεκταθεί και στην Ελλάδα. Προς το παρόν πάντως τα ελληνικά πανεπιστήμια, θα ιδρύσουν – σύμφωνα με εξαγγελίες του υπουργείου παιδείας – Ινστιτούτα Διαρκούς Εκπαίδευσης, απευθυνόμενοι σε μια νέα «αγορά» υποψήφιων σπουδαστών. Ενδιαφέρον πείραμα, αρκεί να μη βιαστούμε να βγάλουμε συμπεράσματα, όπως και σε ανάλογες (πρόχειρες είναι αλήθεια...) απόπειρες του παρελθόντος.

www.sotirchopoulos-school.gr ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ
ΣΩΤΗΡ ΧΟΠΟΥΛΟΥ

new age
νέα εποχή

ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ - ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ - ΓΥΜΝΑΣΙΟ

ΕΝΙΑΙΟ ΛΥΚΕΙΟ

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟ
(Τ.Ε.Ε)

Η Μέντωρ Εκπαιδευτική Α.Ε. είναι ένα από τα μεγαλύτερα πιστοποιημένα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης εθνικής εμβέλειας, με έδρα στην Πάτρα και παραρτήματα στην Αθήνα, στα Ιωάννινα, στο Αγρίνιο, στο Αργοστόλι, στην Κόρινθο και στη Σπάρτη.

Τα θεματικά πεδία στα οποία εξειδικεύεται η Μέντωρ Εκπαιδευτική είναι:

- Επαγγέλματα Πληροφορικής
- Επαγγέλματα Οικονομίας - Διοίκησης
- Παιδαγωγικά Επαγγέλματα
- Επαγγέλματα Πολιτισμού, Αθλητισμού, Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της τελευταίας πιστοποίησης, είναι το πρώτο ΚΕΚ με βάση τη βαθμολογία του ΕΚΕΠΙΣ (92,63) στα θεματικά της πεδία. Το σύνολο των πιστοποιημένων χώρων που διαθέτει είναι περίπου 3200m² με 23 πιστοποιημένες αίθουσες κατάρτισης, εκ των οποίων 11 πλήρως εξοπλισμένες αίθουσες Πληροφορικής.

Το ανθρώπινο δυναμικό της εταιρείας διακρίνεται από υψηλό επίπεδο επιστημονικής κατάρτισης στους τομείς δραστηριοτήτων του και πολυετή εμπειρία στο χώρο της κατάρτισης και εκπαίδευσης ενηλίκων.

Δραστηριότητες

Από την ίδρυση της μέχρι σήμερα η Μέντωρ Εκπαιδευτική δραστηριοποιείται σε:

- ▶ Κατάρτιση ανέργων και προώθηση στην απασχόληση
- ▶ Εκπαίδευση ενηλίκων
- ▶ Τηλεκατάρτιση
- ▶ Σχεδιασμό και υλοποίηση κοινοτικών πρωτοβουλιών (Adapt, Απασχόληση - Employment, Equal)
- ▶ Υλοποίηση ολοκληρωμένων ευρωπαϊκών προγραμμάτων (IST, Leonardo da Vinci, Socrates κ.α.)
- ▶ Έρευνες και μελέτες για θέματα κατάρτισης και απασχόλησης
- ▶ Διοργάνωση συνεδρίων για θέματα της δραστηριότητάς της

www.mentor.gr

Το τέλειο ποίημα

Του Δημήτρη Κάββουρα

Τέλειο ποίημα είναι εκείνο που μέναν διαφορετικό προσδιορισμό μπορεί να χαρακτηριστεί άρτιο. Οι έννοιες είναι συναφείς, πλην όμως το επίθετο «άρτιος» είναι καθοριστικό ως προς τις ιδιότητες που χαρακτηρίζουν κάτι σαν τέλειο. Άρτιο ποίημα, λοιπόν, είναι εκείνο που, σαν σύνθεμα μιας ποιητικής ιδέας με στοιχεία έντεχνου λόγου, παρουσιάζει εικόνα μορφολογικής, υφολογικής και γλωσσικής ολοκλήρωσης. Τα στοιχεία αυτά, σαν χαρακτηριστικά αρτιότητας, καθιστούν το ποίημα τέλειο.

Το ποίημα λογίζεται ως όλον – η τελειότητα του όμως εξαρτάται από την αρτιότητα των καθ'έκαστον μερών αλλά και από τη μεταξύ των μερών συνάφεια. Γιατί αυτή η συνάφεια, ο αλληλοεπηρεασμός ως προς την τεχνική επεξεργασία του ποιήματος, είναι που συντελεί στην διαμόρφωση του ύφους. Το ύφος αποτελεί αμάλγαμα όλων των στοιχείων σύνθεσης του ποιήματος, δηλαδή της τεχνικής του στίχου, της γλώσσας κ.τ.λ. και χωρίς αυτή τη συνάφεια το ποίημα βρίσκεται έξω από τον εαυτό του. Όμως τα πάντα μέσα στο ποίημα αυτοκαθορίζονται από την ίδια την υφή του. Η ιδέα που γεννά το ποίημα ενέχει και το μορφολογικό υλικό της δόμησής του.

Τα χαρακτηριστικά της αρτιότητας δεν αρκούν αυτά και μόνο να καταστήσουν τέλειο ένα ποίημα. Η αρτιότητα ολοκληρώνει την έννοια της τελειότητας εφ'όσον δι'αυτής (δηλαδή της αρτιότητας) αναδεικνύονται οι αρετές του ποιήματος – όχι σαν φόρμα αλλά σαν υπέρβαση της μορφής και μετουσίωσή της σε ποιητικό λόγο.

Υπάρχουν ποιήματα άρτια από απόψεως μορφής, αλλά άψυχα – όπως υπάρχουν ποιήματα σε αποσπασματική μορφή – σπαράγματα ποιημάτων – που είναι αριστουργήματα.

Ένα ποίημα με χαρακτηριστικό την οικονομία λόγου δεν «σηκώνει» κανένος είδους επέμβαση – πολύ περισσότερο όταν πρόκειται για ποίημα ολιγόστιχο και δεν έχει τη στιχουργική άνεση του πολύστιχου. Δεν εννοούμε βέβαια πως τα πολύστιχα ποιήματα, τα μεγάλα, προσφέρονται πάντα για κάποια μετατροπή, ενώ τα μικρά είναι εξ'ορισμού αρραγή, άρτια ή – για να πάμε παραπέρα – πως το μεγάλο ποίημα έχει ως εκ της φύσεώς του μια εγγενή αδυναμία και υστερεί έναντι του μικρού που, σαν τέτοιο, δίνει την εντύπωση του καλύτερα οργανωμένου ποιήματος.

Υπάρχει, πράγματι, η άποψη πως το πολύστιχο ποίημα είναι φυσικό κάπου να κάνει κοιλιά – να έχει στίχους δεύτερους. Ναι – είναι φυσικό. Όχι γιατί η πένα κάποτε κουράζεται και εξασθενεί η γραφή. Είναι φυσικό γιατί, σ'ένα ποίημα στο οποίο σμιλεύεται ένα θέμα και οικοδομείται μια ιδέα, κάποιοι στίχοι αναλαμβάνουν – πρέπει να το κάνουν αυτό – ρόλο στυλοβάτη πάνω στον οποίο θα στηριχθεί η κεντρική ιδέα του ποιήματος για να κορυφωθεί. Δεν μπορεί, δεν πάει, όλοι οι στίχοι να είναι μεγάλοι. Χρειάζεται, πρακτικά και αισθητικά, μια εναλλαγή, ώστε ο αναγνώστης να μη διαβάσει το ποίημα ασθμαίνοντας, για να μπορέσει να αισθανθεί άνετα τις κορυφώσεις του.

Στη «Μουσική Ποιητική» ο Ιγκόρ Στραβίνσκι γράφει

πως μουσική είναι μια διαδοχή εντάσεων και λύσεων. Για να επιτευχθεί κάτι ανάλογο στην ποίηση δεν θα πρέπει όλοι οι στίχοι του ποιήματος να έχουν την αυτή ένταση – αν βέβαια, μας ενδιαφέρει η μουσικότητα και η ρυθμικότητα στο ποίημα.

Αν τώρα θελήσουμε να γίνουμε περισσότερο παρατηρητικοί, θα δούμε πως και στα ολιγόστιχα ποιήματα, τα μικρά, υπάρχουν στίχοι δεύτεροι – και μιλάμε για ποιήματα σπουδαία – αλλά αυτό δεν γίνεται αισθητό, ξεπερνιέται κατά την ανάγνωση, γιατί οι καιριοί στίχοι δρουν ακαριαία. Όπως υπάρχουν ποιήματα «μεγάλα» που συνθέτουν κάλλιστα ένα όλον, έτσι υπάρχουν και ποιήματα φειδωλά σε στιχουργική ανάπτυξη που έχουν μεν ψυχή, αλλά μια ψυχή χωρική σώμα. Όλα είναι σχετικά.

Τίποτα, λοιπόν, δεν σημαίνει αυτό το «δευτεροί στίχοι». Σημασία έχει να μην υπάρχουν «κακοί στίχοι», αυτοί χαλάνε το ποίημα. Το ποίημα – ως το επανέλθουμε – είναι ένα όλον – έτσι πρέπει να διαβάζεται κι'έτσι να προσλαμβάνεται. Ο θησαυρός των Αθηναίων στους Δελφούς έχει τρεις πλευρές χωρικές κανένα διακοσμητικό στοιχείο – τρεις τοίχοι είναι – και μόνο η πρόσοψη αυτού του αριστουργήματος της αρχαίας τέχνης κοσμεύεται με δύο κίονες και αέτωμα. Καλό ποίημα, λοιπόν, είναι το καλό και κακό το κακό. Μια εκ των προτέρων θέση είναι άκριτος.

Η διάκριση μικρό – μεγάλο ποίημα στοιχειοθετεί μίαν άλλη, θεμελιώδη για την τελειότητα του ποιήματος, σχέση:

κατά πόσο δηλαδή η ανάπτυξη του ποιήματος αναλογεί προς τον εσωτερικό του λόγο. Αν, λόγου χάριν, ο θησαυρός των Αθηναίων ήταν μια σμίκρυνση του Παρθενώνα, δεν θα μπορούσε να σταθεί αισθητικά – το ίδιο θα συνέβαινε αν ο Παρθενώνας ήταν μια μεγέθυνση του θησαυρού.

Το τέλειο ποίημα υπακούει κι'αυτό σ'έναν κανόνα αναλογιών που λειτουργεί εσωτερικά, συσχετίζοντας όλα τα στοιχεία της σύνθεσής του. Έτσι από την ίδια την υφή του ποιήματος αυτοκαθορίζεται ως αναγκαίος μέγεθος η ανάπτυξη του.

Ένα επίγραμμα, για παράδειγμα, δε μπορεί να έχει παραπάνω από δύο έως τέσσερις στίχους. Αντιθέτως – ένα αφηγηματικού χαρακτήρα ποίημα απαιτεί

κάποια ανάπτυξη – κι'αυτή ανάλογη προς τα «δρώμενα» – ώστε ο αναγνώστης με την φαντασία του να βιώνει τη χρονική ακολουθία των γεγονότων. Αυτό απαιτεί η οικονομία του ποιητικού λόγου.

Ένα άλλο κριτήριο τελειότητας του ποιήματος είναι η αρτιότητα της γλώσσας. Ποίηση σημαίνει γλώσσα. Η ουσία της ποίησης είναι το καταστάλαγμα της επεξεργασίας της γλώσσας. Στο εργαστήριο της γλώσσας πλάθονται όλα: και η φόρμα κι'όσα συνιστούν υπέρβασή της. Γιατί η ποιητική γλώσσα δεν έχει στη διάθεσή της μόνο αυτή την ιδιότυπη άρθρωση – το στίχο – που την κάνει να ξεχωρίζει – τουλάχιστον ως προς τη δομή – από τα άλλα λογοτεχνικά είδη – ούτε εξαντλείται στο παιχνίδι των λέξεων ή στην έντεχνη χρήση των σχημάτων λόγου – στοιχεία που την καθιστούν γλώσσα λογοτεχνική, με την ευρεία έννοια του όρου. Η ποιητική γλώσσα είναι προπαντός ιδιωματική – ταυτίζεται δηλαδή κατ'ουσία με αυτό που εκφράζει: έχει το ίδιο μ'αυτό ήθος και ύφος, μιλάει με το γλωσσικό του ιδίωμα, αποτελεί ενσωμάτωσή του.

**Τέλειο ποίημα
είναι εκείνο
που μ'έναν
διαφορετικό
προσδιορισμό
μπορεί να
χαρακτηρισθεί
άρτιο**

Η αρτιότητα, επομένως, της ποιητικής γλώσσας – που είναι βεβαίως λογοτεχνική – εξαρτάται τόσο από τον βαθμό που διαφοροποιείται από τα άλλα είδη έντεχνου λόγου, όσο και από την ικανότητα της να εκφράζεται ως ιδιωματική.

Στην παραδοσιακή ποίηση η τελειότης του ποιήματος κρινόταν σε μεγάλο βαθμό από την αρτιότητα του μέτρου και της ομοιοκαταληξίας. Όχι πως αν πληρούνταν αυτές οι προϋποθέσεις το ποίημα

θεωρούνταν τέλειο – ο διαχωρισμός φόρμας και ουσιαστικού ποιητικού λόγου ήταν πάντοτε σαφής – όμως η αρτιότητα στο μέτρο και την ομοιοκαταληξία ήταν όρος απαραίτητος και, για να αξιολογηθούν περιεχόμενο, γλωσσική επάρκεια κτλ. έπρεπε να εναρμονίζονται όλα με τους μορφολογικούς κανόνες της ποιητικής τέχνης.

Τόσο το μέτρο όσο και η ομοιοκαταληξία κυριάρχησαν για αιώνες στην τεχνική της ποίησης – ιδίως το μέτρο που είναι αυτό που οργάνωσε το λόγο στη βασικότερη μορφολογική του πλοκή – το στίχο – και γεννήθηκε το ποίημα – δεν είναι δε σωστό να λέγεται πως η επιβολή μεταγενεστέρως του ελεύθερου στίχου υπήρξε αποτέλεσμα της φθοράς που υπέστη από το χρόνο ο παραδοσιακός στίχος. Και δεν είναι

σωστό, γιατί αυτό συνέβη μετά από χιλιάδες χρόνια κυριαρχίας του μέτρου. Το μέτρο δεν είναι «σχολή» – οι σχολές κρίνονται μέσα σ'έναν – δύο αιώνες, οπότε ή υποκύπτουν στη φυσιολογική φθορά που προξενεί σε όλα ο χρόνος ή παρακμάζουν γιατί πέσανε σε αδέξια χέρια και κατέληξαν να γίνουν στείρα επανάληψη ή γιατί ήρθε ο καιρός της ανανέωσης.

Άλλωστε το μέτρο και η ομοιοκαταληξία ουδέποτε εγκαταλείφθηκαν ολοσχερώς. Πολλοί ποιητές, οπαδοί του ελεύθερου στίχου, ξεκίνησαν γράφοντας παραδοσιακό στίχο, για να επανέλθουν σε αυτόν μετά από μακρά θητεία στον ελεύθερο. Σήμερα παραδοσιακή ποίηση γράφουν όχι μόνο ποιητές κάποιας παλαιότερης γενιάς αλλά και πολλοί νέοι. Σπουδαίοι, μάλιστα, ποιητές καλλιέργησαν τις πιο περίτεχνες και πιο πολύπλοκες στιχουργικά μορφές όπως το σονέτο μέχρι το παντούμ. Η επιστροφή σε παλαιότερα στυλ είναι φαινόμενο που παρατηρείται και σε άλλες τέχνες.

Η ανανέωση στην τέχνη – αν αυτό σημαίνει η μετάβαση από τον παραδοσιακό στίχο στον ελεύθερο – είναι νόμος και δεν χρειάζεται να γκρεμιστούν είδωλα για να βρει χώρο κάποια καινούργια μορφή έκφρασης. Κάποιοι «νεωτεριστές» χαρακτήρισαν πληκτικό το μέτρο και βάρβαρη την ομοιοκαταληξία. Αναρωτιέται, λοιπόν, κανείς – τι γέννησε την ποίηση σαν μορφή έντεχνου λόγου αν όχι το μέτρο; Ο Δάντης, ο Σαίξπηρ, ο Γκαίτε, ο Ουγκώ και οι νεώτεροι Έλληνες ποιητές από τον Σολωμό και δώθε μόχθησαν τάχα για να καλλιεργήσουν μια βάρβαρη κακογουστιά; Ή μήπως, επειδή σήμερα οι συνθέτες δεν γράφουν μουσική στο στυλ του 18ου ή 19ου αιώνα, σημαίνει πως έσβησαν ο Μαγικός Αυλός και η Μίσσα Σολέμνις;

Ωστόσο επειδή ο ρυθμός και η μουσικότητα μέσα στο ποίημα είναι κάτι άλλο από τη φαινομενική αρτιότητα του μέτρου και της ομοιοκαταληξίας, κάτι πιο βαθύ, υπήρξαν παραδοσιακοί ποιητές που, έχοντας βαθιά αίσθηση της ρυθμικότητας και της μουσικότητας, «σπάσανε» τη μονοκρατία του στίχου – φράση, για να προσδώσουν ρευστότητα στο στίχο, και χάριν της ομοιοκαταληξίας «απελευθέρωσαν» τη λέξη από τον εγκλεισμό της στον στίχο, κόβοντάς την στα δύο, όπως με κείνο το απροσδόκητο τέχνασμα του Σολωμού: ζωγραφι(σμένες) – χρυσάφι. Έτι, ότι κινδύνευε να γίνει μανιέρα πήρε παλμό και ανάσα στα χέρια μεγάλων τεχνιτών του στίχου – που ήταν και στην ουσία μεγάλοι ποιητές – από το Δάντη – με την περίφημη τρίτσα ρέ-

μα που πήρε το όνομά του, δαντική, γιατί ήταν επινόησή του – μέχρι τους μεταγενέστερους.

Από την ευθύνη της ρυθμικότητας και της μουσικότητας δεν απαλλάσσεται ο ελεύθερος στίχος. Όχι γιατί είναι κάτι που μπορεί να επιβληθεί έξωθεν, αλλά γιατί είναι αυτό που ο ίδιος ο στίχος επιζητεί, για να «κυλήσει» άνετα και για να ακουστεί ευχάριστα. Και επειδή ο στίχος γράφεται λέξη-λέξη, η ίδια η λέξη σαν άκουσμα και σαν στοιχείο σύνθεσης της φράσης αναλαμβάνει το βάρος αυτού του ρόλου. Ο τονισμός της, που επηρεάζει το βηματισμό της ανάγνωσης, το ακουστικό αποτέλεσμα – η συνήχηση, η παρήχηση – που παράγει η σχέση της με τις άλλες λέξεις είναι μερικά από τα δεδομένα που δημιουργούν συνθήκες ρυθμικότητας και μουσικότητας.

Για να βγει το ποίημα από το κέλυφος της φόρμας και να απογειωθεί, απαιτείται μια διαφορετική οπτική, μια αλλαγή όχι μόνο στη τεχνική του λόγου, αλλά και στη δομή της σκέψης. Ο ελεύθερος στίχος, το αφορμάριστο ποίημα, δεν πρέπει να δίνει εικόνα αποδόμησης – θέλει συνοχή – μέσα από εσωτερικούς αρμούς το ποίημα πρέπει να εμπνέει ένα αίσθημα ολοκλήρωσης. Διαφορετικά, αν ο ελεύθερος στίχος αφεθεί στην ελευθερία του, κινδυνεύει να γίνει πεζός. Ο ελεύθερος στίχος που έχει τη χάρη και τις δυσκολίες του ίδιου του χαρακτηρισμού του – ελεύθερος – πρέπει να δουλεύεται μέσα στα πλαίσια που έχει καθορίσει ο ίδιος – σ'αυτό, όπως θα έλεγε ο Στραβίνσκυ, έγκειται η ελευθερία του. Για να μην είναι ούτε λειψός ούτε περίσσιος.

Είναι τάχα τέλειο το ποίημα που συγκεντρώνει όλα όσα επισημάνθηκαν σαν κύριες αρετές του; Όχι βέβαια. Μια γυναίκα με τις αναλογίες της Αφροδίτης δεν είναι Αφροδίτη. Η αρτιότητα των στοιχείων σύνθεσης του ποιήματος συνιστά προϋπόθεση, για να αναδειχθεί αυτό το άπιαστο που αποτελεί τον αιθέρα του ποιητικού λόγου.

Μια αίθουσα μια μουσική ιστορία 110 ετών

της Άννας Ρεσβάνη

Όταν αποφασίζει κανείς να γράψει για μια αίθουσα θεωρεί ότι το μόνο που πρέπει να κάνει είναι να την περιγράψει. Στην συνέχεια ανακαλύπτει ότι αυτό δεν έχει τόση σημασία. Αξία για ένα χώρο έχει το τι έχει συμβεί μέσα σε αυτόν, ποιοι έχουν μιλήσει, έχουν πραγματοποιήσει συναυλίες, πραγματοποιήσει θεατρικές παραστάσεις.

Ένας τέτοιος χώρος είναι η αίθουσα συναυλιών του Ωδείου Πατρών – Φιλαρμονικής Εταιρίας. Διαμορφωμένη κατά τα ιταλικά πρότυπα της εποχής, στεγασμένη στο νεοκλασικό κτήριο της οδού Ρήγα Φεραίου στον αριθμό 7. Θεωρείται μάλιστα ως το σπίτι του Τοπάλη. Η αίθουσα ονομάζεται τα τελευταία πέντε χρόνια «Κων/νος Κυδωνιάτης» και εσχάτως επανήλθε στην επικαιρότητα ως ένας από τους ελάχιστους ιδιωτικούς πολιτιστικούς χώρους που, βάσει της μελέτης για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα, προβλέπεται να αξιοποιηθεί αφού γίνουν οι απαραίτητες εργασίες.

Ένα στοιχείο που θυμίζει τα χρόνια που έχουν περάσει είναι το μονόγραμμα της Φιλαρμονικής Εταιρίας στο κέντρο της σκηνής. Δεν έχει αλλάξει τίποτα, όσο κι αν προσπάθησε η ιστορία με τα αρνητικά γεγονότα της, να τα σβήσει.

Σχετικά με την ύπαρξη του χώρου αυτού στην διάρκεια του χρόνου θα σημειώσουμε ότι στους πολέμους (Ιταλοί, Γερμανοί) με τους βομβαρδισμούς που έγιναν, χτυπήθηκε όλη η γύρω περιοχή. Οι Ιταλοί κατέ-

λαβαν και λεηλάτησαν το κτήριο, όλα καταστράφηκαν τα έπιπλα, τα όργανα, μια εξαιρετη μουσική βιβλιοθήκη χάθηκε. Πολύ λίγα αλλά σημαντικά χειρόγραφα σώζονται ακόμα και σήμερα στην βιβλιοθήκη της Φιλαρμονικής Εταιρίας – Ωδείου Πατρών. Ο χώρος αν και όλα τα έπιπλα καταστράφηκαν αυτός έμεινε σχεδόν ανέπαφος μόνο υλικές ζημιές.

Στη συνέχεια ήταν η σειρά των Γερμανών και το 1945 το κτήριο επιστρέφεται πλέον κατεστραμμένο με μόνη περιουσία δυο πιάνο «Μπλούντερ» με ουρά, τα όργανα αυτά κοσμούσαν ακόμα και σήμερα την αίθουσα και μαγεύουν με την μουσική τους.

Η μουσική παράδοση της Πάτρας διαμορφώνεται και λειτουργεί παράλληλα με την ιστορία της Φιλαρμονικής Εταιρίας και του Ωδείου Πατρών. Από την ίδρυση της μέχρι το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο κάλυπτε όλες τις καλλιτεχνικές και πνευματικές ανάγκες της Πόλης. Στο Ωδείο της διδάξαν εκλεκτοί έλληνες και ξένοι μουσικοί.

Την ίδια εποχή η αίθουσα δεν φιλοξενεί μόνο μουσικές εκδηλώσεις και συναυλίες ποιότητας, αλλά και

λογοτεχνικές βραδιές και διαλέξεις. Επήσοι μουσικοί διαγωνισμοί πραγματοποιούνται στην αίθουσα αυτή. Ο «Νεολόγος» 31.1.1909 αφιερώνει ειδικό πολυτελές φύλλο για τις χοροεπερίδες της Φιλαρμονικής Εταιρίας. Κάθε χρόνο ο αποκριάτικος χορός αποτελεί ξεχωριστό κοσμικό γεγονός. Ο αποκριάτικος χορός συνεχίζει ακόμα και σήμερα να πραγματοποιείται στην ίδια αίθουσα. Όλες αυτές οι εκδηλώσεις συμπληρώνουν την όλη προσφορά της Φιλαρμονικής Εταιρίας στην πνευματική και καλλιτεχνική ανάπτυξη της πόλης την εποχή αυτή.

Το Ωδείο Πατρών – Φιλαρμονική Εταιρία είναι το αρχαιότερο μετά το Ωδείο Αθηνών μουσικό ίδρυμα, είκοσι χρόνια πριν, το 1871 είχε ιδρυθεί στην Αθήνα ο Μουσικός και Δραματικός σύλλογος, το Ωδείο Αθηνών το αρχαιότερο μουσικό ίδρυμα της χώρας. Όπως η ίδρυση του Ωδείου Αθηνών θεωρήθηκε υπόθεση εθνική έτσι και η ίδρυση της Φιλαρμονικής Εταιρίας – Ωδείου Πατρών θεωρήθηκε από αρκετούς υπόθεση της πόλης. Για την ίδρυση του Ωδείου Αθηνών πρωτοστάτησε ο Πρωθυπουργός Κουμουνδούρος, ενώ η ίδρυση της Φιλαρμονικής Εταιρίας είναι πρωτοβουλία του τότε δήμαρχου Πατρέων Αριστ. Κοντογούρη, που έδωσε και τους μισθούς του πρώτου χρόνου λειτουργίας.

Ιδρυτικά μέλη υπήρξαν ξεχωριστές προσωπικότητες, όπως Πρωθυπουργοί (Δημ. Γούναρης, Ανδρέας Μιχαλακόπουλος, Δημ. Μάξιμος), υπουργοί (Ανδρέας Μάρκου Παν. Βουρλούμης), φυσικά δήμαρχοι της Πάτρας (Κοντογούρης, Καλαμογδάρτης, Βότσης, Μπουκαούρης, Βέτσος, Τσερώνης, Γκολφινόπουλος), ακόμη και ο υποδιευθυντής της Εθνικής Τράπεζας Παν. Καμπέρος.

Άνθρωποι που διετέλεσαν πρόεδροι είναι ο Γ. Ν. Τριάντης, ο Γ. Τοπάλης μέχρι και τον Β' Παγκόσμιο (1929–40), ο οποίος διοργάνωσε φιλολογικές διαλέξεις με εισιτήριο με ομιλητές επιφανείς διανοούμενους από την Αθήνα. Πολλοί ακόμα δήμαρχοι και διανοούμενοι της εποχής υπήρξαν πρόεδροι της Φιλαρμονικής Εταιρίας, (Γ. Σαράντης, Ιωάνν. Δοτσικας, Β. Πλέσσας, Δ. και Α. Αλεξόπουλοι, Αγγ. και Σωτ. Γκολφινόπουλοι, Δ. Κόλλας, Π. Πικραμένος, Δημ. Γούναρης, Ανδρέας Μάρκου), καθώς και υπουργοί.

Η σημασία της ίδρυσης αποδεικνύεται και από τα ονόματα των επίτιμων προέδρων (Βασιλιάς Γεώργιος Α' και Κωνσταντίνος, Αριστομένης Κοντογούρης, Γεώργιος Τοπάλης, Παναγιώτης Κανελλόπουλος, Γεώργιος Παπανδρέου κ.ά.).

Οι δάσκαλοι που μετουσίωσαν τις γνώσεις και τις

εμπειρίες τους, με τους μαθητές της Φιλαρμονικής Εταιρίας είναι ο βιολιστής, μαέστρος και καθηγητής Ιωσήφ Μπουστιντού, ο οποίος αναλαμβάνει και τη διεύθυνση του Ωδείου (1961). Αυτός ήταν που προσέλαβε τον Κ. Κυδωνιάτη ως καθηγητή στο Ωδείο και που από το 1991 διετέλεσε και καλλιτεχνικός Διευθυντής. Επίσης δάσκαλοι υπήρξαν ο Θ. Βαβαγιάννης, ο Γ. Σκλάβος, ο Θ. Καρυωτάκης, ο Μ. Παπαιωάννου.

Οι οικονομικές δυσχέρειες του κόσμου την εποχή αυτή, οδήγησαν στην απόφαση να χορηγούνται υποτροφίες και να υπάρχουν χαμηλά δίδακτρα. Άλλωστε η Φιλαρμονική Εταιρία ιδρύθηκε έχοντας μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα.

Η μπάντα της Φιλαρμονικής Εταιρίας θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ο πρόδρομος της σημερινής Δημοτικής Μουσικής. Πολλοί από αυτούς τους μαθητές απετέλεσαν και τα μέλη της μπάντας που γεννήθηκε για να συνεχίσει μια διαδρομή τριάντα χρόνων και να γίνει πανελλήνια γνωστή με μεγάλο αριθμό συναυλιών. Συμμετείχε επίσης στις εκδηλώσεις για τους πρώτους ολυμπιακούς αγώνες και βραβεύθηκε μάλιστα με συναυλία στην Πάτρα (1896), στην οποία παρευρέθηκαν πολλοί γνωστές προσωπικότητες της Εποχής. Η Μπάντα είχε αρχικά την καθοδήγηση του αρχιμουσικού Σπ. Μίτηση και αργότερα των Γ. Κλάμερ και Φρ. Αντλοβίτς.

Παράλληλα στην διάρκεια της κατοχής, λειτουργεί μικρή ορχήστρα εγχόρδων, ήταν η πρώτη πατρινή συμφωνική ορχήστρα που έγινε γνωστή διεθώς με την βοήθεια του βιολιστή και μαέστρου, Ιωσήφ Μπουστιντού, ο οποίος προσέφερε τις υπηρεσίες του αφιλοκεδώς.

Πριν από τριάντα χρόνια και ογδόντα χρόνια μετά την ίδρυση της, η Φιλαρμονική Εταιρία βραβεύεται με το αργυρό μετάλλιο από την Ακαδημία Αθηνών (1972), αποδεικνύει με αυτό τον τρόπο για άλλη μια φορά, ότι η προσφορά της έχει τύχει αναγνώρισης.

Και επειδή η μουσική αποτελεί κώδικα που ενώνει το παρελθόν με το παρόν και το μέλλον θα αναφερθούμε στο πως έχουν τα πράγματα σήμερα. Η Φιλαρμονική Εταιρία – Ωδείο Πατρών, λοιπόν, σήμερα συνεχίζει μία πορεία συνεχούς λειτουργίας 110 χρόνων, υπό την καλλιτεχνική διεύθυνση μιας παλιάς της μαθήτριας της, της κ. Βάσως Φιλιππίου. Στεγάζεται στο ίδιο κτήριο, ιδιοκτησία της Φιλόξενου Στέγης Πατρών. Επίσης ένα ιδιόκτητο κτήριο πέντε ορόφων επικοινωνεί με τον κυρίως χώρο και με τις συναυλίες να πραγματοποιούνται φυσικά στην αίθουσα – κόσμημα «Κων. Κυδωνιάτης».

μουσική

γράφει ο Γιάννης Μουγγολιάς

Το πρόσωπο:

TOM WAITS

Η Αλίκη στη χώρα της επικήρυξης

Ανατρέχοντας στα τεύχη που έχουν προηγηθεί ο αναγνώστης δεν θα βρει στη συγκεκριμένη στήλη κάποιον καλλιτέχνη να αναδεικνύεται «πρόσωπο» και να έχει καταγωγή εκτός ελλαδικών συνόρων.

Η παρούσα εξαίρεση, χωρίς να αποτελεί κάποια πρωτοτυπία ή κάποια πρωτοβουλία αποκατάστασης των αλλοδαπών που προτιμούμε, κρίθηκε επιβεβλημένη από την ούτως ή άλλως δυναμική εισβολή στην

πρόσφατη δισκογραφία δύο αριστουργημάτων, που φέρουν κοινή υπογραφή. Την υπογραφή του αειθαλούς Tom Waits, για την οποία κατά καιρούς ποικίλες αναφορές σημαντικών γραφιάδων έχουν γίνει,

είτε με τη μορφή διθυραμβικών σχολίων είτε με τη μορφή προσωπικών αυτοτελών ψυχογραφημάτων του έπονται συναρπαστικών ακροάσεων,

Όπως είναι αυτονόητο στόχος του παρόντος σημειώματος δεν είναι η σκιαγράφηση μιας κορυφαίας πολυσχιδούς φυσιογνωμίας της σύγχρονης τέχνης – μουσική, κινηματογράφος, θέατρο, λογοτεχνία στάθηκαν πεδίο της δημιουργικής του ενασχόλησης – αλλά η ανάγκη να διατυπωθεί με σαφήνεια πως στα χρόνια μας η κατάθεση ψυχής του Tom Waits, ενός μυθικού ήρωα από τα παλιά συγκινεί περισσότερο από το πιο πρωτοποριακό πείραμα των ημερών μας, περισσότερο από την πιο τέλεια παραγωγή.

Μπορεί το «Alice» να παρουσιάστηκε για πρώτη φορά σαν αβανγκάρτ όπερα στο θέατρο «Θάλια» του Αμβούργου σε σκηνοθεσία Robert Wilson πριν από μια δεκαετία, όμως φέτος βρίσκει το δρόμο της ηχογράφησης. Η χρονική όμως συγκυρία των δύο άλμπουμ δεν είναι και η μόνη ομοιότητα τους, αφού και το δεύτερο, το «Blood Money» συνόδεψε μουσικά την βασισμένη στο «Βόιτσεκ» του Γκέοργκ Μπίχνερ παράσταση του Robert Wilson. Το μουσικό υλικό των δύο παραστάσεων αναπτύχθηκε από μικρή ορχήστρα επί σκηνής.

Παρά τη συγγένεια στο ύφος όπου ξετυλίγονται οι ιδέες και η θεατρική άποψη του συνθέτη και ερμηνευτή, πολύ δύσκολα θα μπορούσαμε να προτείνουμε έναν από τους δύο δίσκους και αυτό γιατί η τελική εντύπωση του ακροατή θα παρέμενε ημιτελής και ανολοκλήρωτη.

Το «Alice» με εμφανή το θεατρικό τρόπο σύλληψης από την «Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων» αλλά και με ολοφάνερους τις θεατρικές ρίζες στη δομή του, μας φιλοδωρεί με δεκαπέντε μουσικές βινιέτες απίστευτης τρυφερότητας και αισθαντικότητας. Ένα βαθύ εσωτερικό άκουσμα που ξεχειλίζει από λυρισμό, ποίηση, δραματικότητα και αγγίζει συχνά σκοτεινές παρυφές της απελπισμένης αγάπης. Ένα πραγματικά ιδιοφυές αριστούργημα που συγκλονίζει με την αυθεντικότητα των συναισθημάτων του, χωρίς ούτε στιγμή να ξεπέφτει στην εύκολη χρήση μελοδραματικών κλισέ.

Το «Blood Money» ένα διεστραμμένο δημιούργημα που έλκει τη θεματική του από την ιστορία του Βόιτσεκ, του Γερμανού στρατιώτη που σκοτώνει την αγαπημένη του μεταμορφωμένος διανοητικά από τα ιατρικά πειράματα και την απιστία. Μια

τραγική ιστορία γεμάτη παράνοια που, περνώντας από το φίλτρο του μεγαλοφυσού τραγουδοποιού, μεταμορφώνεται σε μια ερωτική ελεγεία. Παρά τις όποιες μουσικές αναφορές ανακαλούνται – από την ατμόσφαιρα των καμπαρέ του πολέμου, τις νοσταλγικές μελωδίες των τάνγκο και των βάλς, τα φλερτ με την τζαζ και τους ρυθμούς εμβιατηρίων, τις μελαγχολικές μπαλάντες – η «Επικήρυξη» ηχεί τόσο σύγχρονη και επίκαιρη όσο ελάχιστα έργα των ημερών μας. Και αυτό γιατί όλα τα δάνεια αισθητικής του Tom Waits είναι φυσικά αφομοιωμένα σε μια περσόνα που καταγράφει μνήμες, απόηχους, μελωδικά σκιρτήματα από την καθημερινή του περιδιάβαση και τα μορφοποιεί αβίαστα σε υψηλή τέχνη. Μαύρο χιούμορ, στοιχειωμένο κλίμα, λεπτό γούστο και κυρίως τεράστια ψυχικά αποθέματα, δημιουργούν τις προϋποθέσεις ενός συνταρακτικού άλμπουμ, που αποτελεί επιτομή στο έργο του μεγάλου δημιουργού.

Ο ίδιος στο πιάνο, τη μαρίμπα, το όργανο και την κιθάρα οδηγεί την ιδιότυπη αυτή εξομολόγηση του, έχοντας συμπαραστάτες πρωτοκλασάτους μουσικούς όπως τον Colin Stetson και τον Charlie Musselwhite στα πνευστά, το Larry Taylor στο μπάσο και την κιθάρα, τον Andrew Borger στη μαρίμπα, τον Bebe Risenfors στο ακορντεόν και το μπάσο κλαρινέτο, τον Matt Brubeck στο τσέλο, την Dawn Harms στο βιολί και πολλούς άλλους που τον συνόδεψαν στα δύο υπέροχα αυτά άλμπουμ που κυκλοφορούν από την εταιρεία Anti και διανέμεται στην Ελλάδα μέσω της Hitch Hike. Η πλειοψηφία των 28 τραγουδιών (15+13) συνοπγράφεται από τη σύζυγό του Kathleen Brennan, ενώ, όπως σε κάθε έργο του συμβαίνει, η τρομερή φωνή του μας βυθίζει στην απρόσμενη γοητεία του κόσμου του καταφέρνοντας να θερμαίνει τόσο γλυκά τις ψυχές μας μέσα από τις αιματοβαμμένες και απελπισμένες ιστορίες του.

TERRI LYNE CARRINGTON
JAZZ IS A SPIRIT
(ACT/AND)

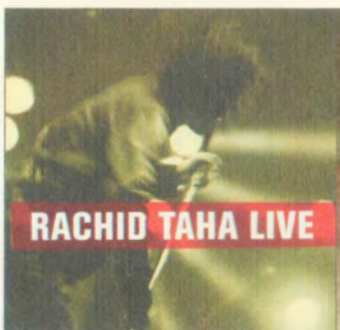
Μπορεί τη θεμελιώδη και ουσιαστική απάντηση στο ερώτημα «Τι είναι η τζαζ;» να την έδωσε η κορυφαία ερμηνεύτρια του είδους Abbey Lincoln λέγοντας «Η τζαζ είναι το πνεύμα», αλλά όπως δηλώνεται ευθαρσώς και στον τίτλο του εν λόγω δίσκου η ντράμερ και συνθέτρια Terri Lyne Carrington συμφωνεί και όπως αποδεικνύεται το εφαρμόζει στην πράξη μέσα από τα δεκατέσσερα υπέροχα κομμάτια που μας χαρίζει. Η συντριπτική πλειοψηφία των συνθέ-

σεων φέρει την υπογραφή της, ενώ το «Witch hunt» αποτελεί έργο του Wayne Shorter.

Η Terry Lyne Carrington δεν εμφανίζεται για πρώτη φορά στο χώρο της τζαζ, αφού έχει να επιδείξει συνεργασίες με ογκόλιθους του χώρου: Terry Clark, Oscar Peterson, Rashaan Roland Kirk, Dianne Reeves, Pharoah Sanders, James Moody, Cassandra Wilson, Lester Bowie, Stan Getz, Al Jarreau, Herbie Hancock και Wayne Shorter. Οι δύο τελευταίοι μάλιστα συμπράττουν με τις αναμφισβήτητες δυνατότητες τους στην παρούσα ηχογράφηση μαζί με μια εκλεκτή ομάδα μουσικών, που βρίσκονται στη γραμμή κρούσης της σύγχρονης τζαζ: Gary Thomas στο tenόρο σαξόφωνο και το φλάουτο, Kevin Eubanks, Danny Robinson, Paul Bollenback στις κιθάρες, Wallace Roney και Terence Blanchard στις τρομπέτες, Bob Hurst στο μπάσο, η ίδια η Terri στα ντραμς και πολλοί άλλοι.

Οποιοσδήποτε ενδοιασμός σχετικά με την αξία μιας γυναίκας - ντράμερ καταρρίπτεται πανηγυρικά από την ακρόαση του παιξίματος της. Μουσικός με ξεχωριστό ταμπέραμέντο, φαντασία, αυθεντικό ταλέντο

συμπυκνώνει στα χτυπήματά της την παράδοση της τζαζ αλλά και τις σύγχρονες εκείνες τάσεις που έδωσαν στη μουσική αυτή τη φρεσκάδα και τον πλούτο των ιδεών καταξιώνοντας την ανάμεσα στα πιο συναρπαστικά δημιουργικά ιδιώματα. Η δεξιοτεχνία της συμβαδίζει με το γεμάτο ψυχή παίξιμο και υποστηρίζουν μια συνθετική γραφή που συμπληρώνεται ανάμεσα στο λαϊκό και το ακαδημαϊκό, στο κλασικό και το σύγχρονο. Λεπτές πινελιές από ένα ευρύτατο φάσμα μουσικών αναφορών που αγγίζουν το ροκ, το χιπ χοπ, το φανκ, την μπαλάντα, έρχονται να ολοκληρώσουν το μουσικό της κόσμο και να αφομοιωθούν πλήρως σε ένα λεπτοδουλεμένο άλμπουμ που αφήνει τεράστια περιθώρια για αυτοσχεδιασμό στους εξαιρετικούς σολίστες. Η μελωδία, ο ρυθμός, η διαρκής αναζήτηση, η εσωτερικότητα, η ευαισθησία, το πείραμα γίνονται ένα μείγμα με δυσδιάκριτες τις απόλυτες λειτουργίες των επιμέρους στοιχείων. Αποτέλεσμα μια απολαυστική μουσική που κερδίζεται βήμα - βήμα, μια αποκαλυπτική εμπειρία που τεκμηριώνει μέσα από τον πιο ασφαλή δρόμο, αυτόν της ψυχής, ότι «η τζαζ είναι το πνεύμα».

RACHID TAHA
LIVE
(BARCLAY/UNIVERSAL)

Από τα πιο σημαντικά live της πρόσφατης δισκογραφικής παραγωγής, το άλμπουμ του Αλγερινού αλλά διαμορφωμένου στη Γαλλία Rachid Taha χαρακτηρίζεται, εκτός από το δυναμισμό και τον υψηλό βαθμό της επικοινωνιακής σχέσης του καλλιτέχνη με το ακροατήριό του, κυρίως από τα ιδιόμορφα στατικά στα οποία οφείλεται η ουσία της μουσικής του.

Ένα δαιμονικό μωσαϊκό ετερόκλητων στοιχείων, ένα υβρίδιο όπου η παράδοση συμπορεύεται με το σήμερα μέσα από πρωτότυπες φανε-

ρώσεις. Ακούγοντας τα τραγούδια του Rachid Taha οι εκπλήξεις διαδέχονται η μία την άλλη στην προσπάθεια να καταλάβουμε τι ακριβώς μας προσφέρει. Αιχμηρό κατακλυσμαίο ροκ που λοξοδρομεί σε πανκ και χέβι μέταλ ακρότητες με τις ηλεκτρικές κιθάρες να δυναμιτίζουν τα πάντα, επαναληπτικά ρυθμικά τέκνο που συνεπαίρνουν με τις μπιτάτες χορευτικές τους επιδόσεις, συγκοπτόμενα χιπ χοπ κομμάτια στα οποία φωλιάζουν δειλά μικρές πανέμορφες μελωδίες, αλγερινά χρώματα από την πα-

Μπορείτε να έχετε το σπίτι που ονειρεύεστε...

Εύκολα μπορεί κάποιος που θέλει ένα ολοκαίνουριο φθινό και γρήγορα παραδοτέο σπίτι, να σκεφτεί τη λύση του προκατασκευασμένου ως την πλέον προσιτή. Εξίσου εύκολα όταν θέσει ως πρώτο όρο την ασφάλεια, την αντισεισμικότητα και τη σιγουριά, μπορεί να διαλέξει τη λύση του μπετόν ως τη καλύτερη επιλογή. Μήπως, όμως, όλα αυτά είναι απλώς μύθοι;

Πιθανότατα ελάχιστοι γνωρίζουν ότι μπορούν να απαλλαγούν τόσο από το κόστος και τις άλλες «παρενέργειες» μιας συμβατικής κατασκευής, όσο και από την πιθανή ανασφάλεια που έστω και αδικαιολόγητα προκαλεί η ιδέα ενός προκάτ. Γιατί ελάχιστοι, δυστυχώς, έχουν συνδέσει την ανέγερση ενός σπιτιού ή μιας επαγγελματικής στέγης (ξενοδοχείο, εστιατόριο κ.τ.λ.) με τη λύση της σιδηροκατασκευής.

Η σιγουριά που προσφέρει το σίδηρο ως το βασικό στοιχείο μιας οικοδομής, σε συνδυασμό με τα πλεονεκτήματα μιας «ελαφριάς» κατασκευής

(λόγω μικρότερης θεμελίωσης και απουσίας τοιχοποιίας από τούβλο) είναι ένα ανεκτίμητο προσόν για την οικοδομή που ονειρεύεστε. Κι αν σκεφτείτε ότι όλ' αυτά μπορείτε να τα έχετε μέσα σε ελάχιστο χρόνο (μόλις 3-4 μήνες το πολύ), με τις πιο οικονομικές λύσεις που να αξιοποιούν το οικόπεδό σας τόσο στο βουνό όσο και πλάι στη θάλασσα, τότε η πρόταση γίνεται άκρως ελκυστική!

Είτε έχετε το δικό σας αρχιτεκτονικό σχέδιο, είτε θέλετε να σας προτείνουμε εμείς αυτό που καλύπτει τις ανάγκες και εκπληρώνει τα όνειρά σας, τα πλεονεκτήματα παραμένουν. Γιατί στηρίζονται στη σιγουριά της διεθνούς εμπειρίας των σιδηροκατασκευών, στη γνώση των ιδιαίτεροτήτων του ελληνικού τοπίου και στη δυνατότητα άμεσης συνεννόησης και αξιοπιστίας χωρίς μεσάζοντες και προϋπολογισμούς που ξεφεύγουν από τις αρχικές συμφωνίες.

Εσείς απλώς σκεφτείτε πώς θέλετε να είναι ο χώρος σας! Όλα τα υπόλοιπα αφήστε τα σε μας...

Π Ρ Ο Τ Υ Π Ε Σ Κ Α Τ Ο Ι Κ Ι Ε Σ
Σ Ο Φ Ι Α Ν Ι Κ Ο Λ Α Κ Η
Κ Α Ν Α Ρ Η 6 6 - 7 0 , 2 6 2 2 2 Π Α Τ Ρ Α
Τ Η Λ - F A X : 0 6 1 0 3 1 8 1 7 7 , 3 1 3 0 5 1
Κ Ι Ν : 0 9 7 4 4 1 6 7 6 2

μουσική

ράδοση του γαίμπολιασμένα με σαφείς αναφορές στις εθνικές μουσικές των Αράβων. Πάνω από αυτό το άνευ συνόρων πολυπολιτισμικό ηχητικό μπαράζ αναδύεται η φωνή του μουσικού αυτού αστέρα άλλοτε εχθρική, επιθετική σχεδόν πολεμική και άλλοτε τρυφερή, λυρική και ευαίσθητη, πάντα όμως με καθαρό στόχο να διατυπώσει τα πολιτικά του μηνύματα. Οι στίχοι του με σαφείς τις αναφορές στο οξυμένο πρόβλημα των μεταναστών στη Γαλλία και την Ευρώπη γενικότερα, αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο της συνολικής του διαδρομής. Μια διαδρομή που άρχισε πριν σαράντα χρόνια όταν γεννήθηκε στο κόλπο του Οράν κατά τη διάρκεια της αιχμής του Πολέμου

Ανεξαρτησίας της Αλγερίας από τους Γάλλους και τη δύσκολη ζωή εκεί και εξελίχθηκε ως καλλιτεχνική με την ίδρυση του συγκροτήματος «Πράσινη Κάρτα» και την προσωπική του καριέρα μέσω συναυλιών και δισκογραφίας.

Ο ήχος του κατά καιρούς παλινδρομούσε ανάμεσα στη χορευτική μουσική και σε ένα ιδιότυπο κράμα ηλεκτρικής μουσικής και έντονων αραβικών στοιχείων. Στη δεύτερη αυτή κατεύθυνση ανήκει το υπέροχο αυτό live που αποκρυστάλλωσε τα ηχητικά δρώμενα μιας συναυλίας στις Βρυξέλες και προσδιόρισε με τον καλύτερο τρόπο το αισθητικό προφίλ του Rachid Taha. Σε ανάλογα πλαίσια

κινείται και το κομμάτι με το οποίο συμμετέχει στο σάουντρακ της επιτυχημένης πρόσφατης ταινίας «Black Hawk Down».

Πλήρως αντιπροσωπευτικό της έως τώρα δημιουργίας του Rachid Taha, το εκρηκτικό αυτό live αποτελεί ιδανική επιλογή για όσους ενσκήψουν με σοβαρότητα και χωρίς προκαταλήψεις στη σύγχρονη αυτή πρόταση. Μια μουσική μάλιστα που χαρακτηρίστηκε ως «ύμνος των μεταναστών» και μεταφέρει μέσα της οριακές ισορροπίες, αλλά πρωτίστως τον καθρέφτη των σύγχρονων πολυφυλετικών ευρωπαϊκών κοινωνιών μας μέσα από την οπτική ενός αυθεντικού μετανάστη.

ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ: ΓΥΝΑΙΚΕΙΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ΑΒΕΡΩΦ (PROTASIS)

Η μνήμη στοιχειώνει το συγκλονιστικό αυτό δίσκο, που αποτελεί ντοκουμέντο της ιστορίας και ως τέτοιο πρέπει να προσεγγιστεί.

«Γυναίκες Φυλακές Αβέρωφ». Εύγλωττος ο τίτλος για τη σπουδαία πρωτοβουλία της δισκογραφικής εταιρίας PROTASIS και την εξαιρετικά επιμελημένη δουλειά που

έκανε ο Γρηγόρης Ψαριανός επιμένοντας να κυκλοφορήσει στις ημέρες μας ο συνταρακτικός απόηχος από το τραγούδι των γυναικών που, λόγω των αριστερών πεποιθήσεων τους, είχαν φυλακιστεί στα «διάσημα» κρατητήρια. Πίσω από τα κάγκελα λοιπόν, μητέρες, σύζυγοι, γριές, νέες, πλούσιες, φτωχές, μορφωμένες, αμόρφωτες, ένωναν το τραγούδι τους για να μετρούν το χρόνο και να παραμένουν ζωντανές. Πρόσωπα τραγικά που είδαν σαν δεσμοφύλακες τους Γερμανούς κατακτητές, αλλά και τους συμπατριώτες τους Έλληνες. Εγκλωβισμένες στη δίνη της σχιζοφρενούς καθαρσης που τους επιβαλλόταν, οι γυναίκες δανείζονταν γνωστά σουξέ και τραγουδάκια της εποχής, τα μεταμόρφωναν, τους άλλαζαν στίχους και αυτοσχεδίαζαν διατηρώντας το όραμα και την ελπίδα ζωντανή.

Το 1977, όσες από αυτές επέζησαν έδωσαν ένα ραντεβού με τη μνήμη εκτός κελιών και ξανατραγούδησαν με το ίδιο εκείνο πάθος και την

αφοπλιστική εκείνη αλήθεια. Λιτή μουσική συνοδεία των συχνά κακόηχων αλλά αμόλυντων φωνών τους, στάθηκε η φυσαρμόνικα και τα κρουστά του Μάνου Αβαράκη και το ακορντεόν του Ηρακλή Βαβάσικα. Μπορεί η δικτατορία να είχε πέσει, όμως η μεταπραξικοπηματική κατάσταση δεν επέτρεπε ακόμα τέτοιου είδους ασκήσεις θάρρους. Έτσι η κυκλοφορία του δίσκου γνώρισε τότε το ψαλίδι της λογοκρισίας. Το υλικό όμως που ηχογραφήθηκε φυλάχθηκε ως κόρη οφθαλμού στη Γαλλία και κυκλοφορούσε ανάμεσα στους Έλληνες από το Γιάννη Τσαρούχη και τη Νένα Βενετσάνου. Σήμερα με την ιστορική αυτή κυκλοφορία ανοίγουν διάπλατα οι πύλες των κελιών, οι πύλες της ντροπής και αφουγκραζόμαστε το βρυχηθμό και το θάνατο που προσπαθούσαν οι Ελληνίδες να ξερκίσουν. Δίσκος στην κόψη του ξυραφιού, που μας φέρνει σε απόσταση αναπνοής με την πρόσφατη ελληνική ιστορία. Σαν μεταθανάτιος ρόγχος που δεν διαλύεται με τίποτα.

Δημοτικό Ωδείο Πατρών

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Γεράσιμος Βουτινάς

Τομείς σπουδών του Δημοτικού Ωδείου Πατρών

- Σχολή Θεωρητικών Σπουδών, με Τμήματα Σύνθεσης, Ανώτερων Θεωρητικών (ωδική-αρμονία-αντίστιξη-φούγκα)
- Διεύθυνσης Ορχήστρας, Διεύθυνσης Χορωδίας
- Σχολή Ενόργανης Μουσικής, με Τμήματα Πιάνου, Εγχόρδων (βιολί, βιόλα, βιολοντσέλο, κοντραμπάσο)
- Ξύλινων Πνευστών (φλάουτο, όμποε, κλαρινέτο, σαξόφωνο, φαγκότο)
- Χάλκινων Πνευστών (τρομπέτα, τρομπόνι, τούμπα, κόρνο)
- Κιθάρας, Ακορντεόν, Κρουστών
- Σχολή Ελληνικής Μουσικής, με Τμήματα Βυζαντινής Μουσικής, Παραδοσιακής μουσικής (σαντούρι, βιολί, κανονάκι, νεί, λαούτο κ.λπ.)
- Σχολή Φωνητικής Μουσικής, Τμήμα Μονωδίας
- Σχολή Κλασικού Μπαλέτου
- Μοντέρνο Τμήμα
- Μουσική Προπαίδεια

Μαθητικά Σύνολα

- Ορχήστρα Δωματίου
- Ορχήστρα Ελληνικής Μουσικής
- Βυζαντινός Χορός
- Σύνολο Κρουστών «Κρούσις»
- Χορωδιακό Εργαστήρι
- Σύνολο Σύγχρονης Μουσικής
- Σύνολα Μουσικής Δωματίου
- Σύνολα Μοντέρνου Τμήματος

Ορχήστρα Πατρών

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Saulius Sondeckis

Το Δημοτικό Ωδείο διαθέτει διδακτικό προσωπικό αποτελούμενο από 65 καθηγητές και διοικητικό προσωπικό αποτελούμενο από 10 άτομα

προσεχώς... 21

Φεστιβάλ Eco-cinema στη Ζάκυνθο

προσεχώς... στην Πάτρα

8 Σεπτεμβρίου

Λυρικό Gala με το διάσημο τενόρο Alexander Gero
(Ρωμαϊκό Ωδείο, 21.30)

9 Σεπτεμβρίου

Συναυλία με την Ελευθερία Αρβανιτάκη
(Ρωμαϊκό Ωδείο, 21.30)

11 Σεπτεμβρίου

Συναυλία με τους Διονύση Τσακνή και Λαυρέντη Μαχαιρίτσα
(Ρωμαϊκό Ωδείο, 21.30)

13, 14 Σεπτεμβρίου

Συναυλία της Χάρις Αλεξίου
(Ρωμαϊκό Ωδείο, 21.30)

16 Σεπτεμβρίου

«Βαφτιστικός» Θ. Σακελλαρίδη
Εταιρεία Φίλων Ελλ. Οπερέτας
(Ρωμαϊκό Ωδείο, 21.30)

17 Σεπτεμβρίου

Συναυλία με τους Πυξ Λάξ
(Κάστρο Ρίου, 21.30)

19, 20 Σεπτεμβρίου

«Αχαρνής» Αριστοφάνη
ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Βέροιας
(Ρωμαϊκό Ωδείο, 21.30)

21, 22 Σεπτεμβρίου

«Τρωάδες» Ευριπίδη
Θεατρική Διαδρομή
(Ρωμαϊκό Ωδείο, 21.30)

25 Σεπτεμβρίου

«Ο μαγικός κόσμος της αγάπης»
Εθνικό Θέατρο - Παιδικό Στέκι
(Ρωμαϊκό Ωδείο, 21.30)

26 Σεπτεμβρίου

«7 Σονέτα για τη Θήβα:
Σονέτο 1ο Ευάνδη»

Το νερό της πόλης
είναι **καλό**.

Κακό είναι,
να το καταναλώνουμε άσκοπα!

ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΜΑΣ

ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Αγρινίου
(Ρωμαϊκό Ωδείο, 21.30)

27 Σεπτεμβρίου

Gala —
Αφιέρωμα στη Μαρία Κάλλας
Θέατρο Duse Bari Ιταλίας
(Ρωμαϊκό Ωδείο, 21.30)

προσεχώς... στο Ρίο

«Ουκ εν τω πολύ το ευ» και φαίνεται πως ο Δήμος Ρίου έχει κατανοήσει πλήρως το μήνυμα του αλάθητου ρητού καταθέτοντας για φέτος μια από τις σημαντικότερες πολιτιστικές προτάσεις για την ευρύτερη περιοχή.

Οι «Νύχτες Πολιτισμού» που έχουν γίνει αχώριστες για πολλούς συμπολίτες μας, όπως αποδείχθηκε εκ του αποτελέσματος, καταφέρνουν κάθε χρονιά να μας εκπλήσσουν όλο και πιο ευχάριστα εξα-

σφαλίζοντας τη μαγική συνταγή της επιτυχίας που συνάγεται από την εξισορρόπηση του υψηλού ποιοτικού πήχη και της ανταπόκρισης σε ιδιαίτερες πλατιές μάζες.

Έτσι μετά τις μελωδικές νότες από Γλυκερία, Ημισκούμπρια, Χαϊνηδες, Μικρούτσικο – Θηβαίο και την παραμυθένια παιδική πολιτεία, έρχεται μια σπουδαία διήμερη εκδήλωση – αυτή τη φορά από το χρόνο του κινηματογράφου –

Οι παραπάνω εκδηλώσεις ανήκουν στο πρόγραμμα του 21ου Φεστιβάλ Πάτρας εκτός από της συναυλία της Ελευθερίας Αρβανιτάκη, που διοργανώνει το γραφείο Ekvasis.

να σφραγίσει το σύντομο αλλά περιεκτικό και ξεχωριστό πολιτιστικό φεστιβάλ.

Θεσμός πλέον έχει γίνει το αφιέρωμα στον παλιό ελληνικό κινηματογράφο, αφού φέτος μετά τη Μελίνα Μερκούρη, το Μάνο Κατράκη, ο Ντίνος Ηλιόπουλος είναι αυτός που επιστρατεύτηκε από τους ανθρώπους του Δήμου να δώσει την αίγλη του στο διήμερο που θα πραγματοποιηθεί στις 7 και στις 8 Σεπτεμβρίου στο σινέ Κάστρο.

Ο πρόσφατος χαμός του αξέχαστου ηθοποιού από μόνος του φορτίζει συναισθηματικά την εκδήλωση, πόσο μάλλον όταν αγαπημένα πρόσωπα και συνεργάτες που θα παρευρεθούν και θα μιλήσουν γι' αυτόν σκιαγραφώντας ένα ειλικρινές και αποκαλυπτικό πορτρέτο και ρίχνοντας φως σε αθέατες πλευρές του μεγάλου μας ηθοποιού. Υπεύθυνοι για το δύσκολο αυτό έργο, ο φίλος και συνεργάτης του Βαγγέλης Πλειός, η σύζυγος και η κόρη του Ντίνου Ηλιόπουλου, καθώς και ο κορυφαίος Έλληνας σκηνοθέτης Ντίνος Δημόπουλος με τον οποίο μοιράστηκε εν ζωή, σπάνιες καλλιτεχνικές στιγμές.

Όσον αφορά στο καθαρά καλλιτεχνικό τμήμα του αφιερώματος, θα προβληθούν δύο σπουδαίες ταινίες που θα μας μεταφέρουν το άρωμα, τη στόφα και την εκτυφλωτική λάμψη του ταλέντου του: «Οι κυρίες της Αυλής» (1966) σε σκηνοθεσία Ντίνου Δημόπουλου και το «Το κοροϊδάκι της δεσποινίδος» (1960) σε σκηνοθεσία Γιάννη Δαλιανίδη.

Πώς μπορείς
να φτιάξεις ατμόσφαιρα;

www.melodia.gr

Πιάσε Μελωδία

ΜΕΛΟΔΙΑ
FM 97,4

Στις «Κυρίες της Αυλής» παρακολουθούμε μέσα από το σενάριο του Δημήτρη Γιαννουκάκη, τις γλυκόπικρες ιστορίες και τα προβλήματα μιας ομάδας ανθρώπων που συγκατοικούν σε μια αθηναϊκή αυλή, κάπου στην Πλάκα, με κεντρικό συνδετικό κρίκο έναν πεντασμένο αλλά μοντέρνο ζωγράφο. Ρεσιτάλ ηθοποιίας από το Ντίνο Ηλιόπουλο, που πλαισιώνεται από τους Διονύση Παπαγιαννόπουλο, Αλέκο Αλεξανδράκη, Φλωρέτα Ζάννα, Νόρα Βατσάμη, Ελένη Προκοπίου, Μαίρη Λαλοπούλου, Κώστα Πρέκα, Κατερίνα Γιουλάκη, Κώστα Τσούκα, Τάσο Γιαννόπουλο, Θανάση Παπαδόπουλο κ.ά. Αξέχαστη η μουσική του Μίμη Πλέσσα ντύνει υπέροχα τις ασπρόμαυρες σκηνές από την καθημερινή ζωή της φτωχογειτονιάς. Όσο για το «Κοροϊδάκι της δεσποινίδος» τι να σημειώσει κανείς. Μια από τις πιο διάσημες κωμωδίες του ελληνικού κινηματογράφου που λειτουργούν ακόμα και σήμερα σαν μα-

γνήτης. Απολαυστικός ο Ηλιόπουλος αιχμαλωτίζει το βλέμμα με την πληθωρική υποκριτική του παρουσία, το φοβερό χιούμορ και τη μαγική του κίνηση. Στο πλευρό του μια άλλη θεά του εγχώριου σινεμά, η Τζένη Καρέζη.

Παράλληλα με τις προβολές, το αφιέρωμα θα πλαισιωθεί από έκθεση αφίσας και φωτογραφίας από τη ζωή και το έργο του Ντίνου Ηλιόπουλου, ξεναγώντας μας σε ξεχωριστές στιγμές της εκρηκτικής ζωής και καριέρας του.

Το κινηματογραφικό αφιέρωμα στο Ντίνο Ηλιόπουλο, όπως και αυτά που προηγήθηκαν, εντάσσονται στη γενικότερη πολιτιστική πολιτική του Δήμου Ρίου για στήριξη των θερινών σινεμά. Έτσι το σινε – Κάστρο, που συνεχίζει να υπάρχει, είναι ο ιδανικός χώρος διεξαγωγής της εκδήλωσης.

προσεχώς... στη Ζάκυνθο

Το μοναδικό οικολογικό κινηματογραφικό φεστιβάλ που διοργανώνεται στη Μεσόγειο και τα Βαλκάνια, φιλοξενεί από πέρυσι η Ζάκυνθος. Το φετινό 2ο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογραφικό «Eco – cinema», είναι όμως εντυπωσιακά πιο βελτιωμένο.

Με πρόεδρο τον Ηλία Ευθυμιόπουλο και καλλιτεχνική διευθύντρια τη Λουκία Ρικάκη, έρχεται να προσθέσει μια ακόμα πλευρά στην οικολογική προβληματική (επίκαιρη έτσι κι αλλιώς) και αν τη συνδέσει με την πολιτιστική δημιουργία. Παράλληλα το φεστιβάλ φιλοδοξεί να επαναφέ-

ρει το χαμένο όρο «πολιτική ταινία», δίνοντας όμως τώρα μια νέα οπτική.

Με τη χρηματοδότηση του προγράμματος «Media Desk Hellas» της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του υπουργείου Τύπου, το φετινό φεστιβάλ θα έχει και διαγωνιστικό τμήμα με τη συμμετοχή 50 ταινιών από όλο τον κόσμο, ενώ θα παρουσιάσει και δύο παραγωγές της Greenpeace με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Όλο το πρόγραμμα, που περιλαμβάνει ακόμα και αφιερώματα, συζητήσεις και οικολογικά εργαστήρια, θα στεγαστεί στο Δημοτικό Κινηματογράφου Ζακύνθου «Φώσκολος».

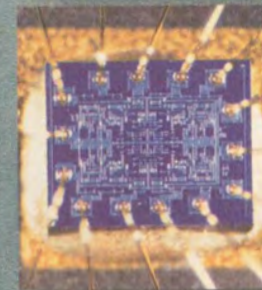
Στους απώτερους στόχους του Φεστιβάλ είναι να ενισχύσει και την παραγωγή ελληνικών ντοκιμαντέρ (τομέας που τα τελευταία χρόνια δείχνει να ζωντανεύει), ωθώντας του έλληνες σκηνοθέτες και παραγωγούς πιο κοντά στην ελληνική φύση και τα προβλήματά της.

Ενδιαφέροντα δεν ακούγονται όλα τούτα; Το «δόντι» θα βρίσκεται στη Ζάκυνθο τις μέρες του Φεστιβάλ και θα επιστρέψει με μια χορταστική ανταπόκριση...

Παρασκευή πρωί, ραντεβού με το ΣΥΜΒΟΥΛΟ

Το εργαλείο
των επιτυχημένων.

Σύμβουλος

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΑΧΑΪΑΣ

www.symboulos.gr

ΜΑΪΩΝΟΣ 94 – ΠΑΤΡΑ, ΤΗΛ. 0610 620574, 0610 240720, FAX: 0610 240724, email: symboulo@otenet.gr

photographer's STUDIO

Διαφημιστική φωτογραφία – Πορτρέτο – Ελεύθερο ρεπορτάζ
Εμφάνιση & εκτύπωση ασπρόμαυρων φωτογραφιών

ΑΚΡΙΒΗ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ - ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ

Ήρας 13-15, 26441 Πάτρα • Τηλ.: (0610) 329.565, 422.754

TELE TIME

Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ

Γράφει ο Γιάννης Μουγγολιάς

Στη δίνη ενός καλοκαιρινού φιλμ νουάρ

Κι άλλο καλοκαίρι με την κυριαρχία του φεστιβαλικού πυρετού να χτυπά υψηλές θερμοκρασίες στην Πάτρα μέσω live τηλεμαραθωνίων που συνεισφέρουν στο κυνήγι της τρομοκρατίας.

Διαλείμματα «πολιτισμού», θεατρικού και μουσικού κατά κύριο λόγο, στις παροξυσμικές τηλεοπτικές σειρήνες που σαγήνευσαν και σόκαραν στην αρχή, υπνώτισαν και έθισαν στη συνέχεια και μετέβαλαν τις φυσιολατρικού τύπου απολαύσεις και τα μπάνια του λαού σε παθητικές ενατενίσεις υπό σκιάν του γυάλινου και ζοφερού μας κόσμου.

Η Ελλάδα από άκρου εις άκρον αφουγκράστηκε τους ρυθμούς των πιο ευφάνταστων σεναρίων, παγιδευόμενη σε μια ολότελα άγνωστη γι' αυτή νουάρ ατμόσφαιρα. Και μάλιστα στην καρδιά του καλοκαιριού. Ένα αγνώριστο τοπίο όπου οι χυμοί του καρπουζιού αναμείχτηκαν παράφορα με τις κάννες των G3, με τα «ιστορικά» σαρανταπεντάρια, με μοιραίες ξανθιές, με γκριζομάλληδες ώριμους «κολλημένους» φανατικούς, με αιματοβαμμένες γιάφκες, με τον αντιδικτατορικό αγώνα, με τις μυστικές υπηρεσίες, με τους κουκουλοφόρους αντιτρομοκράτες, με τους φιλήσυχους υπεράνω υποψίας εκτελεστές, με μεταμελημένα παπαδοπαίδια που επιδόθηκαν στο θεάρεστο έργο της ρουφιανιάς των έως χθες «συναγωνιστών» τους, με πιτσαδόρους να εντάσσουν στις παράπλευρες υπηρεσίες του delivery την αναζήτηση του επικηρυγμένου εγκληματία – αρχιτρομοκράτη, με το στρατόπεδο της Κω να λεηλατείται εν μια νυκτί ή περισσότερες – θα δείξει, αν δείξει η έρευνα μετά την απομάκρυνση του στρατιωτικού διοικητή που από ήρωας της Κύπρου έγινε ο αδύναμος κρίκος της Κω

και ενδεχόμενα να δίνει συμβουλές από την στρατιωτική του πείρα όντας εν αποστρατεία μέσω τηλεπαραθύρων στην επόμενη κλοπή στρατόπεδου από τρομοκράτες, λαθρέμπορους και κάθε λογής φρούτα της εγχώριας παραδοξολογίας μας.

Δεν ξέρω αν ένα χρόνο μετά την 11η Σεπτέμβρη των δίδυμων Πύργων, σε λίγες μέρες δηλαδή, η τρομοκρατία θα λείπει από την Ελλάδα σίγουρα όμως η τριπλή συμμαχία με τις επιμέρους φαινομενικές διαφωνίες των αμερικανικών, αγγλικών και ελληνικών υπηρεσιών θα έχει πλήξει τα δεκανίκια του αντιαμερικανισμού, που εκ των πραγμάτων αποδεδειγμένα τον αποδυνάμωσαν στη χώρα μιας με την τυφλή του τρομο – εφαρμογή. Το θέμα είναι αν στη χώρα του καθαρού ουρανού και του καυτού ήλιου, που φέτος ελάχιστοι αμερικανοί τουρίστες απόλαυσαν, θα γίνει συνείδηση η ανάγκη να συμβαδίζει το καλό της με το συμφέρον της υπερδύναμης ή αν το δικαίωμα της ελευθέρης και θαρραλέας κριτικής θα συνεχίσει να υπάρχει και να αποκλίνει από τους χειροκροτητές του διατρανωμένου «πληγωμένου» εγώ του πλανητάρχη. Και τέτοιου είδους αφορμές θα έχουμε στο άμεσο μέλλον. Αφορμές για να αποδείξουμε την δική μας δημοκρατία έναντι στη δημοκρατία που ανάλογα με τις περιστάσεις διαμορφώνεται άνωθεν, δηλαδή από την Ουάσιγκτον.

Έως τότε το φεστιβαλικό καλοκαίρι θα συνεχίζεται και θα ακολουθούμε τις φεστιβαλικές διαδρομές, θα βλέπουμε θέατρο, θ' ακούμε μουσική υπαιθρίως έως ότου τα πρωτοβρόχια διαλύσουν τη νουάρ τζειμσποντική ατμόσφαιρα του θέρους. Έτσι για να μην καούν μαζί με τα «ξηρά» και τα χλωρά.

ΕΛΛΑΔΑ - ΙΤΑΛΙΑ **SUPERFAST**®

Νέες, super τιμές!

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ, ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΠΑΝΤΑ ΩΡΑ, ΟΛΟ ΤΟ ΧΡΟΝΟ.

ΠΑΤΡΑ-ΑΝΚΟΝΑ ΣΕ 19 ΩΡΕΣ

ΠΑΤΡΑ-ΜΠΑΡΙ ΣΕ 15,5 ΩΡΕΣ

ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ-ΑΝΚΟΝΑ ΣΕ 15 ΩΡΕΣ

ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ-ΜΠΑΡΙ ΣΕ 9,5 ΩΡΕΣ

SUPERFAST FERRIES

Ο ΝΕΩΤΕΡΟΣ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΟΤΕΡΟΣ ΣΤΟΛΟΣ

Θ. ΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ - Κ. ΠΑΡΘΕΝΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΠΑΤΡΑΣ:

ΟΘΩΝΟΣ & ΑΜΑΛΙΑΣ 12, 26223 ΠΑΤΡΑ

ΤΗΛ.: 0610 622.500 • FAX: 0610 623.574

E-mail: sffpatra@otenet.gr

 Premium Alliance